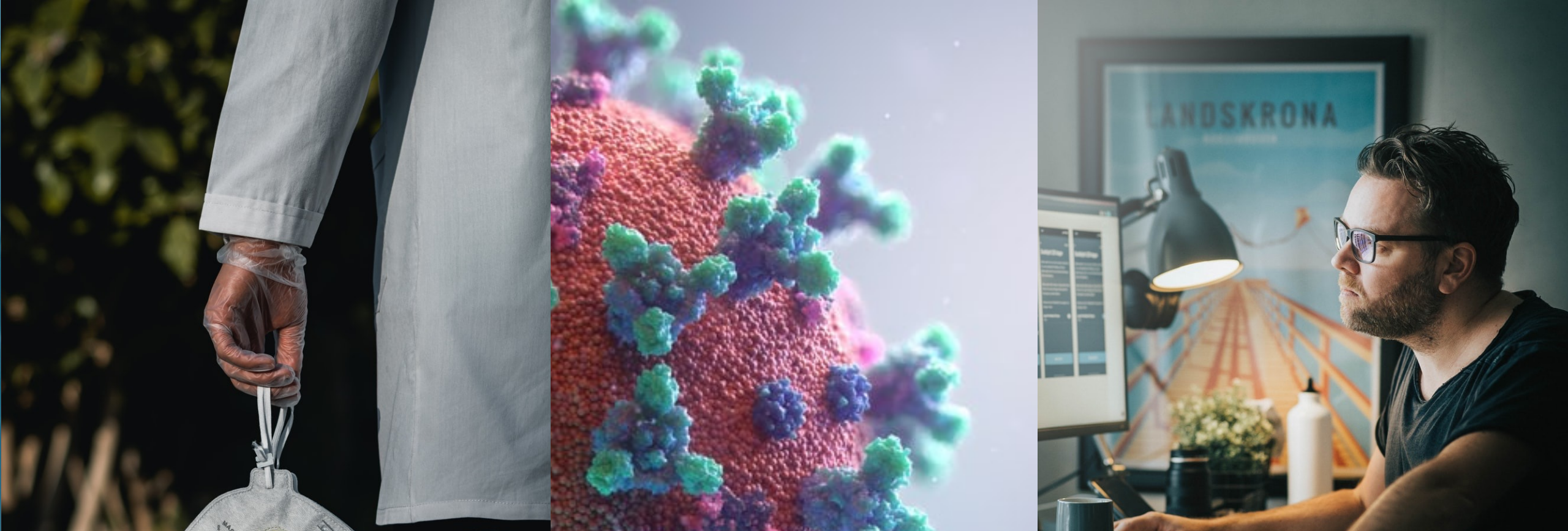

Mid-Corona: Livet på andra sidan

En studie av pandemins påverkan på svenskarnas syn på liv, arbete och boende

Slutrapport – 17 maj 2021

Innehåll

	Sida
1. Bakgrund och sammanfattning av 12 centrala insikter	3
2. Livet under pandemin <i>Övergripande upplevelser och effekter efter ett år på undantag</i>	7
3. Arbete och arbetsliv – del 1 <i>Pandemins generella påverkan på människors syn arbetsliv: Nöjdhet, preferenser och grundläggande drivkrafter</i>	23
4. Arbete och arbetsliv – del 2 <i>Distansarbetets förändring av arbetslivet under pandemin</i>	40
5. Boende och platsattraktivitet <i>Synen på boende och platser efter pandemiåret</i>	54

Bilaga 1: Sammanställning av resultat och insikter från relaterade studier från 2020

Bilaga 2: Sammanfattad dokumentation från analysseminariet

Studiens bakgrund & huvudfrågeställningar

Under början av 2020 tog Corona-pandemin världen med storm. En i grunden biologiskt betingad kris blev snabbt en ekonomisk, social och politik kris som vi ännu i skrivande stund lever i – även om ett rekordsnabbt vaccinationsarbete gör att vi nu anar ljuset i tunneln.

Tidigt började spekulationerna om pandemins långsiktiga effekter. Skulle viruset vara den gemensamma fienden som enar världen? Kan den psykiska ohälsan eskalera och sätta djupa spår? Kommer vi våga resa? Kommer vi någonsin skaka hand igen?

Alltmer pekade dock på att pandemin i första hand fungerade som en accelerator för de dominerande trender och förändringar som varit på gång redan innan krisen slog till. Den digitala erans *möjliga* lösningar blev snabbt *nödvändiga*. Från e-handel och digitala möten till mediastreaming och gaming – så gott som allt digitalt buret spred sig snabbare och etablerade sig plötsligt i fler människors vardag.

Höstens andra smittspridningsvåg bar med sig insikten om att undantagstillståndet som uppstått skulle hålla i sig längre än de flesta anat. Fokus hamnade alltmer på hur pandemins påtvingade vardagsbeteenden skulle påverka människors förväntningar och beslut i de stora frågorna. Här föddes idén om en studie som skulle ta tempen på om och hur människors inställning till liv, arbete och boende hade förändrats efter ett år på undantag....

Mid-Coronastudien undersöker:

1. om och hur människor i allmänhet – och den kontorsarbetande medelklassen i synnerhet – förändrat sin syn på livet, arbetet och boendet under den pågående Corona-pandemin
2. vilka skillnader som finns mellan verksamheter, organisationer och geografiska platser
3. vilka skillnader som finns mellan arbetsgivares / chefers och arbetstagares attityder och framtidsutblickar när det gäller synen på arbetslivet efter pandemin
4. om och hur värderingar kring arbetsplatsers, boende och platserns attraktivitet förändrats sedan pandemin bröt ut.

Genomförande & medarrangörer

För att besvara studiens frågeställningar genomfördes en omfattande enkätstudie med 10 000 svenska respondenter i åldrarna 16-74 år.

För att skapa kontext och jämförbarhet användes flera frågeblock och formuleringar som använts i Kairos Futures tidigare studier av värderingar kopplat till arbetsliv, boende och plats – Stora flytt- och boendestudien (2016) samt Stora jobbstudien (2017) .

Studien har gjorts möjlig tack vare projektets elva medarrangörer. Utan deras intresse och deltagande hade studien inte kunnat genomföras!

Ett stort tack riktas till Försvarsmakten, Skanska, Tourism in Skåne, Region Kronoberg, Strängnäs kommun, Sundsvalls kommun, Gävle kommun, Ekerö kommun, Trelleborgs kommun, Köpings kommun samt Bankomat AB!

SKANSKA

tourism in skåne
part of business region skåne

Bankomat®

Studien i ett nötskal (1/2)

12 insikter om livet, arbetet och boendet post pandemin

- 1. Pandemin har inte satt några djupa spår i människors grundläggande värderingar kring arbetsliv eller boende.** Betydelsen av sociala kontakter och relationer har aktualiserats, och förväntan om ökad flexibilitet i arbetslivet kommer sätta sin prägel på utvecklingen på både kort och lång sikt – men *eventuella hypoteser om radikalt förändrade preferenser får mycket svagt stöd i studien.*
- 2. Längtan efter fysiska sociala möten och event är mycket stor – såväl i arbetsliv som privatliv.** De näringar som lever på denna efterfrågan (och lyckats övervintra) har stor potential att göra ett snabbt återtag när restriktionerna väl släpper. *Hotell-, restaurang-, event och besöksnäring kan förvänta sig en stor förnyad efterfrågan efter pandemin.*
- 3. Svenskars arbetslivsvärderingar i stort orubbade av pandemin.** De högst rankade faktorerna är desamma som i 2017 års studie, och *även om flexibilitet och möjlighet till distansarbete värderas märkbart högre är det inte någon radikal förändring vi ser.*
- 4. Ökad skillnad mellan unga och äldres arbetslivsvärderingar.** Den skillnad som vi i tidigare studier sett mellan unga och äldres värderingar i arbetslivet har blivit ännu större. *Yngre dras än mer mot "egennyttiga" arbetslivsvärderingar – främst drivet av unga män – medan äldre flyttat sig mer mot "annannyttiga".*
- 5. Chefer är tydligt mer nöjda med hur arbetslivet har förändrats det gångna året, och uppskattar generellt distansarbetet mer än medarbetarna.** Inget tyder på att svenska chefer misskött sig under pandemin – snarare tvärtom enligt andra studier – men *alla organisationer bör ha denna observation i bakhuvudet när lärdomar från pandemin ska summeras på arbetsplatsen.*
- 6. Distansarbetet är här för att stanna – en ny norm är satt som lär påverka i stort sett alla arbetsgivare efter pandemin.** Få kontorsarbetare vill fortsätta arbeta som under pandemin, men nya erfarenheter och insikter kommer sätta sin prägel på arbetslivet. Tre av fyra anser att balans mellan arbete och fritid, produktivitet och allmän trivsel fungerar lika bra eller bättre vid distansarbete. Bland de med mer platsobundna jobb väntar sig dubbelt så många distansarbeta regelbundet efter pandemin jämfört med innan. Detta motsvarar knappt 400 000 personer! Dessutom säger sig hälften av alla chefer med platsobundna jobb vara öppna för att anställa medarbetare som arbetar helt på distans.
- 7. Distansarbetets nackdelar är tydliga, och lätt åtgärdade.** Bristen på kollegiala relationer, sammanhållning och samordning är distansarbetets stora brister. När människor efter pandemin kan välja mer fritt är de relativt lätta att åtgärda. Detta öppnar upp för att mer av fördelarna och mindre av nackdelarna kan uppnås – men ställer också nya frågor om hur arbetsplatser ska samordna sitt kontorsvarande.

Studien i ett nötskal (2/2)

12 insikter om livet, arbetet och boendet post pandemin

- 8. Pandemin har inte förändrat synen på flyttande och boende i någon större utsträckning.** Studien visar att synen på vilka bostäder eller platser som är attraktiva är desamma som före pandemin. Detta trots att var tredje svensk gärna skulle vilja ha ett större boende men den faktorn tycks främst handla om ändrade familjeförhållanden snarare än om behovet av permanenta arbetsmöjligheter i hemmen.
- 9. De allra flesta trivs riktigt bra med både sin bostad och plats.** 3 av 4 svenskar trivs bra eller väldigt bra med både sin bostad och sin boendeplats och nöjdheten har ökat under pandemin. Det är alltså färre än var fjärde svensk som är missnöjd med sin nuvarande situation. Av de som är missnöjda planerar var tredje att flytta kommande år och hälften av dem att flytta på lite sikt.
- 10. Livsfas och livsstil avgör flyttande och val av plats.** Flyttplaner verkar inte i någon nämnvärd utsträckning vara påverkade av pandemin. Precis som tidigare så är det i vilken livsfas människor befinner sig som påverkar flyttmönstren mest. Flyttandet sker främst i åldrarna 20-35 år där stadens puls lockar de första åren medan goda uppväxtvillkor tar över så fort svenskarna bildar familj. För äldre medelålders har en gård på landet seglat upp som det starkaste alternativet vilket är en tydlig förändring sedan 2015.
- 11. Villadrommen regerar, men är på avtagande.** Fortfarande är villadrommen stark hos svenskarna men den håller på att klinga av. Inte minst vill unga medelålders, jämfört med 2015, i större utsträckning bo i lägenhet och strävar alltså inte efter eget hus.
- 12. Det är välutbildade storstadsbor som planerar distansarbete regelbundet efter pandemin.** I övriga grupper tycks snarast många vilja gå tillbaka till livet före pandemin. Ur flyttsynvinkel är den distansarbetande högutbildade gruppen storstadsbor en grupp som, om de ska flytta, söker sig till vackra behagliga platser som ger lugn och ro i gröna omgivningar.

Livet under pandemin

Övergripande upplevelser och effekter efter ett år på undantag

Livet under pandemin

Sammanfattning av insikter

- **Bland svenskar finns en jämt tredelad upplevelse av hur pandemin generellt förändrat deras liv – till det bättre, till det sämre respektive inte alls.**
 - De största skillnaderna mellan grupper hittas gällande ålder. Från de äldsta (65-74 år) till de yngsta (16-24 år) finns ett närmast linjärt förhållande där äldre upplever en betydligt mer negativ förändring, medan yngre i högre grad uppfattar att livet förändrats i positiv riktning.
 - Generellt sett är skillnader mellan kvinnor och män mycket små i denna fråga.
- **Pandemin har haft negativ psykisk påverkan på en av tre svenskar – de flesta är relativt opåverkade**
 - Unga är mest psykiskt påverkade, både positivt och negativt. Märkbar skillnad mellan unga män och kvinnor där männen påtagligt mer positivt påverkade.
 - Möjligheten till distansarbete har nästan ingen koppling alls till hur det psykiska välbefinnandet förändrats.

- **Nära umgänge med familj och vänner toppar listan över det som efterlängtas**
 - Utlandsresande och sociala aktiviteter i vardagen kommer strax därefter – främst restaurang och nöjesliv
 - Dessa "Topp-5" är gemensam för alla grupper
 - Kvinnor har något större längtan efter nära och kära, männen saknar idrottsevenemang mer, och singlar vill träffa nytt folk i större utsträckning
- **1 av 4 svenskar har fattat livsavgörande beslut, eller omprövat sina livsval på grund av pandemin**
 - Bland yngre och bland män har fler gjort detta. Bland unga män (16-24) är det 44%.
 - Stora generella teman rör arbetsliv och karriär, förändrade sociala relationer med familj och vänner samt livsstilsförändringar kopplat till boende, träning etc.
 - Unga vuxna verkar ha fått "eld i baken" gällande arbete och studier medan medelålders reflekterat mer kring sårbarheten och döden.

Livet under pandemin

Slutsatser och reflektioner

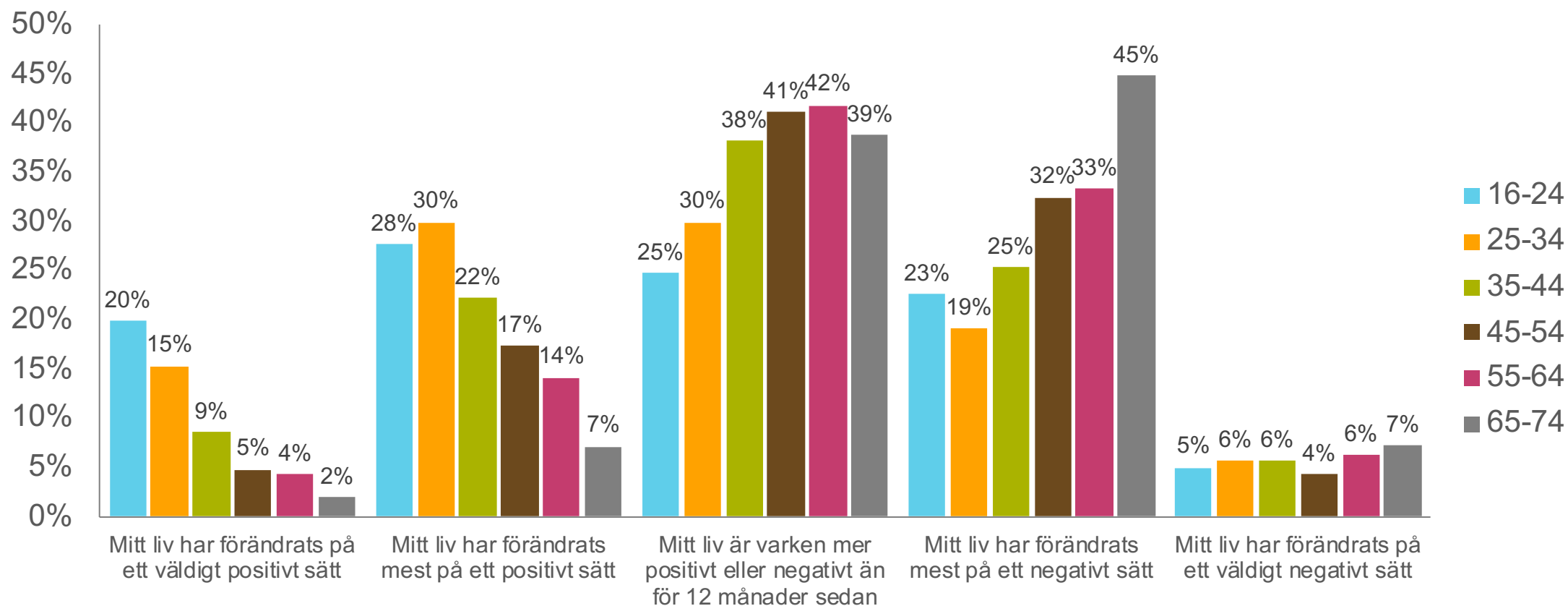
- **Pandemin verkar generellt sett inte satt några djupa spår i människors liv. Överlag mer positivt än många befarat.** Även om det finns grupper som påverkats mer negativt så är *den generella bilden att svenskarna rider ut stormen och hoppfullt blickar fram emot ett liv utan restriktioner.*
- **Den stora längtan efter umgänge och sociala aktiviteter lär prägla tiden efter pandemin.** Restaurangbesök, nöjesliv kommer generellt vara i stor efterfrågan och fritidsresandet lär ta fart (i den mån detta görs möjligt). *Aktörer inom dessa näringar som lyckats övervintra kan förvänta sig snabb återhämtning om rätt kort spelas med bra tajming.*
- **Psykisk ohälsa var ett växande problem och fokusområde redan innan pandemin.** Även om majoriteten har klarat krisen bra så mår 1 av 3 svenskar psykiskt sämre nu än innan pandemin – särskilt äldre, och unga kvinnor. *Kommer vi bära med oss ett än större baggage av psykisk ohälsa, eller är detta något som kommer släppa snabbt när krisen väl är över?*
- **Unga män är en grupp som sticker ut, med långt mer positiva upplevelser än genomsnittet.** Anledningen till detta är oklar. Spekulationer om att de med mer vana vid digitala arbetssätt och online-kultur har fått komma mer till sin rätt och haft möjlighet att bidra är intressanta, men svåra att styrka. Studiens resultaten om att de "tagit sig i kragen" i frågor om utbildning, yrkesval och familj kan också vara indikativa. *Har krisen, och hur den tagit sig uttryck, stärkt unga män?*
- **Distansarbete eller ej har ingen generell påverkan på hur den psykiska hälsan förändrats under pandemin.** Studien visar inga nämnvärda skillnader mellan människor med olika möjligheter till distansarbete. Ålder och kön är exempel på faktorer som visar på väsentligt större skillnader.

En tredelad syn på hur livet förändrats

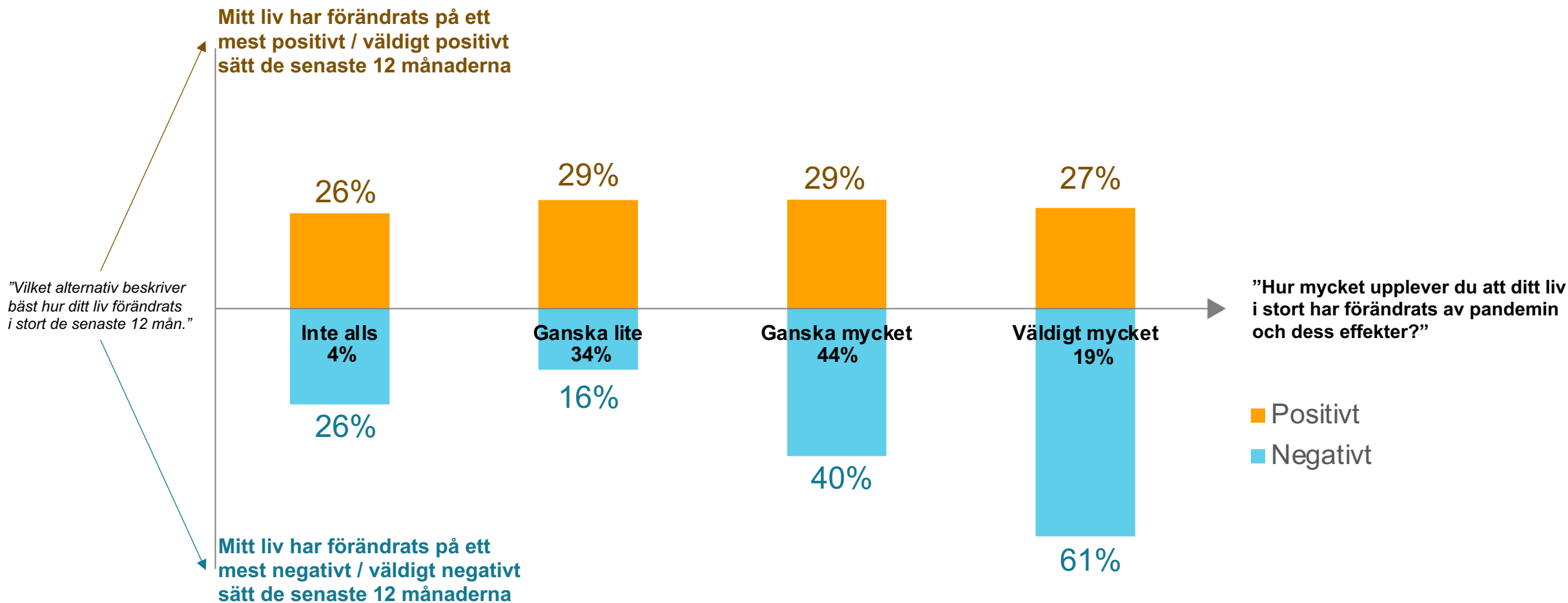
Ungefär lika många tycker att livet förändrats positivt, negativt eller inte alls det senaste året. Men stora olikheter syns mellan människor i olika åldrar – för yngre mer ljust, för äldre mer dunkelt.

"Vilket alternativ beskriver bäst hur ditt liv förändrats i stort de senaste 12 månaderna?"

Negativa förändringar bland de mest påverkade

Bland de som är mest påverkade av pandemin har livet förändrats mer negativt, men mer än var fjärde svensk upplever att livet förändrats på ett positivt sätt. Endast 4% uppger sig vara opåverkade av pandemin.

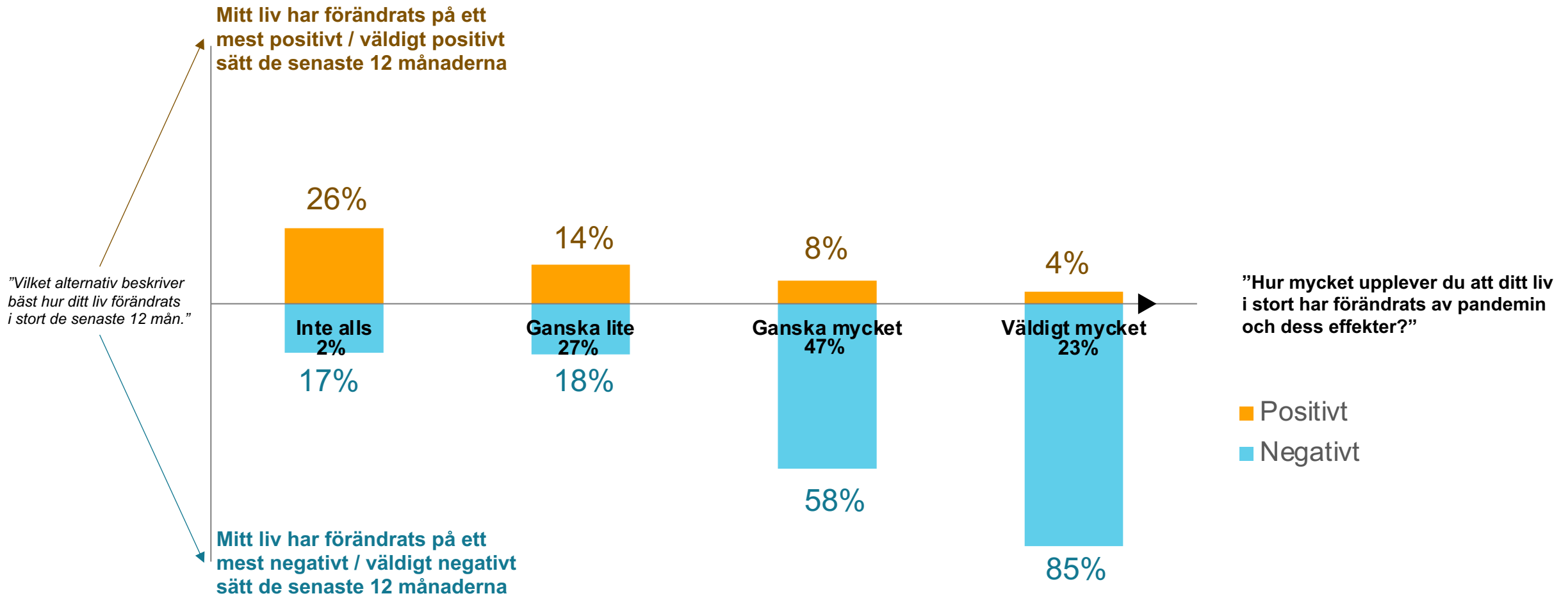

SÅHÄR KAN DU UTLÄSA GRAFEN:

19% av de svarande anger att deras liv i stort har förändrats "väldigt mycket" av pandemin och dess effekter. Av dessa anger 27% att deras liv förändrats på ett "mest positivt" eller "väldigt positivt" sätt de senaste 12 månaderna, medan 61% anger att deras liv förändrats på ett "mest negativt" eller "väldigt negativt" sätt de senaste 12 månaderna. Övriga i gruppen "Väldigt påverkade" har angett att deras liv är "varken mer positivt eller negativt än för 12 månader sedan".

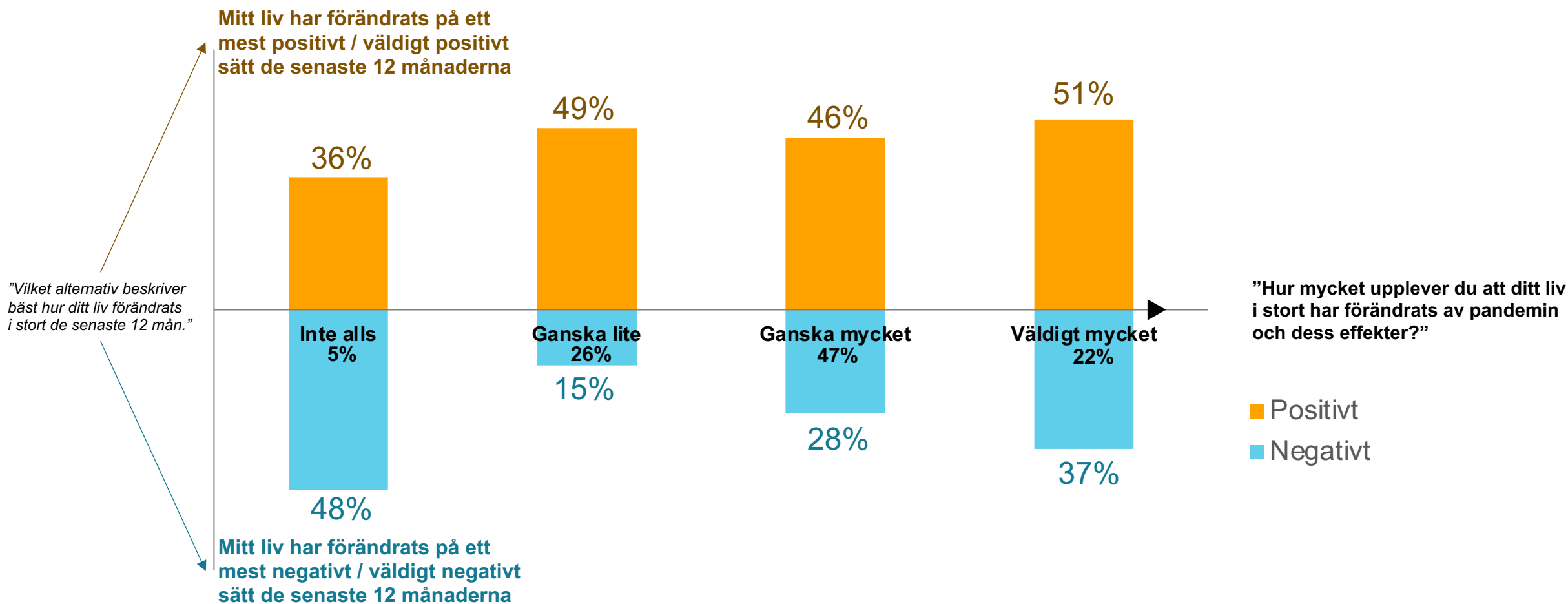
Äldre (65-74 år) är de mest *negativt* påverkade

Äldre ungefär lika påverkade som andra, men nästan inga upplever en positiv livsförändring.

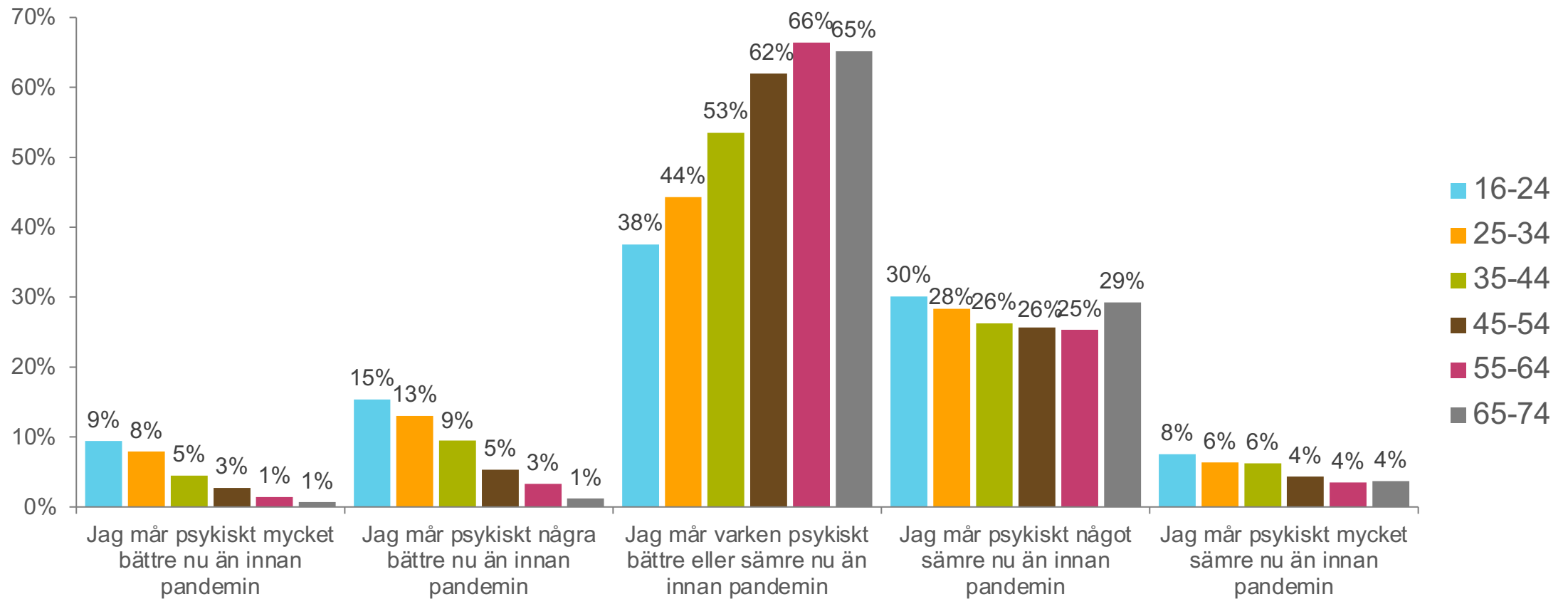
Unga (16-24 år) tydligt mer *positivt* påverkade

Hälften av unga som är påverkade av pandemin upplever en positiv förändring i sitt liv.

Unga mer psykiskt påverkade av pandemin...

...såväl i positiv som negativ bemärkelse. Majoritetens psykiska hälsa opåverkad (55% av totalen).

1 av 5 svenskar svårt drabbade av pandemin

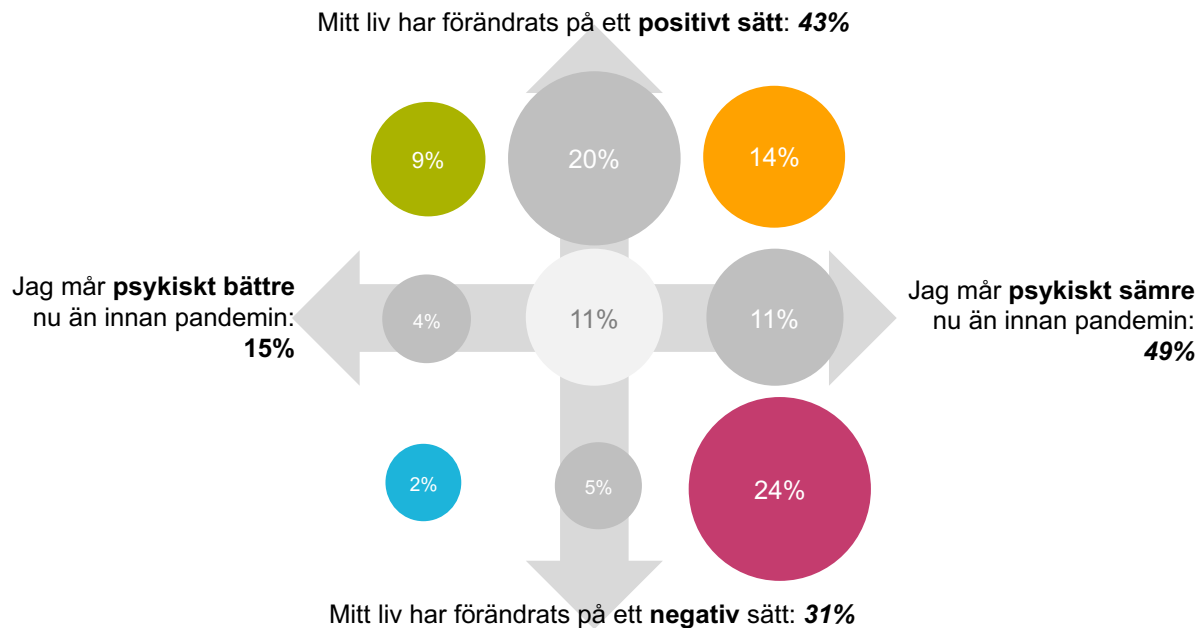
Mitt **liv** har förändrats på ett **positivt** sätt: **29%**

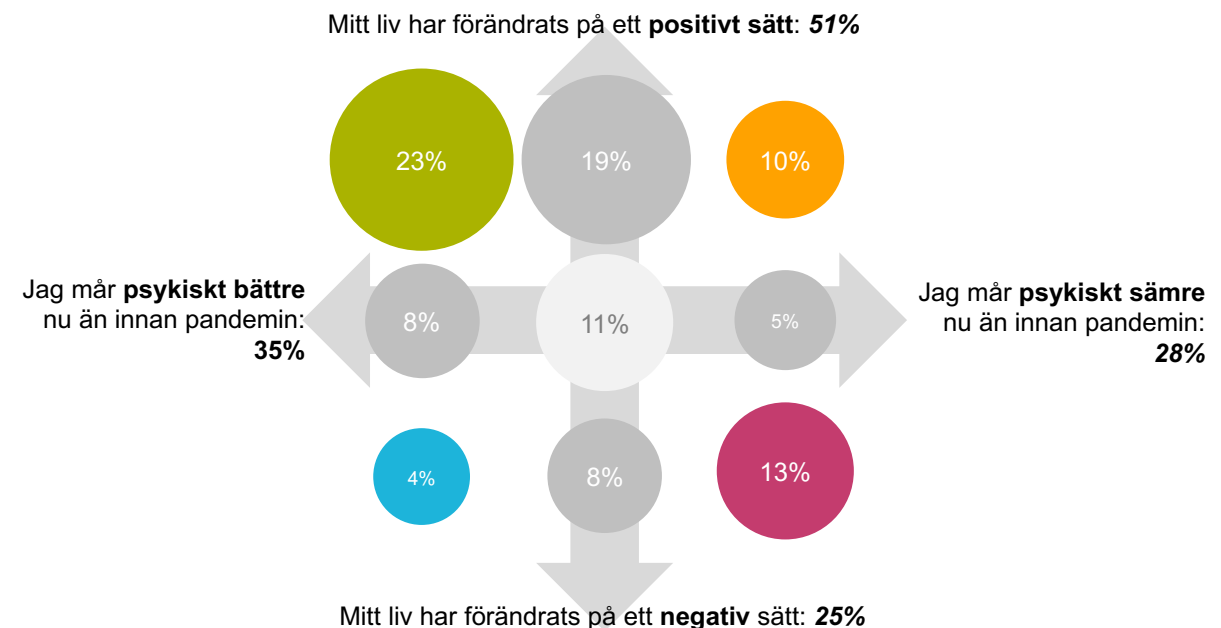
Stora skillnader mellan unga kvinnor och män

Unga kvinnor är mer negativt drabbade (särskilt psykiskt), medan unga män är den mest positivt påverkade gruppen av alla.

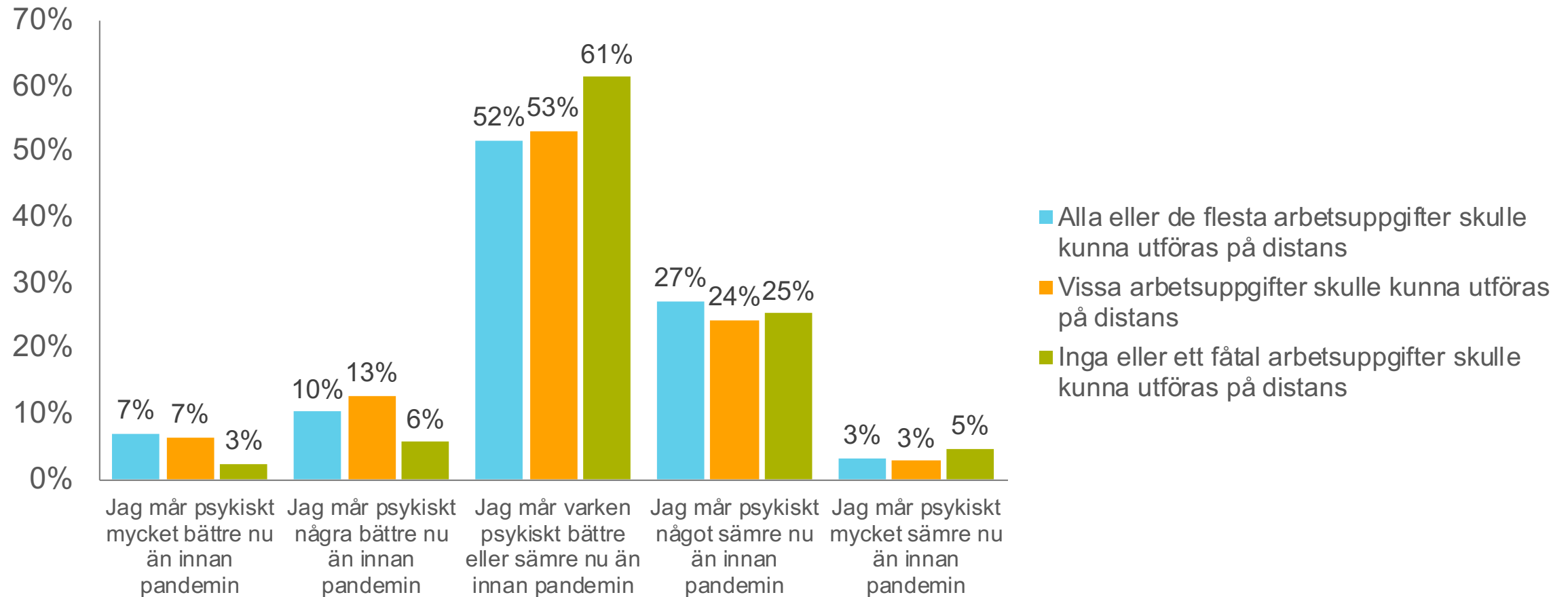
Kvinnor 16-24 år

Män 16-24 år

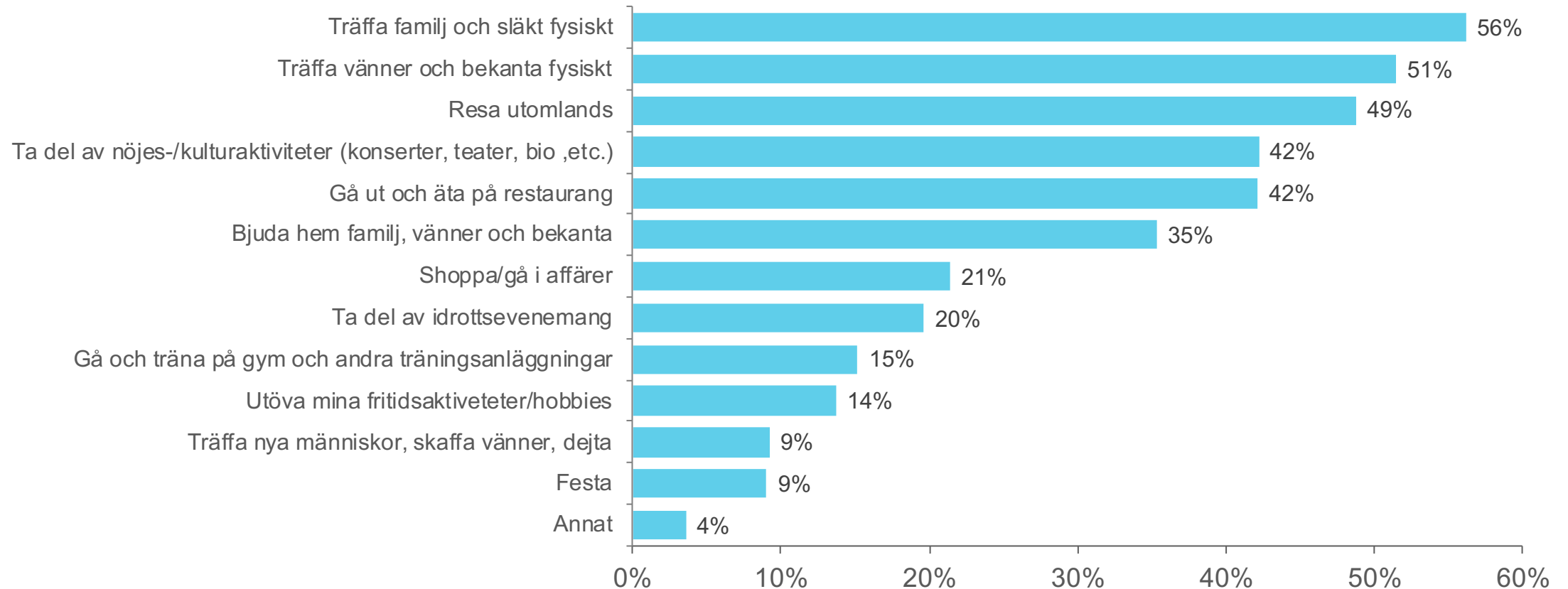

Pandemins psykiska påverkan i det närmaste oberoende av möjligheten till distansarbete (!)

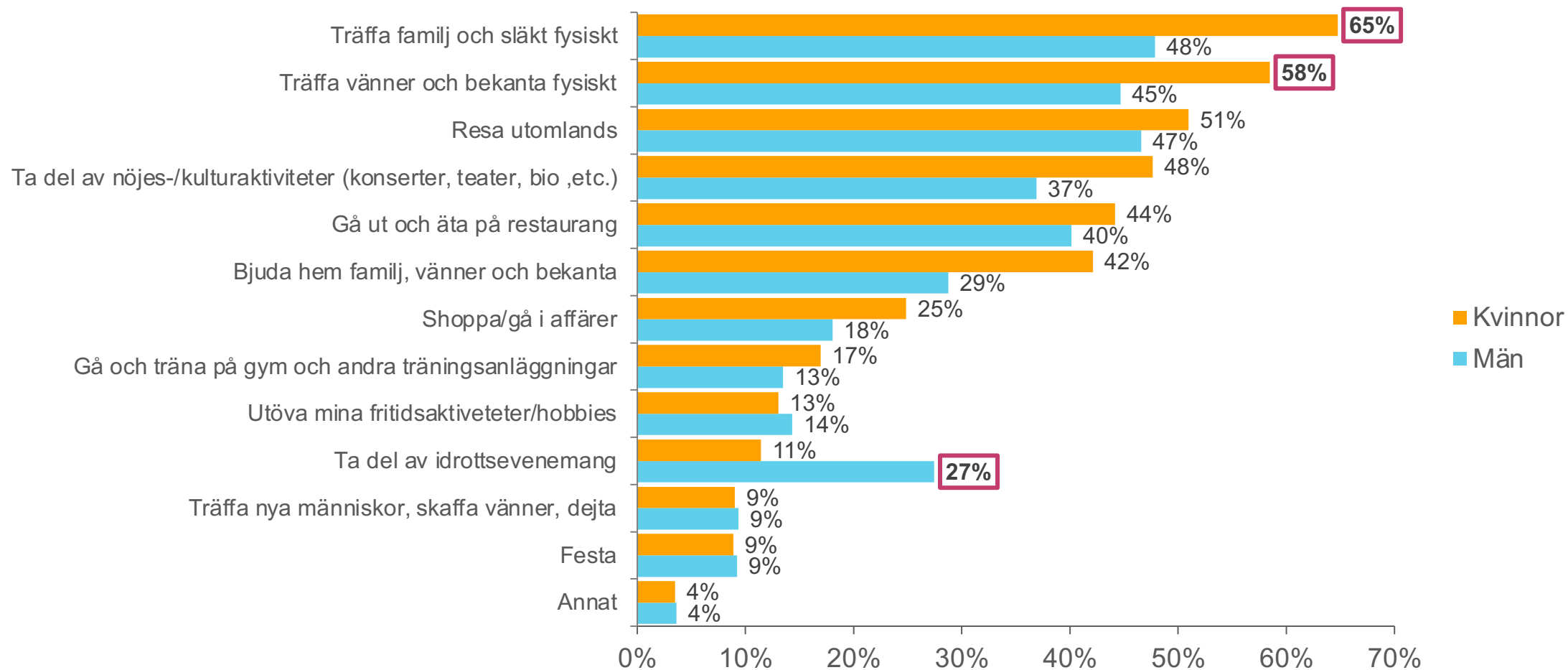
Vi längtar efter vänner och familj!

Även resande och klassiska "umgängesaktiviteter" står högt på önskelistan

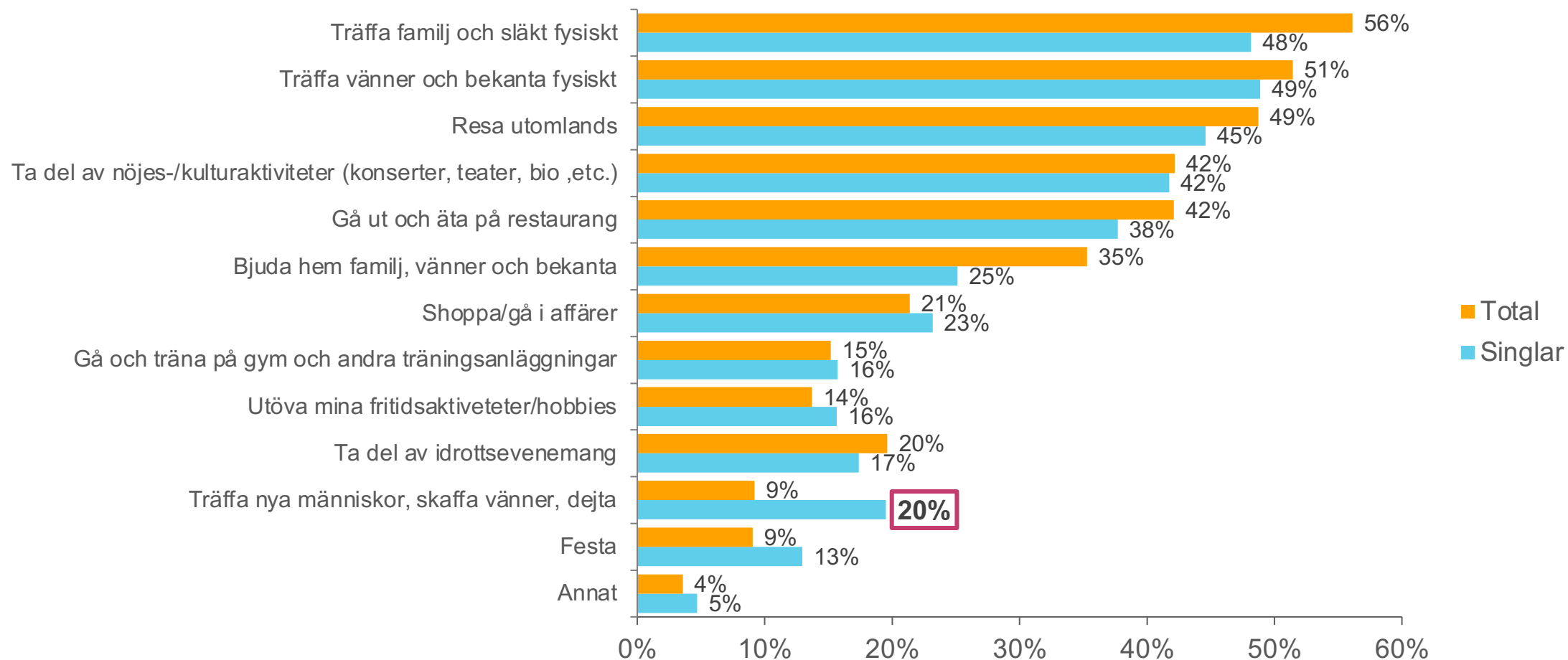
I ditt PRIVATLIV vad ser du mest fram emot när pandemin är över? Välj max 5

Kvinnor längtar mer efter möten med familj och vänner – många män saknar idrottsevenemang

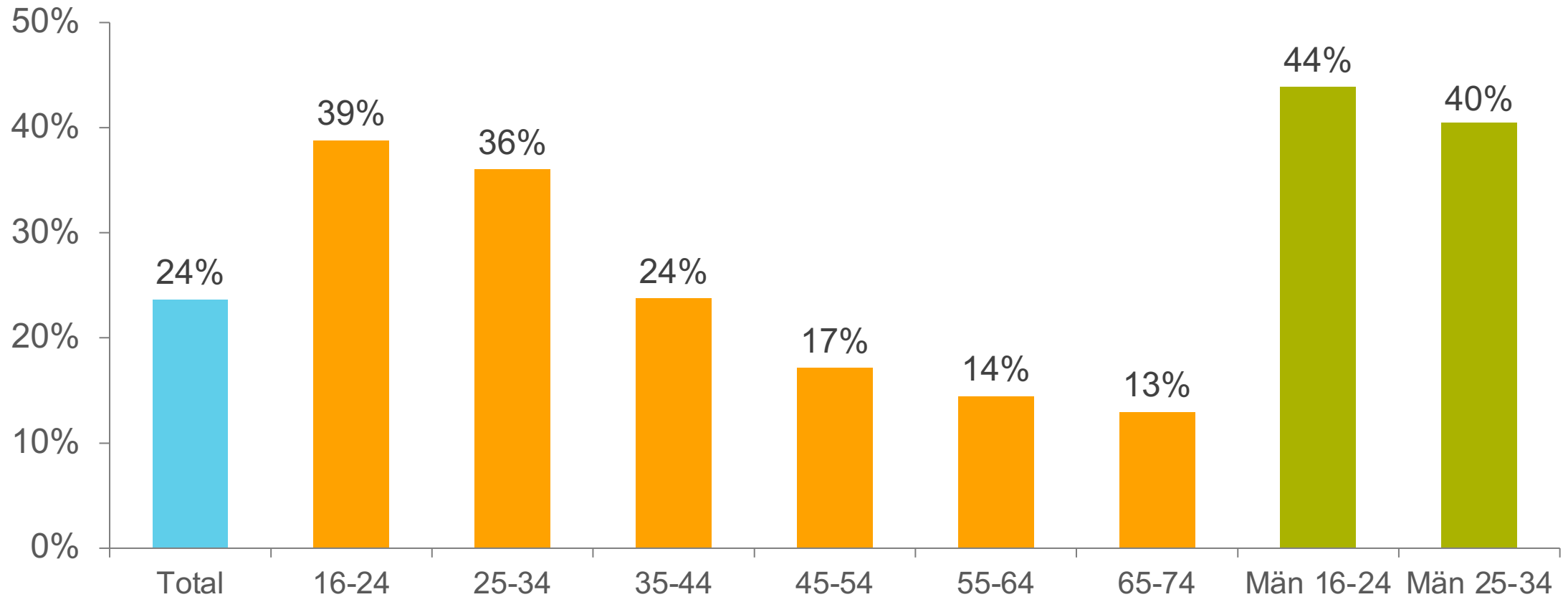
Singles are ready to mingle!

Längtan efter mingel och nya möten är kännbar för isolerade ensamma

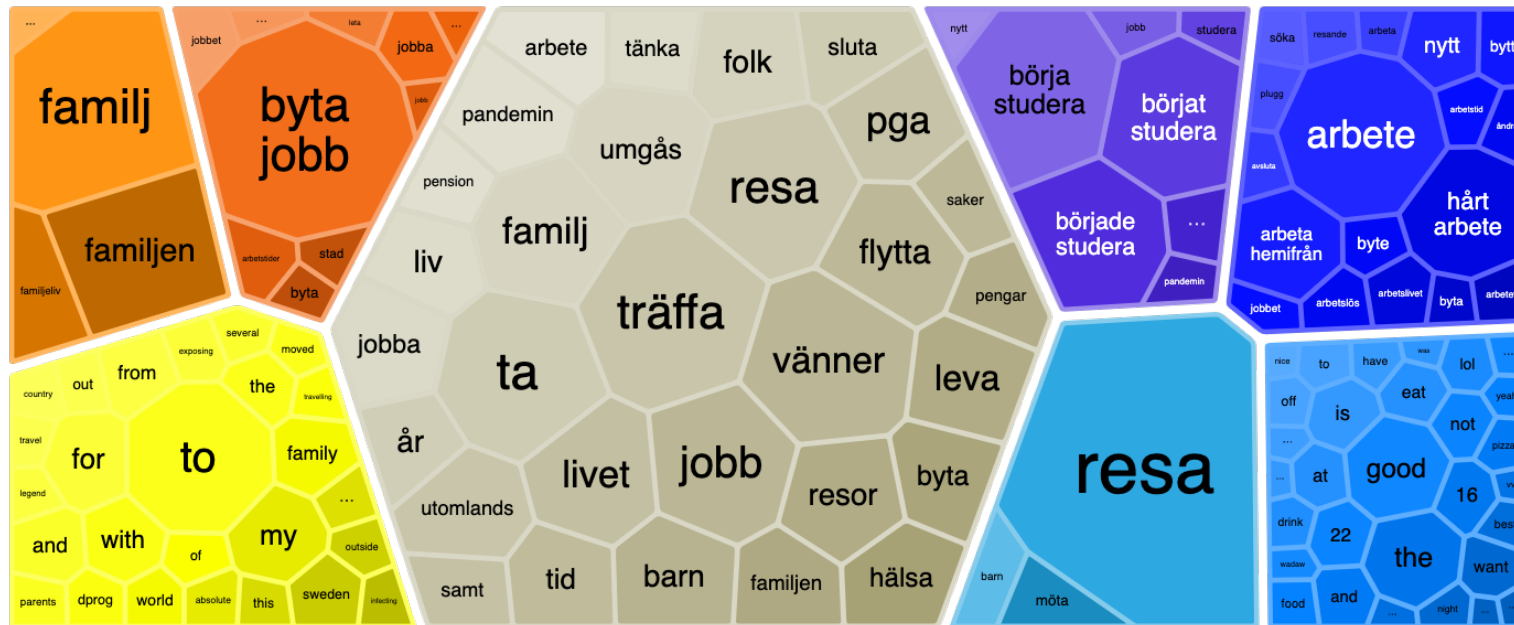
Fler unga har fattat större livsbeslut i pandemin

Framförallt unga män...

*Har corona-pandemin fått dig att fatta något avgörande beslut i livet, eller ompröva något livsval?
Andel som svarat JA*

Framträdande teman i fritextsvar angående livsavgörande val och beslut under pandemin

Alla respondenter fick frågan "Har dina upplevelser under pandemin fått dig att fatta några avgörande beslut i livet, eller ompröva några livsval?". De som svarat "Ja, nämligen.." fick kortfattat beskriva "ett viktigt beslut eller livsval du gjort, eller funderar på att göra" i fritext.

Genom AI-stödd innehållsanalys (Natural Language Processing) analyserades fritextsvaren och klustrades tematiskt utifrån identifierade samband.

Några tydliga generella teman är:

Beteendeförändringar tydligt kopplade till pandemin.

- **Arbete och träning/motion**
- **Umgänge med nära och kära.**

Andra tydliga kluster rör bestående livsförändringar:

- Val av boplat och jobb
- Beslut kring pension, studier och karriär

Kvinnor

Överrepresenterade teman:

- Relationer och umgänge
- Förändring av karriär och arbetsliv
- Utbildning

Män

Överrepresenterade teman:

- Förändring av karriär och arbetsliv
- Familj och Hem
- Större andel engelskspråkiga svar

Unga vuxna (25-34 år)

Överrepresenterade teman:

- **Karriär & arbetsliv**
- **Familj**
- **Tydliga tema är "eld i baken" sett till yrkesval och familjebildning**

"Mitt i livet" (45-54 år)

Överrepresenterade teman:

- Familj & Hem
- Förändring av karriär och arbetsliv – byta jobb
- Insikt om sin egen dödlighet och sårbarhet.

Arbete och arbetsliv – del 1

Pandemins generella påverkan på människors syn arbetsliv:
Nöjdhet, preferenser och grundläggande drivkrafter

Arbete och arbetsliv – del 1

Sammanfattning av insikter

- **4 av 5 svenskar är minst lika nöjda med sitt jobb och arbetsgivare idag som innan pandemin.**
 - 3 av 10 har blivit *mer* nöjda, 2 av 10 mindre nöjda
 - Chefer är märkbart mer nöjda med arbetets utveckling under pandemin jämfört med sina medarbetare
 - Svenska chefer verkar ha lyckats bra under pandemin – men missar de vad som sker under ytan?
- **Större event och vardagliga sociala möten i den fysiska världen saknas mest under pandemin**
 - Bland med platsobundna jobb mer så, medan platsbundna i större omfattning saknar dräglig arbetsmiljö och uppskattning.
 - Längtan efter själva kontoret – den vanliga arbetsplatsen – är inte särskilt stark i sig.
- **Frihet och flexibilitet har stark koppling till nöjdhet**
 - De som inte har möjlighet att distansarbeta är mindre nöjda med sitt jobb – särskilt där det främsta skälet är att de inte får lov från arbetsgivaren.

- **Arbetslivets viktigaste krav orubbade av pandemin. "The Big 5" står sig starka!**
 - Små skillnader i topplistan över viktigaste kraven, både bland yngre och äldre
 - Trygghet och bra arbetstider marginellt viktigare.
 - Även möjligheten till flexibel arbetssituation och distansarbete har blivit något viktigare.
- **Tydlig ålderspolarisering gällande drivkrafter i arbetslivet – yngre har dragits mer mot "egennytta" medan äldre rört sig mot "annannytta".**
 - Särskilt unga män har gjort en stor rörelse mot mer egenlyttiga drivkrafter, samt frihet och utveckling.
 - Större rörelser finns inom vissa yrkesgrupper. Generellt har personer som arbetar inom vård, skola och omsorg fått fördjupad kontakt med sina viktiga roller i samhället.
 - Även tekniska yrkesgrupper har rört sig mot mer allmännyttiga arbetslivsvärderingar

Arbete och arbetsliv – del 1

Slutsatser och reflektioner

- **Fundamenta ligger fast – även om flexibilitet och distansarbete blivit viktigare så ligger basen för trivsel finns i andra faktorer.** Det är intressant att notera så små förändringar i arbetslivsvärderingarna. "The Big Five" är alltså de viktigaste faktorerna att fokusera på när det gäller att få anställda att trivas. Även om det kan behöva ses i ljuset av nya förutsättningar (ex ökat distansarbete) finns en risk att arbetsgivare har en alltför stark bild av att "allt har förändrats", och att dessa *fundamentala faktorer missas i strävan att hitta ett nytt normalläge efter pandemin.*
- **Unga värderar egennytta högst i arbetslivet.** Att yngre dras mot mer "egennytta" i arbetslivet kan säkert överraska många som lever med en generell bild av att unga på ett självklart sätt drivs av att "rädda världen" i sitt arbetsliv. Istället är det fortfarande hög lön, balans mellan arbete och fritid samt trygghet som är viktigast vid sidan av bra arbetskamrater och chef.
- **Är de nöjda cheferna "out of touch" med en dold verklighet under ytan?**
Cheferna är nöjda med hur jobb och arbetsliv fungerat under pandemin – rentav mer nöjda än tidigare. Detta är sannolikt en effekt av att den plötsliga omställning som alla kastades in i ändå landat i relativt välfungerande verksamhet – och att många viktiga lärdomar vunnits. Att chefer är mer nöjda än anställda uppmärksammas även i internationella studier, där farhågan är att chefer blivit "out of touch" med verkligheten som råder under ytan. Svenska studier pekar ändå på att chefer i vårt land lyckats bra enligt de anställda.

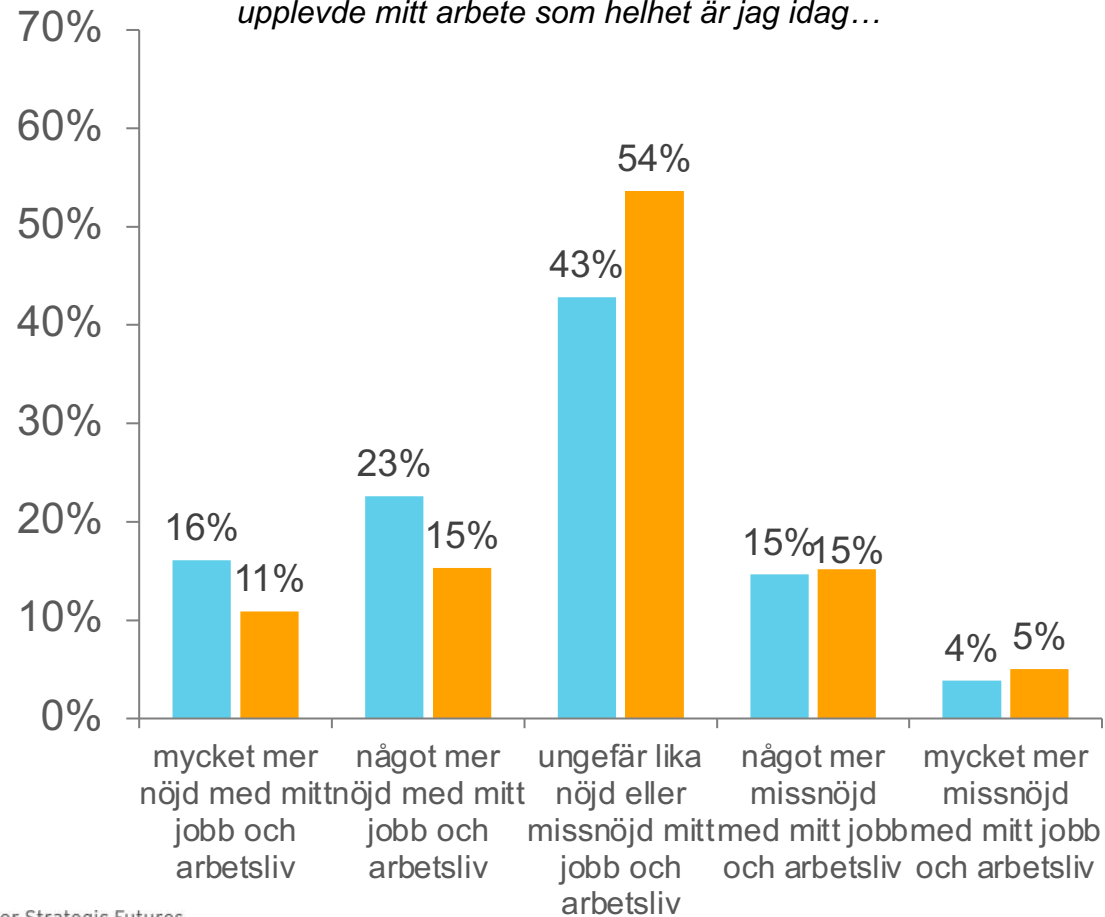
Ändå bör arbetsgivare ställa sig frågan om det finns en risk att missnöje och problem inte kommit fram på samma sätt i den distanserade verklighet som nu rått – och hur detta i så fall ska uppdagas och åtgärdas av en allmänt nöjd chefskader.

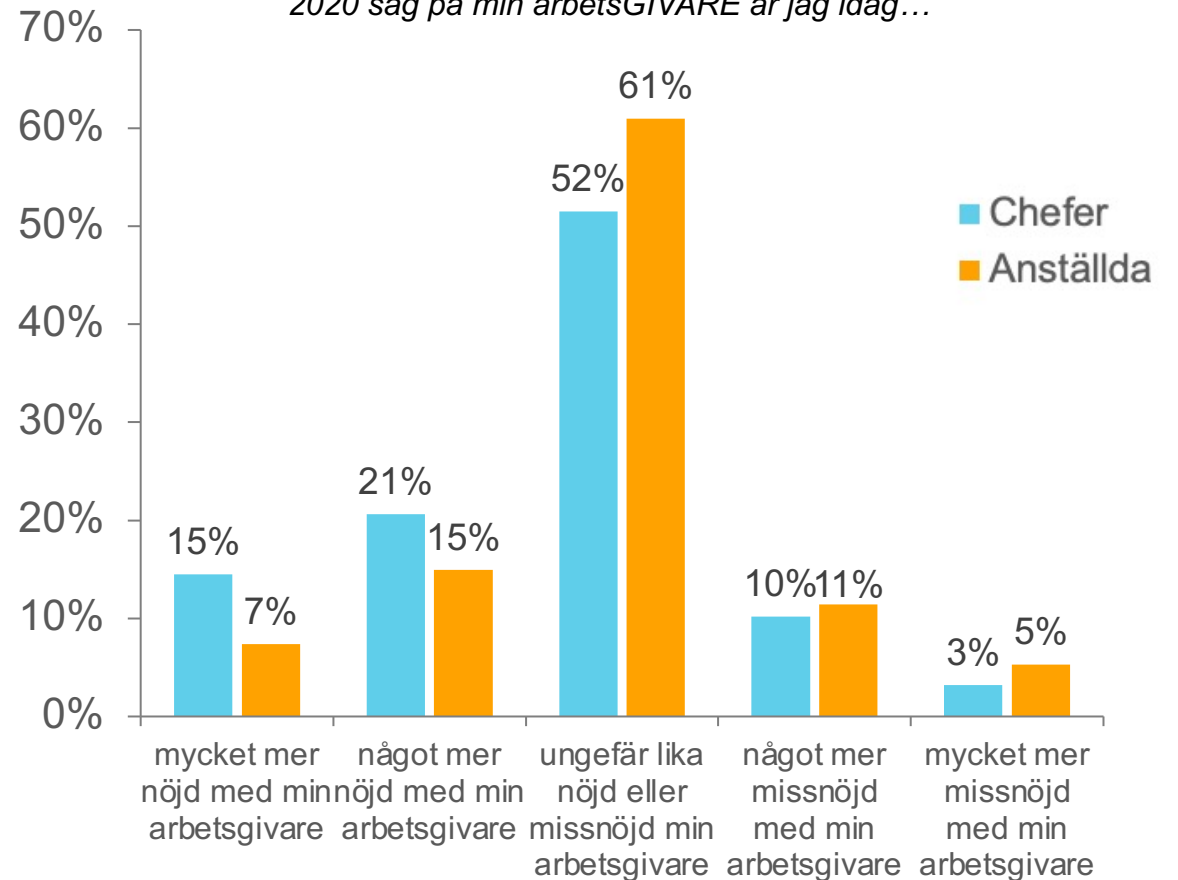
Fler nöjda med jobb och arbetsgivare jämfört med innan pandemin

De flesta har dock inte påverkats nämnvärt. Chefer sticker ut – tydligt mer nöjda!

I jämförelse med hur jag innan pandemi-året 2020 upplevde mitt arbete som helhet är jag idag...

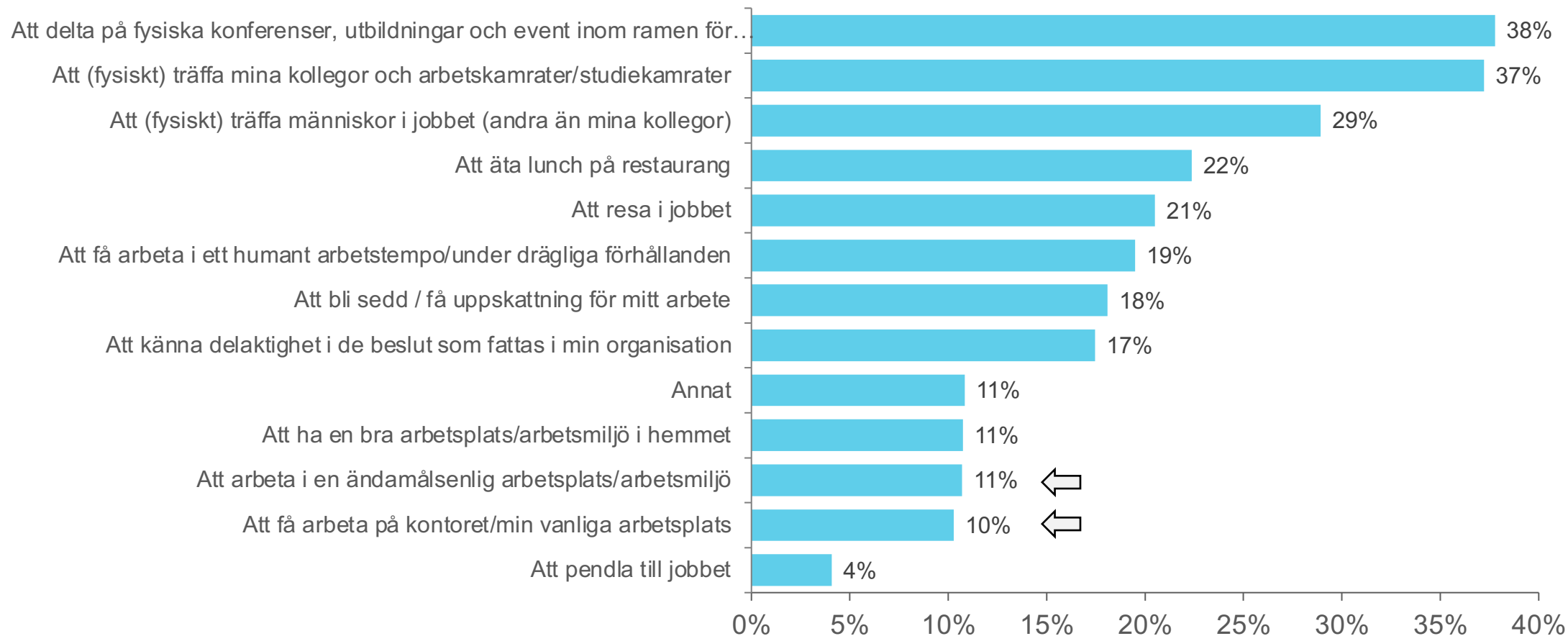

I jämförelse med hur jag innan pandemi-året 2020 såg på min arbetsGIVARE är jag idag...

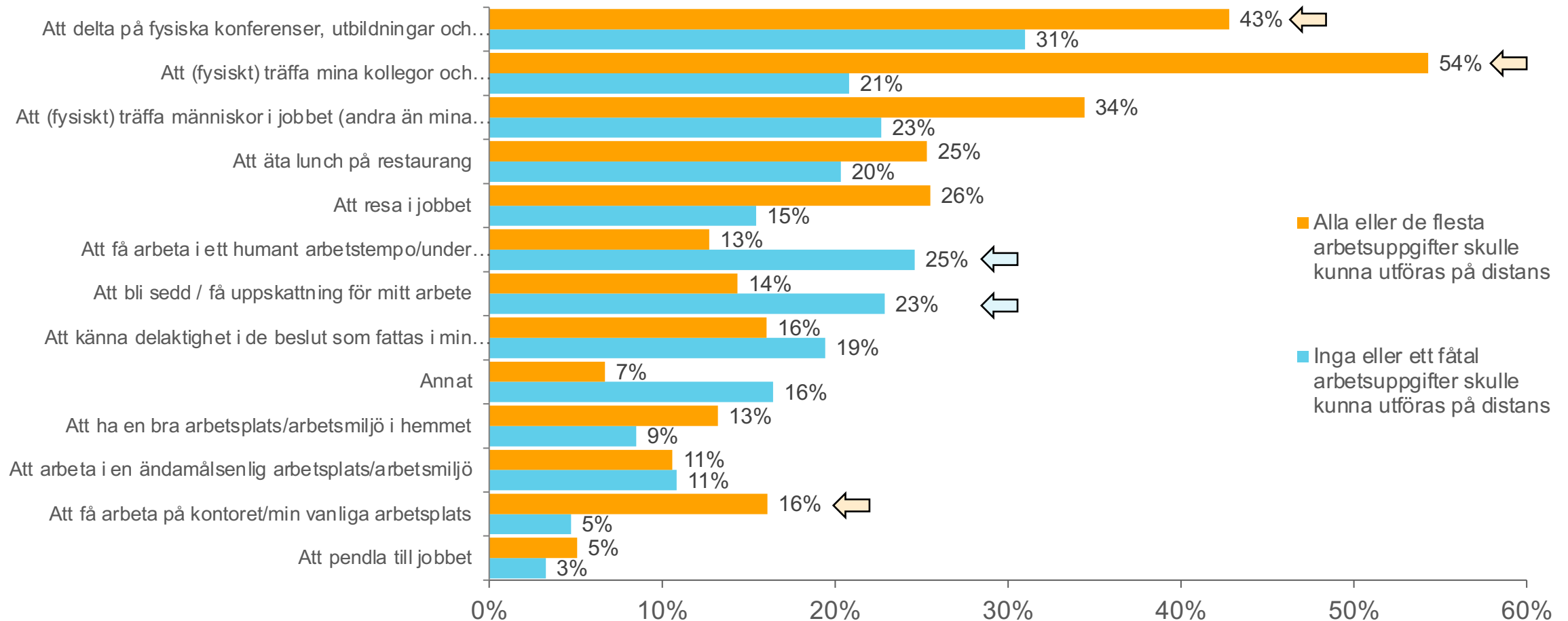

"Event" och fysiska sociala kontakter mest saknat

...men få längtar tillbaka till kontorets ändamålsenliga arbetsmiljö – det är människorna som lockar!

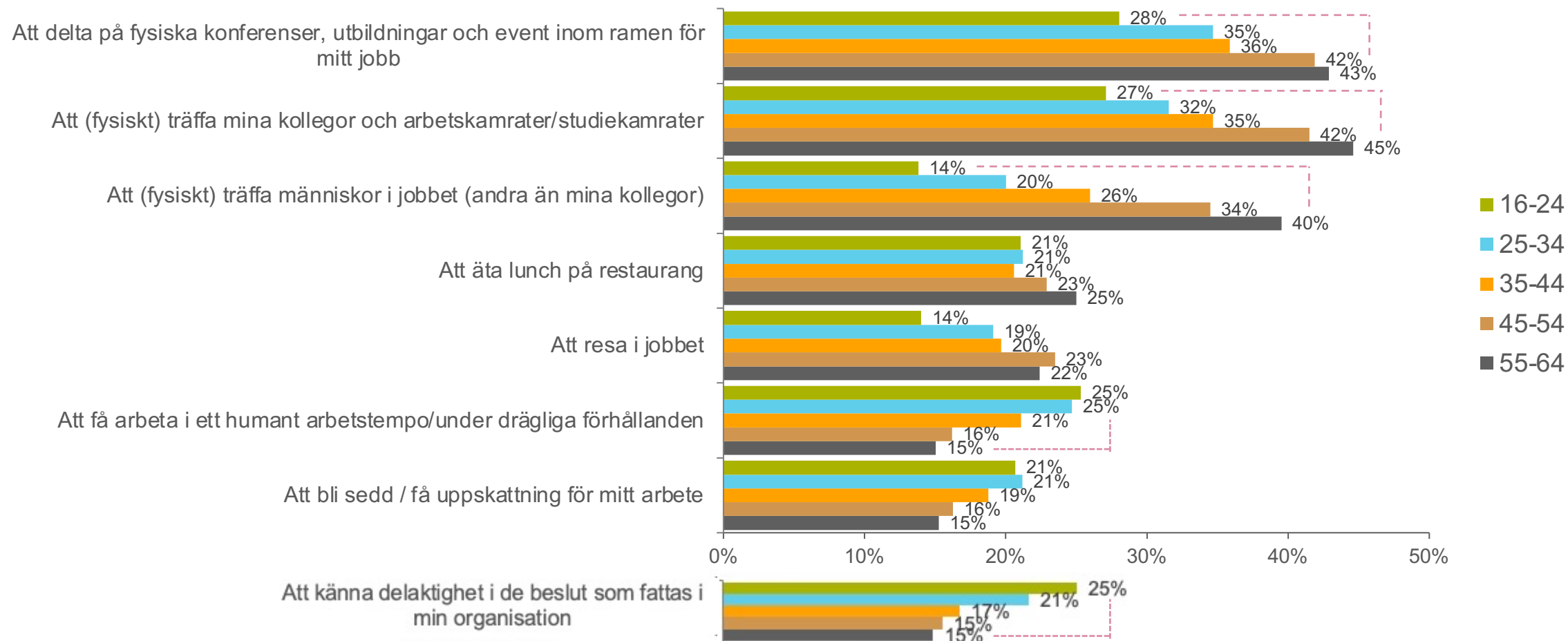

Platsobundna saknar fysisk kontakt och arbetsplatsen mer – platsbunda att få arbeta i humant arbetstempo och erkännande

Stora åldersskillnader i toppen

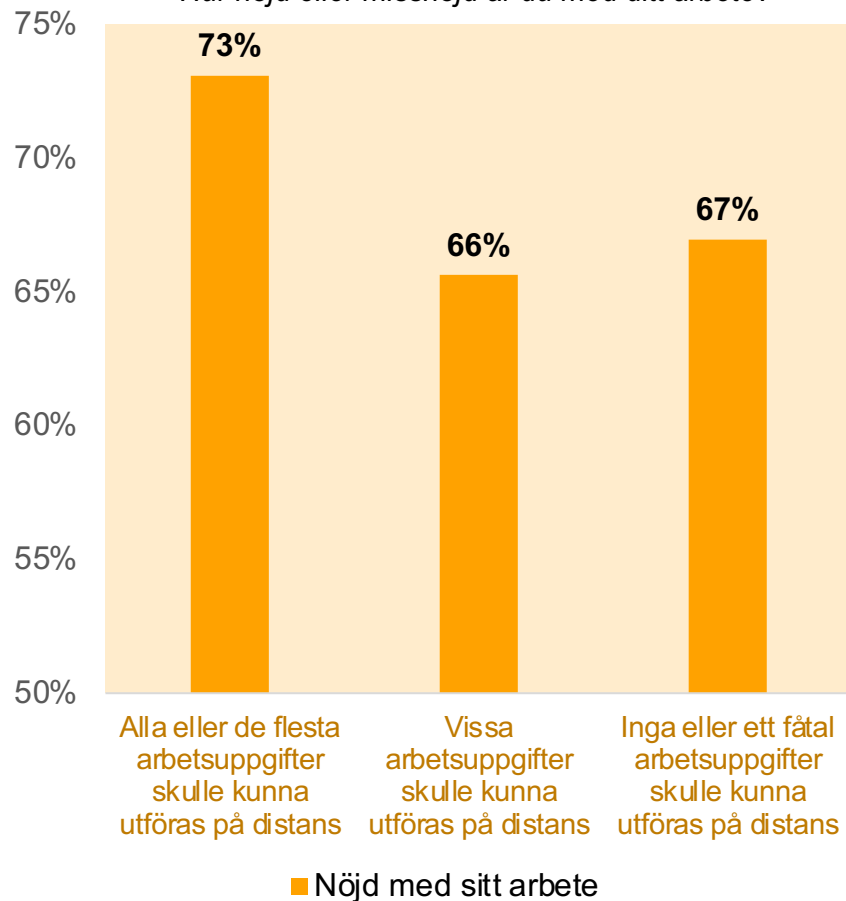
Den sociala saknaden minskar ju yngre de svarande är, istället har avsaknaden av delaktighet i beslut och drägliga arbetsförhållanden varit brister som de yngre upplevt starkare

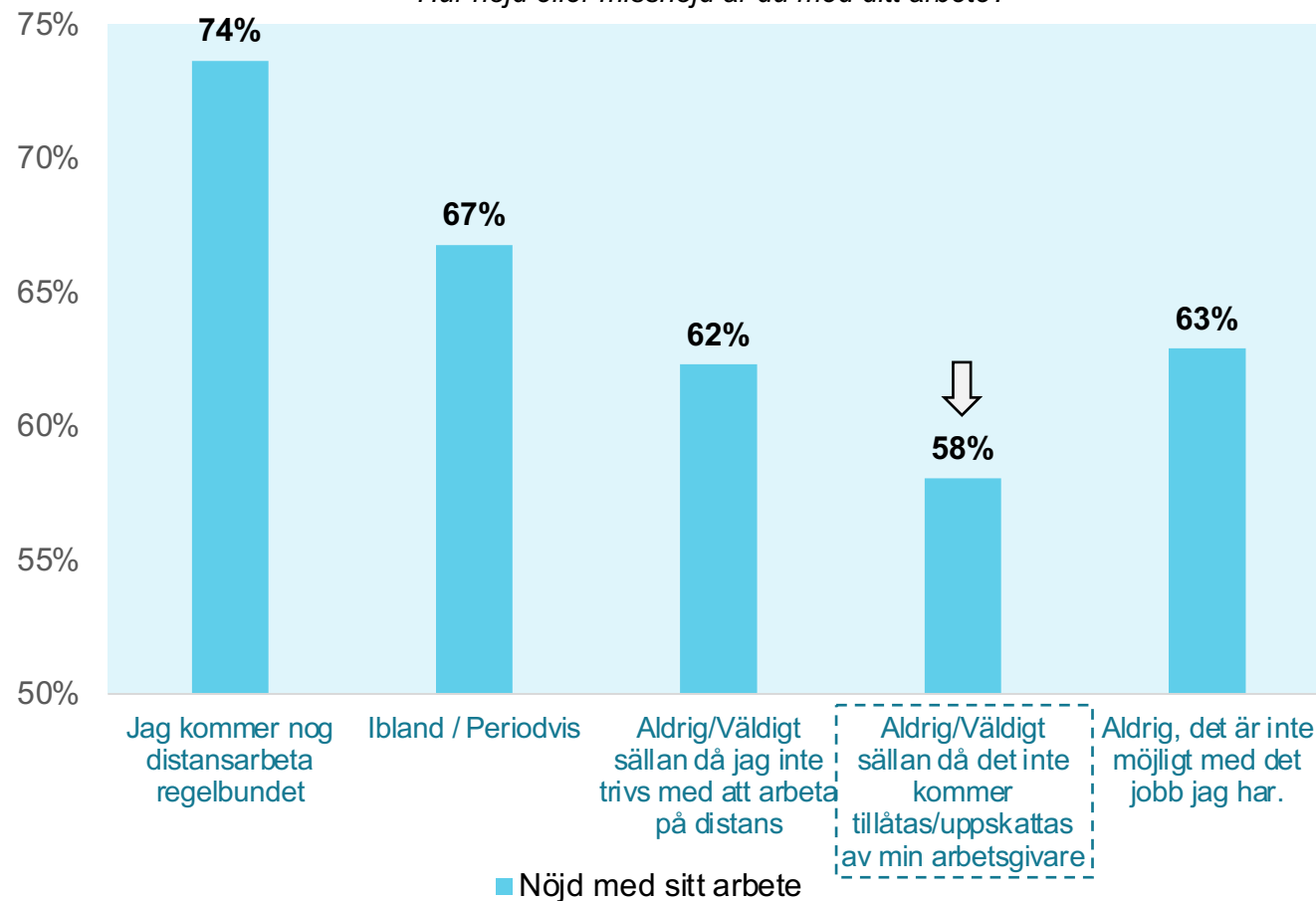
Stigande förväntningars missnöje i arbetslivet

Platsobundna mer nöjda med sitt arbete, och de som inte tror sig få distansarbete efter pandemin är mer missnöjda. Frihet och flexibilitet driver nöjdhet och blir troligen en allt viktigare attraktivitetsfaktor.

"Vilken av följande beskrivningar stämmer bäst in på ditt jobb?"
*"Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt arbete?" **

"Föreställ dig ditt arbetsliv när Corona-pandemin är över.
I vilken utsträckning tror du att du kommer arbeta från hemmet/på distans?"
*"Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt arbete?" **

Arbetslivets viktigaste krav orubbade av pandemin

Mycket små förändringar på svenskars topp 10-lista över viktigaste faktorer i arbetslivet

"Stora Jobb-studien" (2017)

1. Trevliga arbetskamrater
2. Bra chef
3. Fast jobb (tillsvidareanställning)
4. Intressanta arbetsuppgifter
5. Balans mellan arbete och fritid
6. Min kompetens och kapacitet tas tillvara
7. Hög lön
8. Anställningstrygghet
9. Bra arbetstider
10. Arbete som ger känsla av att uträtta något

"Mid-Corona" (2021)

1. Trevliga arbetskamrater
2. Bra chef
3. Fast jobb (tillsvidareanställning)
4. Intressanta arbetsuppgifter
5. Balans mellan arbete och fritid
6. Anställningstrygghet ↑
7. Bra arbetstider ↑
8. Min kompetens och kapacitet tas tillvara ↓
9. Hög lön ↓
10. Arbete som ger känsla av att uträtta något

Inte heller bland unga syns större skillnader

Marginella förändringar i topp-10 även bland unga (16-24 år).

"Stora Jobb-studien" (2017)

1. Trevliga arbetskamrater
2. Hög lön
3. Bra chef
4. Intressanta arbetsuppgifter
5. Fast jobb (tillsvidareanställning)
6. Bra arbetstider
7. Balans mellan arbete och fritid
8. Anställningstrygghet
9. Min kompetens och kapacitet tas tillvara
10. Goda möjligheter att utvecklas i arbetet

"Mid-Corona" (2021)

1. Trevliga arbetskamrater
2. Bra chef
3. Hög lön
4. Balans mellan arbete och fritid
5. Bra arbetstider
6. Fast jobb (tillsvidareanställning)
7. Intressanta arbetsuppgifter
8. Goda möjligheter att utvecklas i arbetet
9. Anställningstrygghet
10. Inte för mycket stress på arbetet

"The Big 5" för att attrahera och behålla medarbetare

Det är alltså dessa faktorer som primärt ska vara på plats för att människor ska trivas på jobbet.

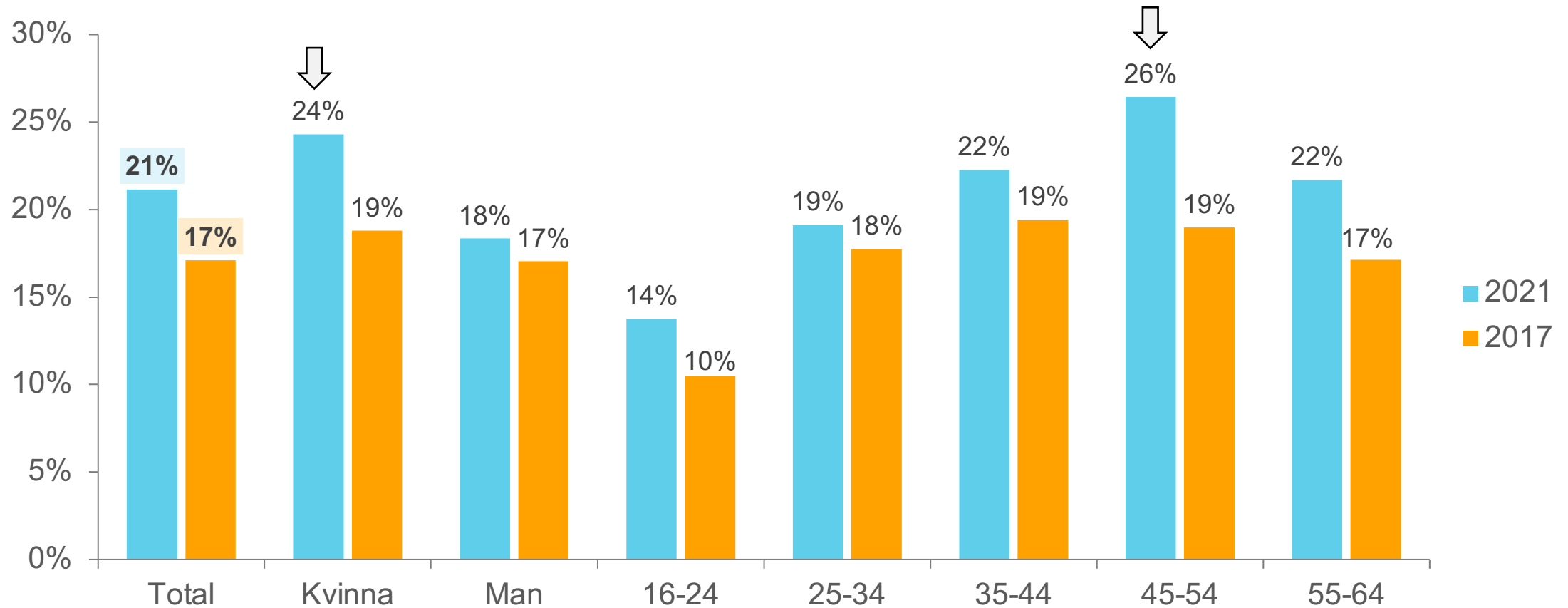

- 1. Goda psykosociala förhållanden**
Trevliga arbetskamrater och bra chefer.
- 2. Anställningstrygghet**
Majoriteten vill ha fast anställning. Den tredje viktigaste faktorn efter trevliga arbetskamrater och bra chef.
- 3. Intressanta arbetsuppgifter**
Ingen vill bli uttråkad på jobbet!
- 4. Balans mellan arbete och fritid**
Arbete blir mindre viktigt som meningsskapare i livet. De allra flesta lever för sin fritid snarare än för jobbet.
- 5. Att egen kompetens och kapacitet ska tas tillvara**
Man vill göra skillnad på jobbet och känna sig behövd.

Distansarbete och flexibilitet HAR blivit viktigare

Men inte så mycket viktigare på det stora hela. Märkbart viktigare för kvinnor och människor "mitt i livet".

Andel som valt alternativet "Möjlighet att arbeta hemifrån, helt eller delvis" (2017 jmf. med 2021)

Arbetslivskartan: Två definierande dimensioner

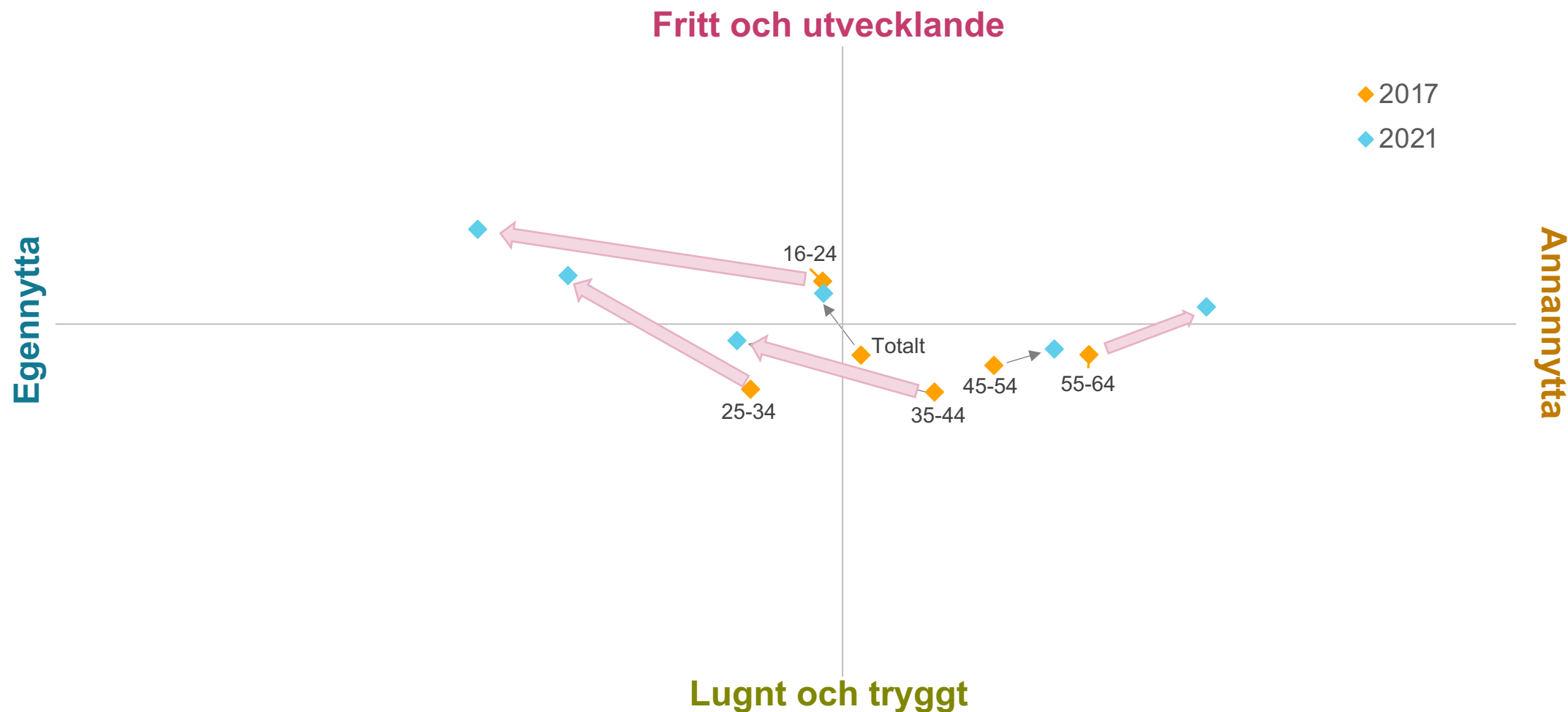
Resultat för olika **generationer** och **yrkesgrupper** – exempel från Stora Jobbstudien (2017).

Bilden visar resultatet av en analys med "multidimensionell skalning". Svarsalternativ som tenderar att väljas av samma respondenter hamnar närmare varandra. Genomsnittet av alla svarande är i mitten (origo) medan olika respondentgrupper kan visa sig drivas av olika dimensioner i diagrammet. Analysen visar att människors preferenser i arbetslivet tenderar att formas utifrån två dimensioner/axlar.

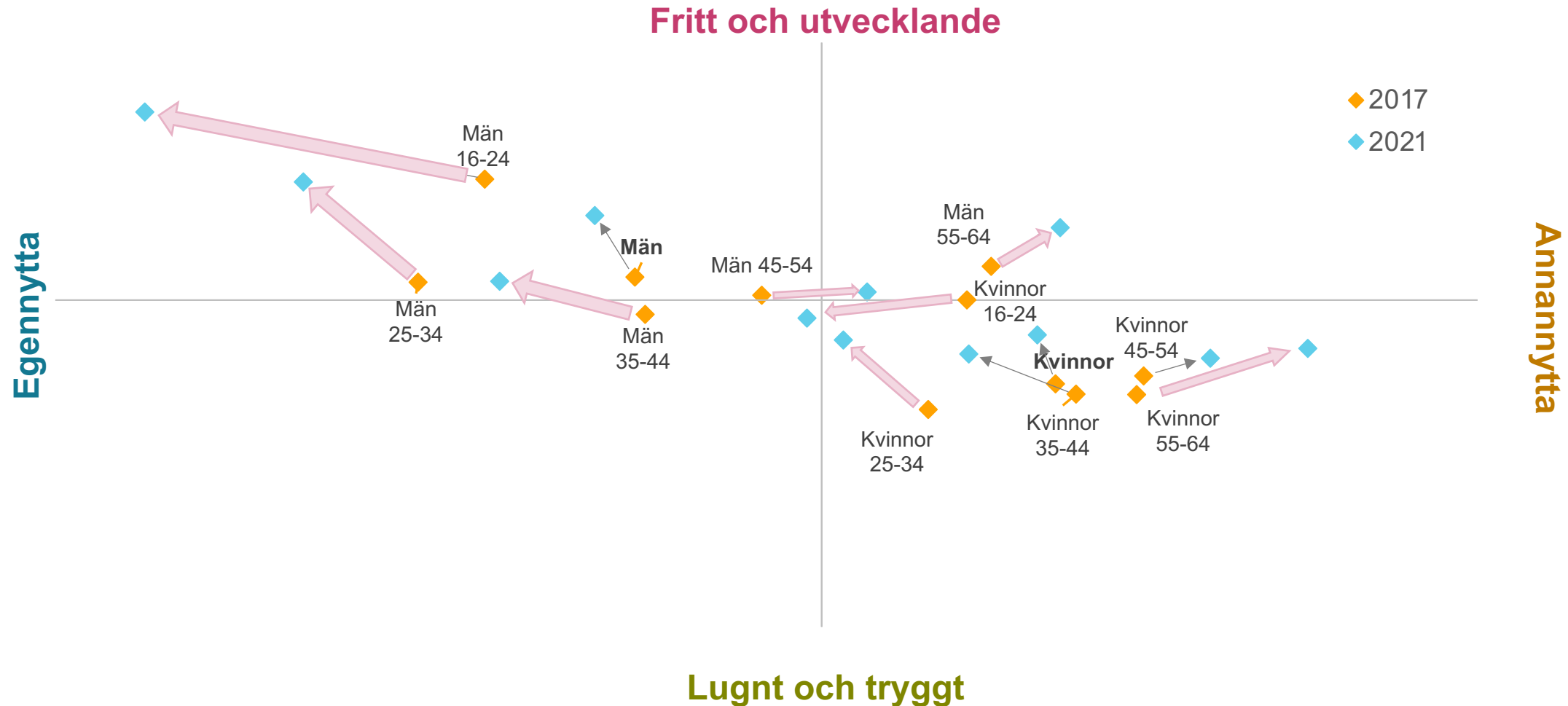
Växande ålderspolarisering i synen på arbete

Yngre dras mer mot "egennyttan" i sina arbetslivsvärderingar – äldre mer mot "annannytta".

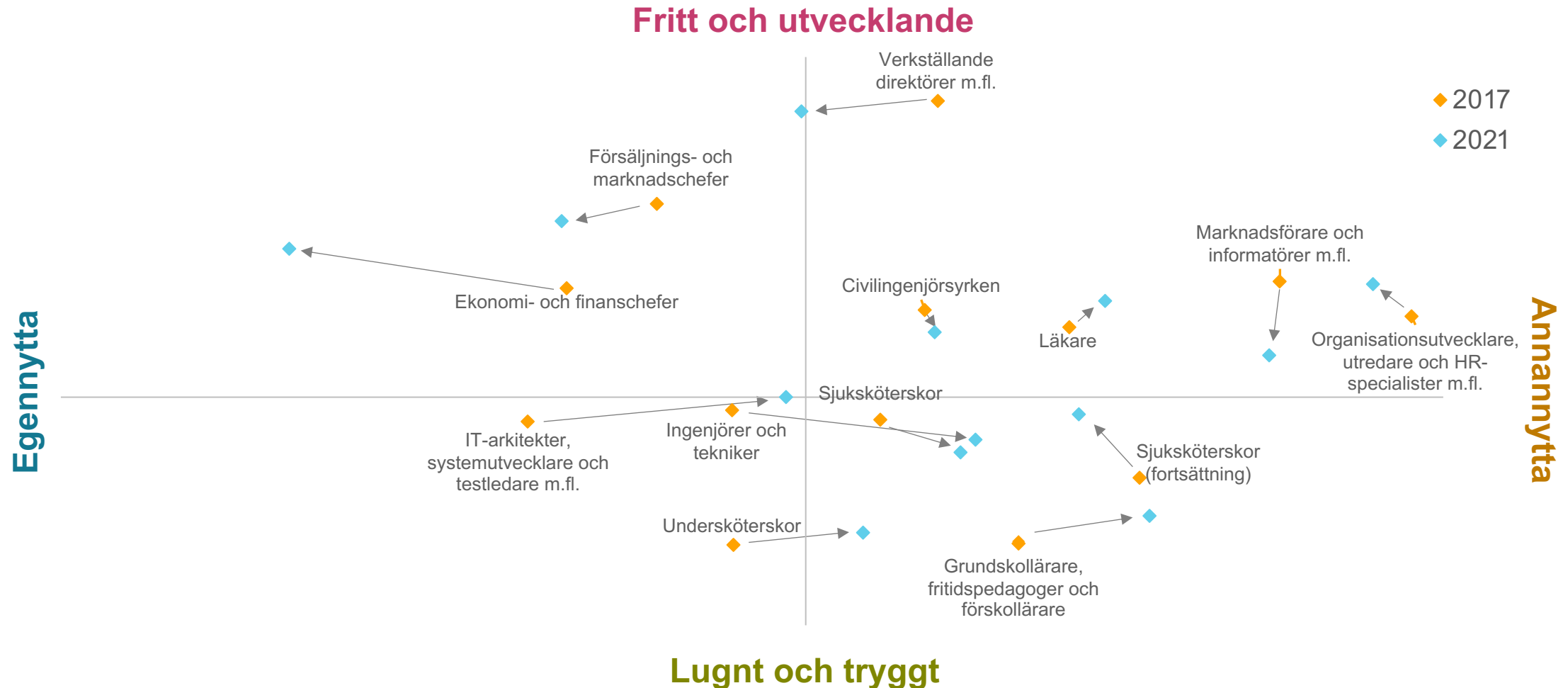
Samma mönster i båda könen, men yngre män sticker ut

Bland både män och kvinnor är ålderspolariseringen tydlig, men det är framförallt bland unga män som arbetslivsvärderingarna mot mer "egennyttta" tar ett rejält språng

Förflyttningar som förstärker befintliga mönster

Personal inom vård och skola samt tekniker mer mot annannytta. Chefer mer mot egennytta.

Arbete och arbetsliv – del 2

Distansarbetets förändring av arbetslivet under pandemin

Arbete och arbetsliv – del 2

Sammanfattning av insikter

■ **Många har fått bättre möjligheter att distansarbete och räknar med att göra det mer efter pandemin**

- Nästan dubbelt så många med platsbundet arbete kommer distansarbete regelbundet efter pandemin – majoriteten av dessa räknar med 2-3 dagar i veckan. Det motsvarar en ökning med knappt 400 000 personer!
- 10 % (= mer än en halv miljon) av de svenskar som före pandemin sa att det inte gick att utföra deras arbete på distans har ändrat uppfattning och säger att det numer är möjligt.
- De som ökar sitt distansarbete mest är de förväntade grupperna – tankeintensiva och administrativa jobb där digital kompetens är ett hygienkrav.
- Bara 20% vill arbeta från sin vanliga arbetsplats hela veckan om de själva får välja – bland platsbundna bara 13%!

■ **Hemmet den givna platsen för distansarbete**

- En överväldigande majoritet vill arbeta delvis hemifrån om valet finns. 90% av platsbundna önskar detta. Vanan är nu etablerad och förväntan är satt.
- Co-workinghubbar nära hemmet är en tänkbar växande nisch då hela 45% ser detta som ett alternativ.
- Fritidshuset hägrar också som en alternativ arbetsplats i ett mer flexibelt arbetsliv

■ **Distansarbetets stora *fördelar* handlar om bättre balans i livet och ökad produktivitet**

- Bland människor med mer platsbundna jobb upplever 3 av 4 att de har lika lätt, eller lättare (45%) att få balans mellan arbete och fritid vid distansarbete.
- I samma grupp är det återigen 3 av 4 som upplever att de är lika, eller mer, produktiva i sitt arbete på distans.
- Chefer upplever fördelarna med distansarbete mer tydligt, förutom när det gäller balans i livet, där medarbetarna är något mer nöjda med sina erfarenheter
- En fördel är att distansarbete ökar trivseln med sitt arbete. Omvänt så är de som önskar men inte får arbeta på distans den enskilda grupp som är minst nöjd med sitt arbete.

■ **Distansarbetets stora *nackdelar* handlar om sämre samarbete, relationer och samordning/ledarskap**

- Medarbetarna upplever dessa nackdelar klart tydligare än sina chefer
- Även flexibiliteten har sina nackdelar – 1 av 4 har *svårare* att få balans i livet och vara produktiv vid distansarbete.
- Totalt sett upplever 1 av 4 att de har *svårare* att trivas med sitt jobb på distans än om de arbetade på den ordinarie arbetsplatsen.

Arbete och arbetsliv – del 2

Slutsatser och reflektioner

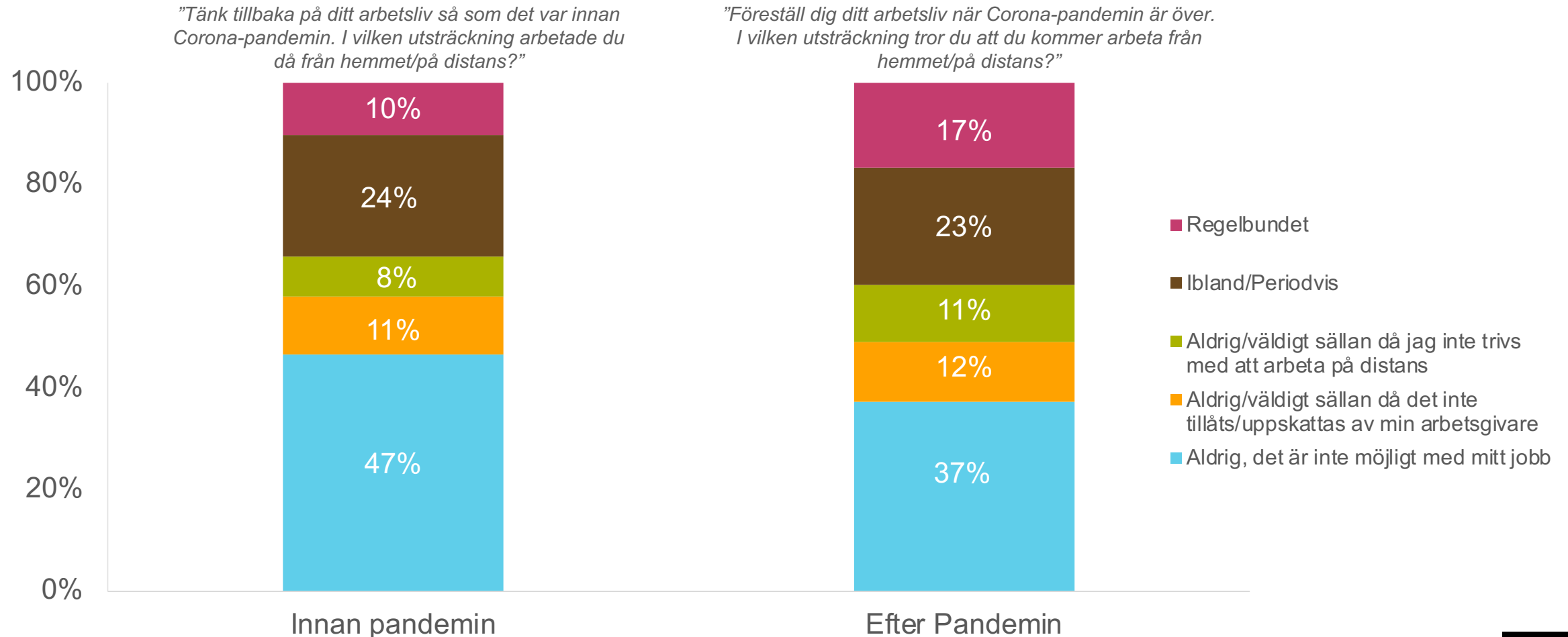
- **Pass på för ett "stigande förväntningars missnöje" i frågor om frihet och flexibilitet på arbetsplatsen.** Distansarbetet är nu etablerat som vardagsalternativ. Dess för- och nackdelar är klarlagda för alla som nu prövat det under längre tid. Alla har inte uppskattat det lika mycket, men distansarbetets fördelar och positiva sidor har satt en ny förväntansbild. Detta talar för ett "stigande förväntningarnas missnöje" då distansarbetets ökade frihet och flexibilitet är en attraktivitetsfaktor som arbetsgivare bör räkna mer med.
- **Våga avvakta med beslut om policies kring hemarbete!** Utan bra information från den egna organisationen lär det bli mycket svårt – rentav olämpligt – för många arbetsgivare att sätta klara policies för vad som bör gälla på arbetsplatsen efter att alla restriktioner släppts. Upplevelser och lärdomar kommer se olika ut, och skilja sig såväl mellan individer som mellan olika enheter och avdelningar inom samma organisation. Det är sannolikt för tidigt att veta vad som är bäst innan människor kommit tillbaka och fått känna in "det nya normala".
- **Personlig frihet och flex vs. gemensam samordning och samvaro.** En nyckelfråga för många kommer handla om hur värdet av personlig frihet och flexibilitet ska balanseras mot behovet av öka funktionell samordning och samvaro efter pandemin. Om många vill arbeta hemifrån två dagar i veckan blir sannolikt samordningen av detta en stor utmaning för team och ledare. Medarbetare utgår nog från att de kan välja dagar, men fysisk närvaro är inte mycket värt om alla i teamet är där på olika dagar...
- **Fokusera på att klarlägga processen framåt.** Även om det är svårt att besluta om vad som bör gälla är det samtidigt viktigt att svara upp mot den osäkerhet som nu råder på många arbetsplatser inför framtidens villkor. För att ge klarhet och sätta förväntningar hos undrande medarbetare är en rimlig lösning att så snart som möjligt definiera och kommunicera en klar process för hur lärdomar och preferenser nu ska tas omhand och omsättas i nya överenskommelser på arbetsplatsen.
- **En vår för hemmakontorslösningar på gång?** Med ett ökat intresse för hemarbete öppnas en marknad för nya tjänstekoncept som kan serva organisationer och dess medarbetare med flexibla kontorslösningar i hemmet. Om tillräckligt många organisationer ser stora fördelar i distansarbete lär vi se framväxten av färdiga "kontorspaket" som kan erbjudas anställda för att säkerställa god arbetsmiljö och utrustning.
- **"Närhubben" – en samhällsomvandling i vardande?** Idén om co-working slog igenom några år innan pandemin. Då var den fokuserad på unga entreprenörer och mindre företag som erbjöds synergier av fräscha delade lokaler med hög servicegrad och närhet till ett community med gelikar.

En intressant fråga är om det nu finns en marknad för co-working där målgruppen är kontorsarbetande människor som bor i "kransbygd". Nära kontorslösningar för människor som vill slippa längre pendling, men som samtidigt vill ta sig från hemmet och arbeta bland andra människor från närområdet. Studien stöder att detta kan vara intressant lösning på vissa platser – inte minst då den också är intressant ur ett större samhällsperspektiv.

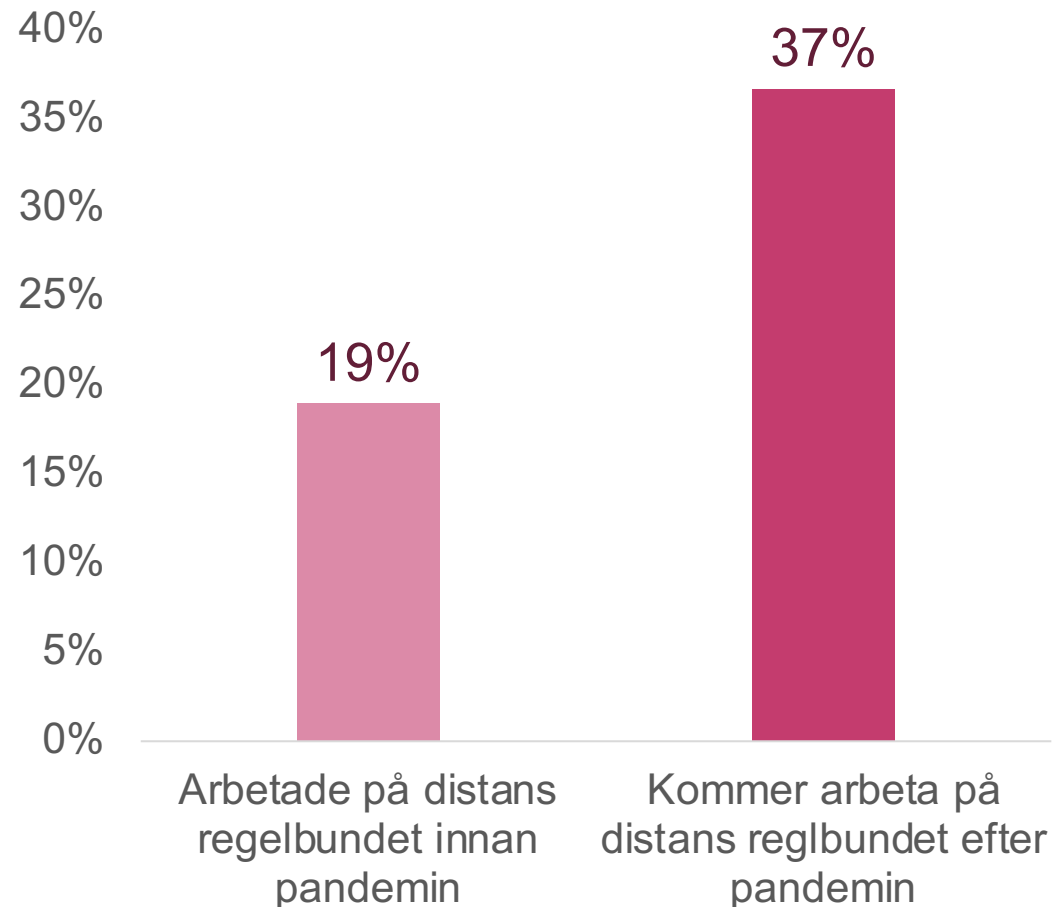
Det finns flera potentiella nyttor och värden som kan kopplas till nya platser där människor finns samlade. Ökad dagbefolkning på en plats öppnar för mer service och restauranger lokalt, samtidigt som logistiska last-mile-lösningar och vardagstjänster (såsom matkassar, tvätt-tjänster etc) kan knytas till dessa noder på ett sätt som annars bara hade varit möjliga i städernas täta centrum. Detta kräver dock *både* en kritisk massa av människor – som värderar distansarbete men samtidigt längtar efter sociala sammanhang och kontorsmiljöns funktionalitet – och någon som vill betala för detta ...

Tydlig förskjutning mot mer distansarbete

*Ingen "revolution" till synes, men 4 av 10 ser sig arbeta på distans efter pandemin - märkbart fler än innan.
(Alla svarande 16-64 år, exkl. studenter och pensionärer).*

Dubbelt så många platsobundna ser sig arbeta regelbundet på distans efter pandemin

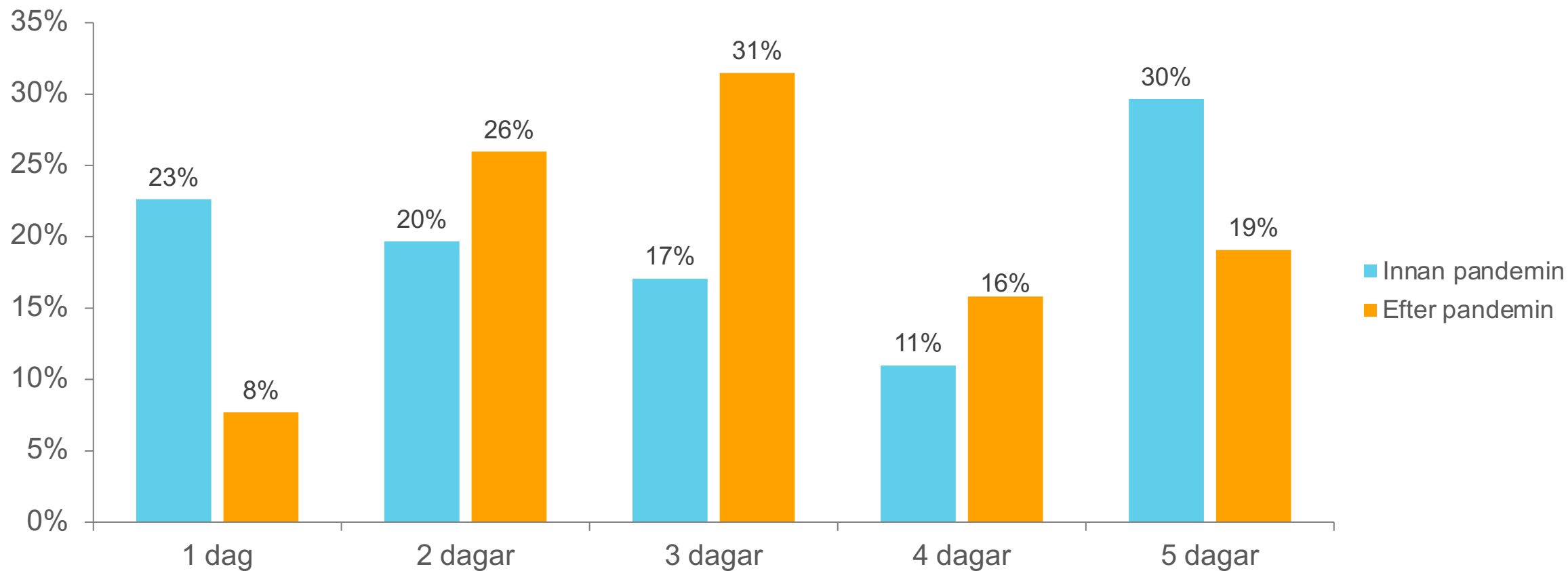

- "Tänk tillbaka på ditt arbetsliv så som det var innan Corona-pandemin. I vilken utsträckning arbetade du då från hemmet/på distans?"
- "Föreställ dig ditt arbetsliv när Corona-pandemin är över. I vilken utsträckning tror du att du kommer arbeta från hemmet/på distans?"

Svaren som redovisas här är från de "platsobundna" dvs de som uppgett att de kan utföra "alla" eller "de flesta" arbetsuppgifter på distans

Stor påfyllnad av distansarbete 2-3 dagar / vecka

Före pandemin arbetade de flesta "regelbundna distansarbetare" ett fåtal eller alla dagar i veckan. Efter pandemin fylls denna grupp med långt fler i ett "mellansegment" som kommer göra det 2-3 dagar i veckan.

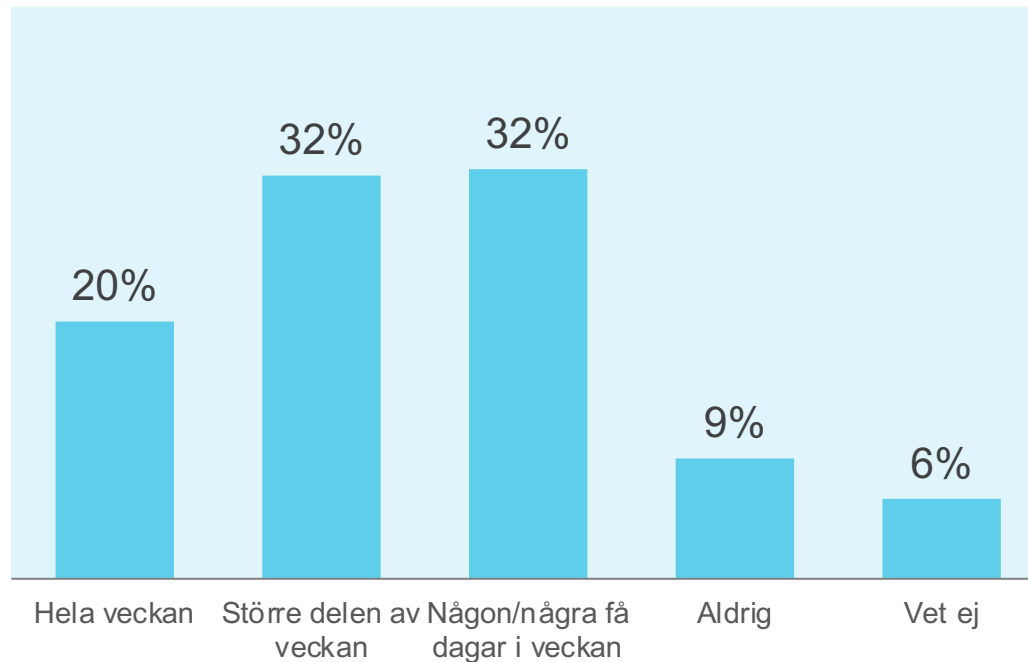

Bara 20% vill vara på jobbet hela veckan

Om det är upp till individen själv att välja är det få som vill åka till kontoret alla dagar. Bland de som arbetar i mer platsobundna jobb är det bara 13%. 40% föredrar "någon/några få dagar i veckan".

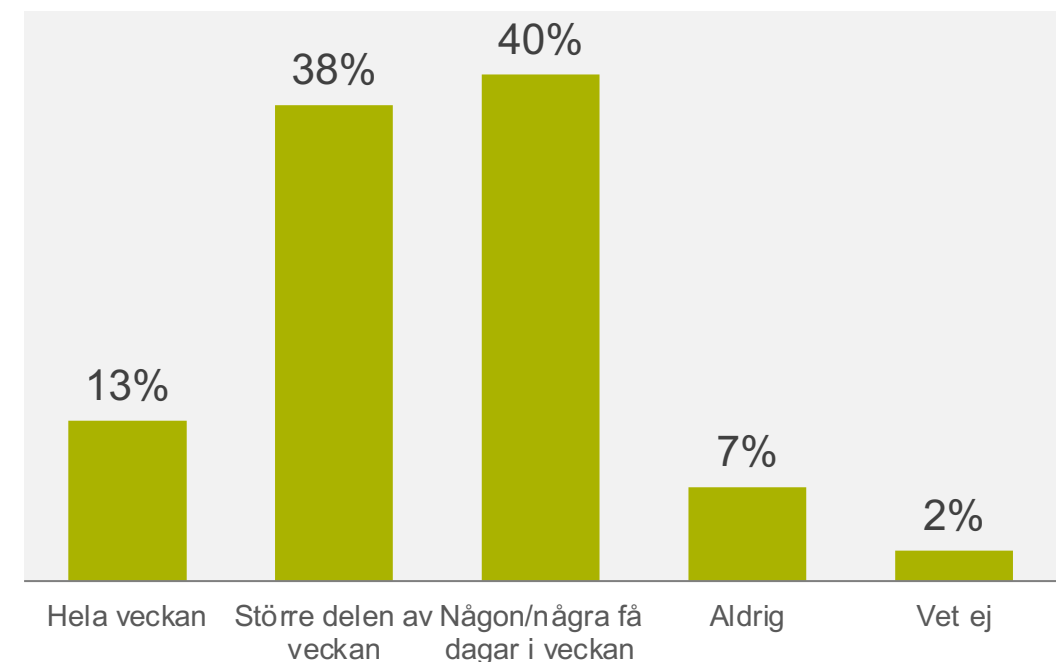
"Om du fått välja helt fritt i ditt jobb, i vilken utsträckning hade du valt att arbeta från följande platser en vanlig arbetsvecka?"

■ Från min arbetsgivares kontor/min vanliga arbetsplats hos arbetsgivaren

Alla svarande

■ Från min arbetsgivares kontor/min vanliga arbetsplats hos arbetsgivaren

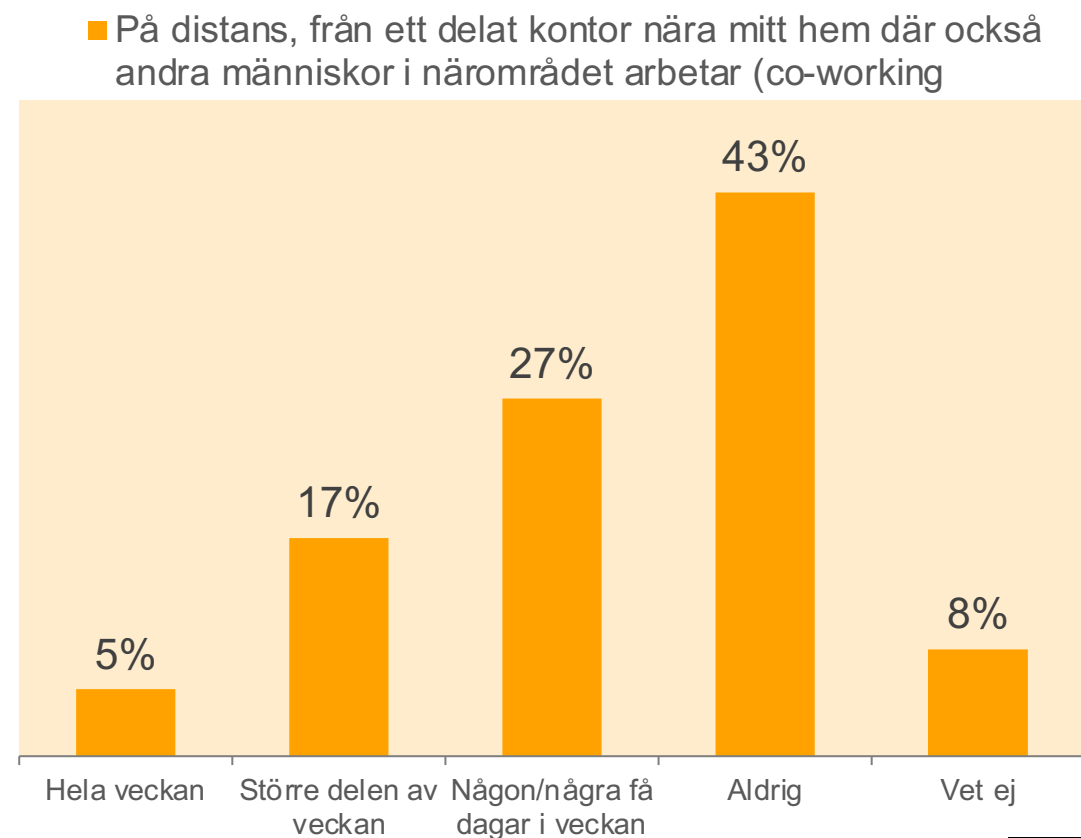
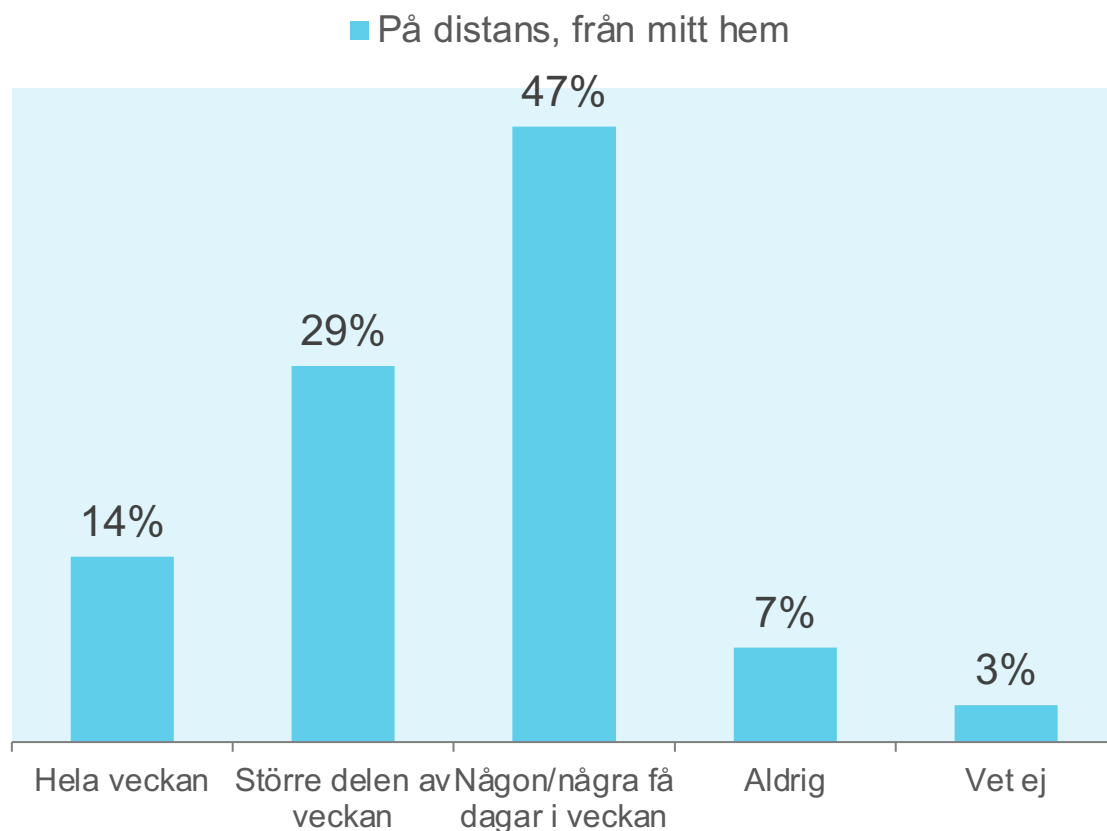
"Platsobundna"

dvs svarande som kan utföra "alla" eller "de flesta" arbetsuppgifter på distans

Co-working bra (för vissa), men hemma bäst

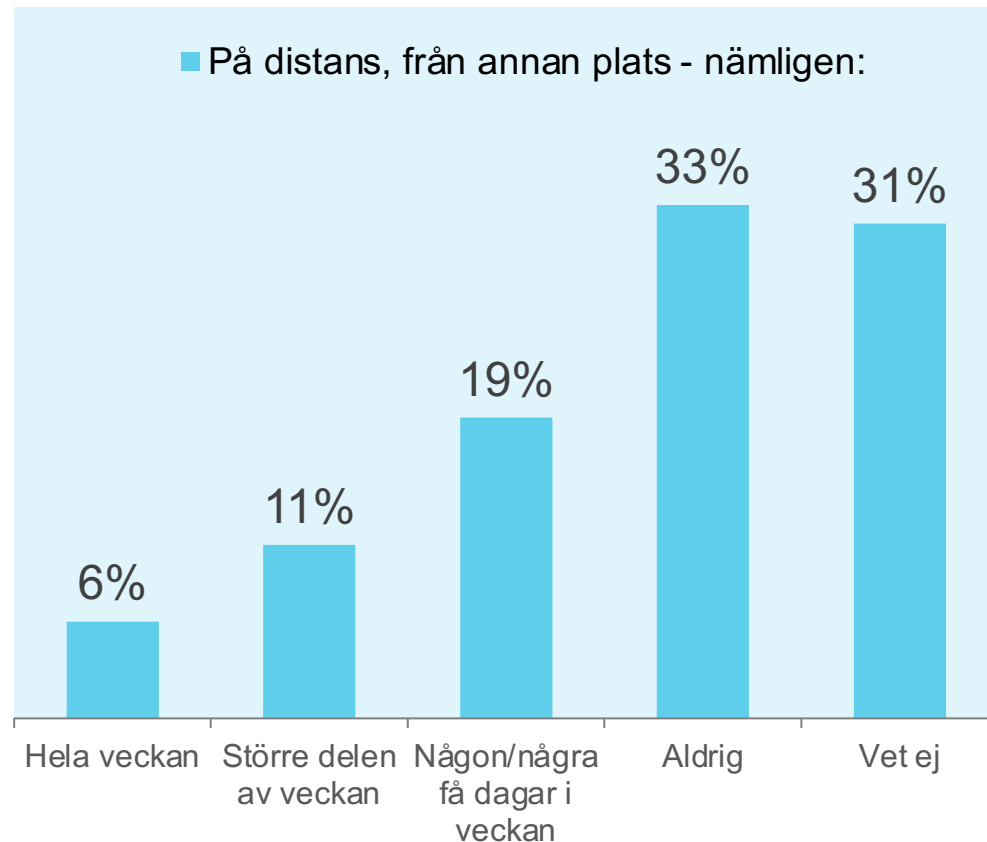
9 av 10 platsobundna ser nu hemarbetet som en naturlig del av livet. Idén om en co-workinglösning nära hemmet lockar hälften av den platsobundna gruppen – men nästan lika många säger "aldrig".

"Om du fått välja helt fritt i ditt jobb, i vilken utsträckning hade du valt att arbeta från följande platser en vanlig arbetsvecka?"
(Svar från "Platsobundna" – dvs svarande som angett att de kan utföra "alla" eller "de flesta" arbetsuppgifter på distans)

"Stugan" tar plats som tänkbar arbetsplats

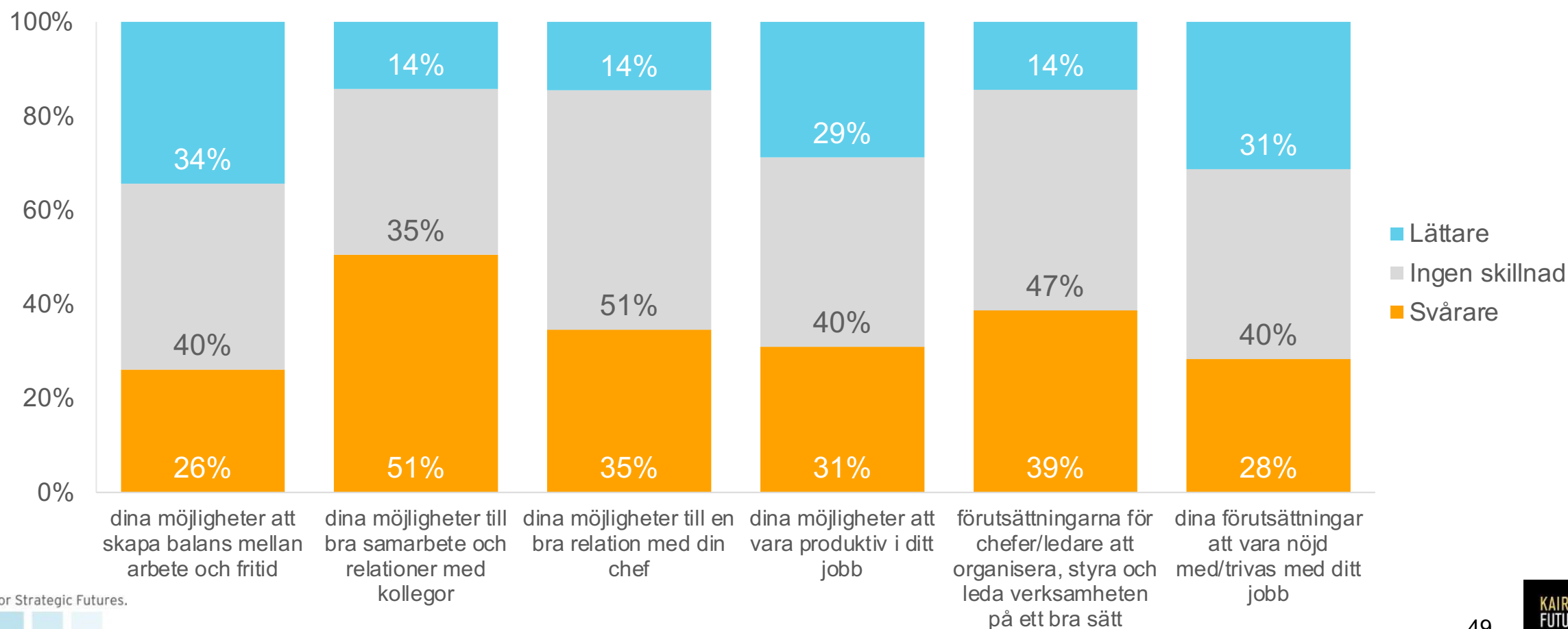
”Om du fått välja helt fritt i ditt jobb, i vilken utsträckning hade du valt att arbeta från följande platser en vanlig arbetsvecka?”
(Svar från ”Platsobundna” – dvs svarande som angett att de kan utföra ”alla” eller ”de flesta” arbetsuppgifter på distans)

En splittrad bild av distansarbetets påverkan

Sämre samarbete och relationer med kollegor det mest negativa – men bättre balans mellan arbete och fritid är troligen det som gör att fler ändå ser bättre förutsättningar att trivas i jobbet

”I jämförelse med att arbeta på plats (ex på organisationens egna kontor), hur anser du att distansarbete påverkar...?” (Alla svarande)

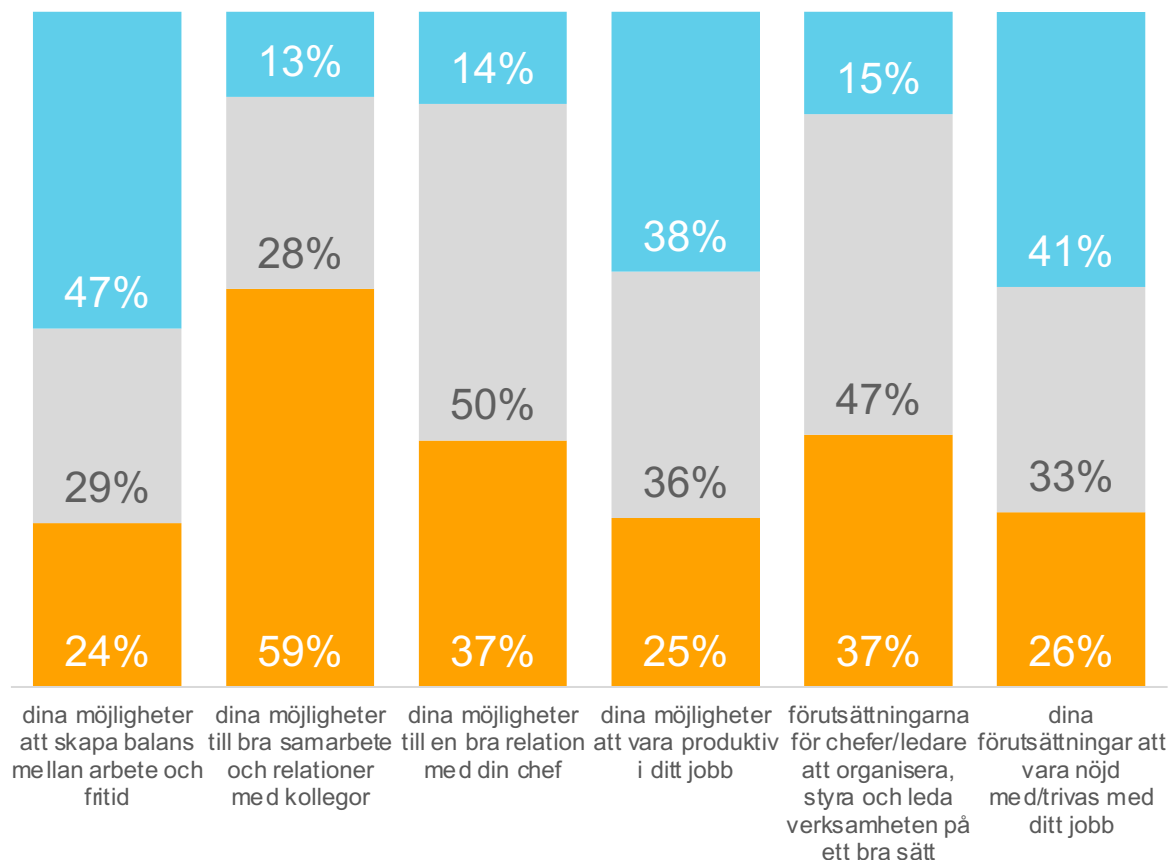
Chefer ser betydligt mer positivt på distansarbete

Bland platsobundna är distansarbetets fördelar i ökad balans, produktivitet och total nöjdhet mer synliga. Chefer upplever att det fungerar bättre än medarbetarna, som mer tydligt påverkas av sämre relationer och samordning.

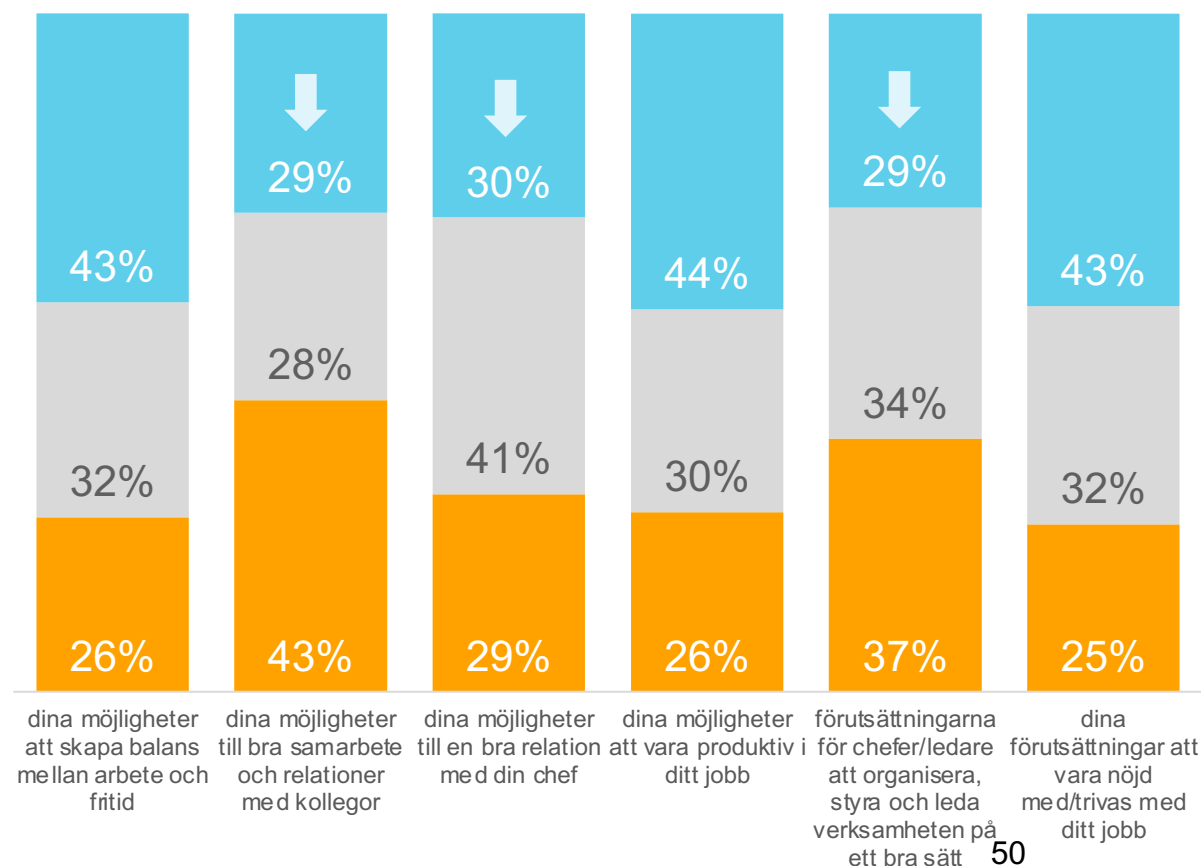
"I jämförelse med att arbeta på plats (ex på organisationens egna kontor), hur anser du att distansarbete påverkar...?"

(Svar från "Platsobundna" – dvs svarande som angett att de kan utföra "alla" eller "de flesta" arbetsuppgifter på distans)

Medarbetare

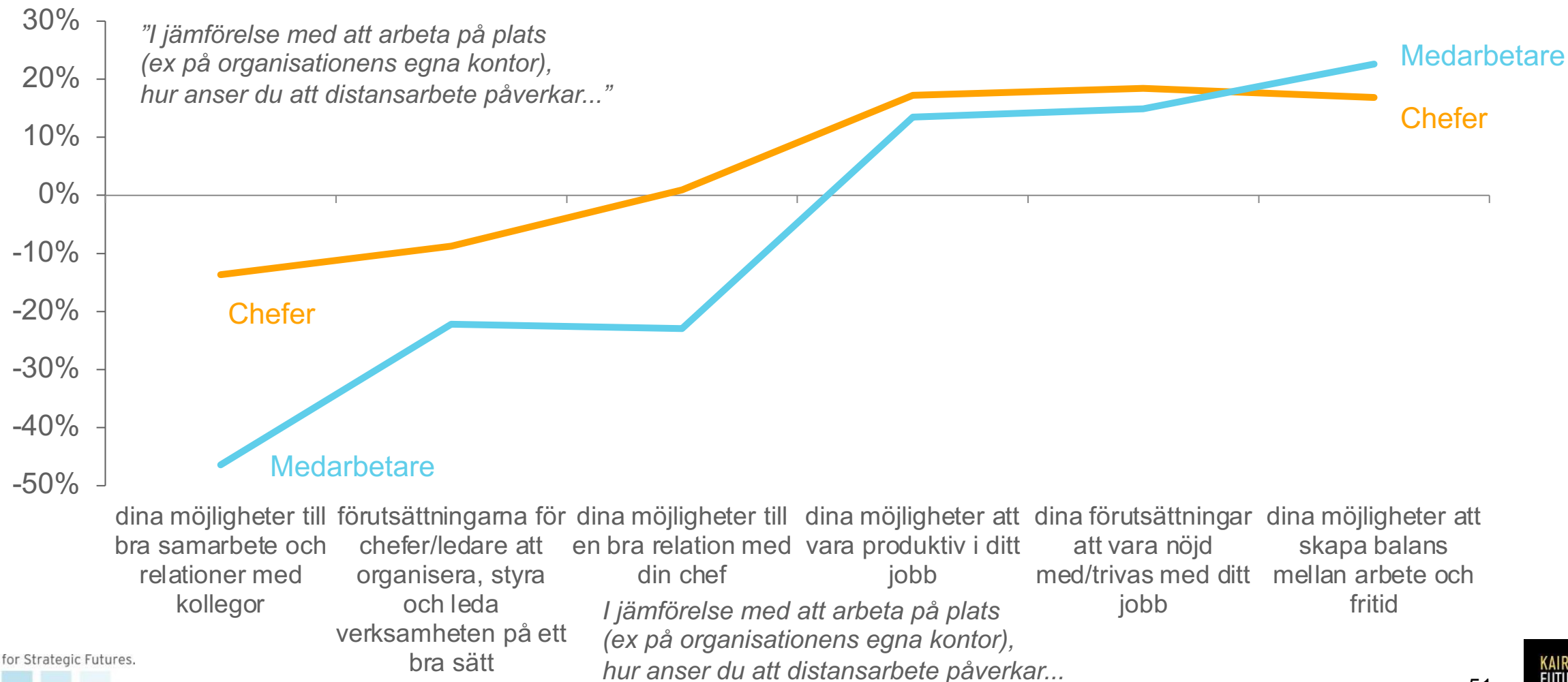

Chefer

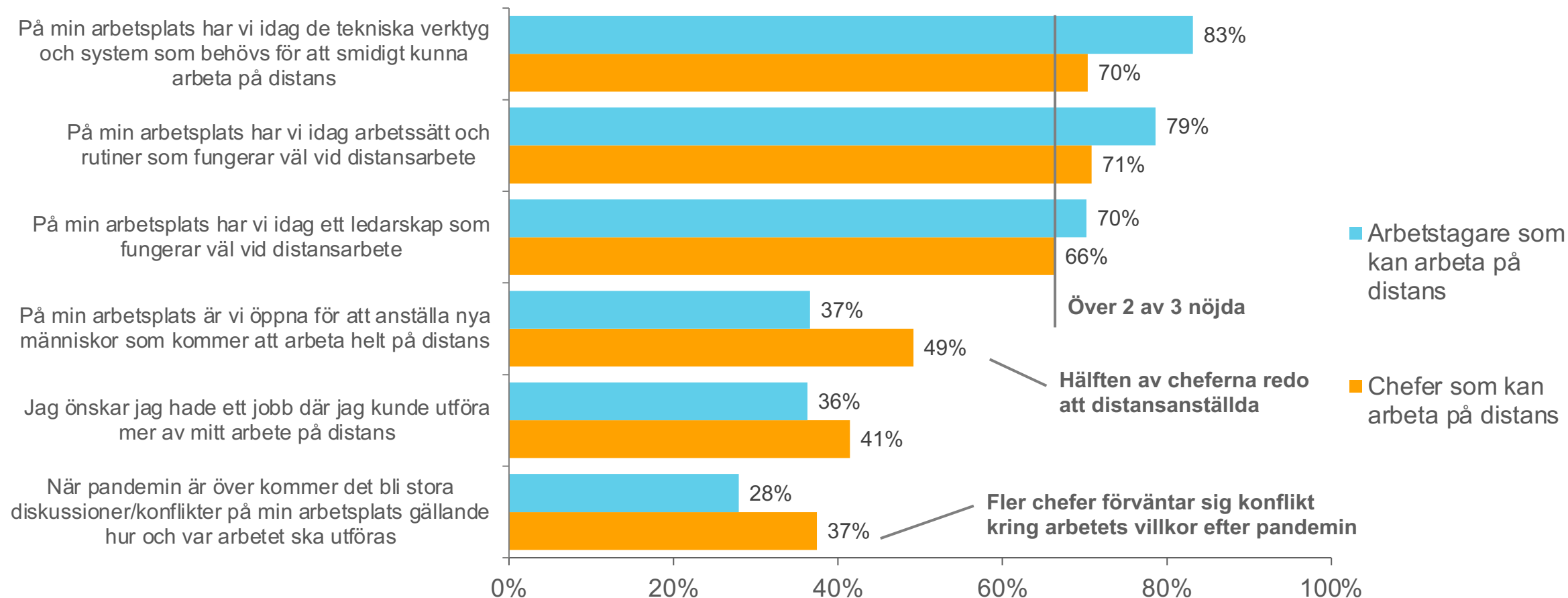
Relationer, samarbete och samordning *svårare* på distans. Balans, nöjdhet/trivsel och produktivitet upplevs *lättare*.

Distansarbetets "nettopåverkan" (% lättare - % svårare) visar mönstret bland de med platsobundna arbeten

Teknik, arbetssätt och ledarskap fungerar väl!

Men vissa skillnader mellan chefer och medarbetare i synen på att ha helt distansanställda och om det vankas konflikter om arbetslivets nya villkor...

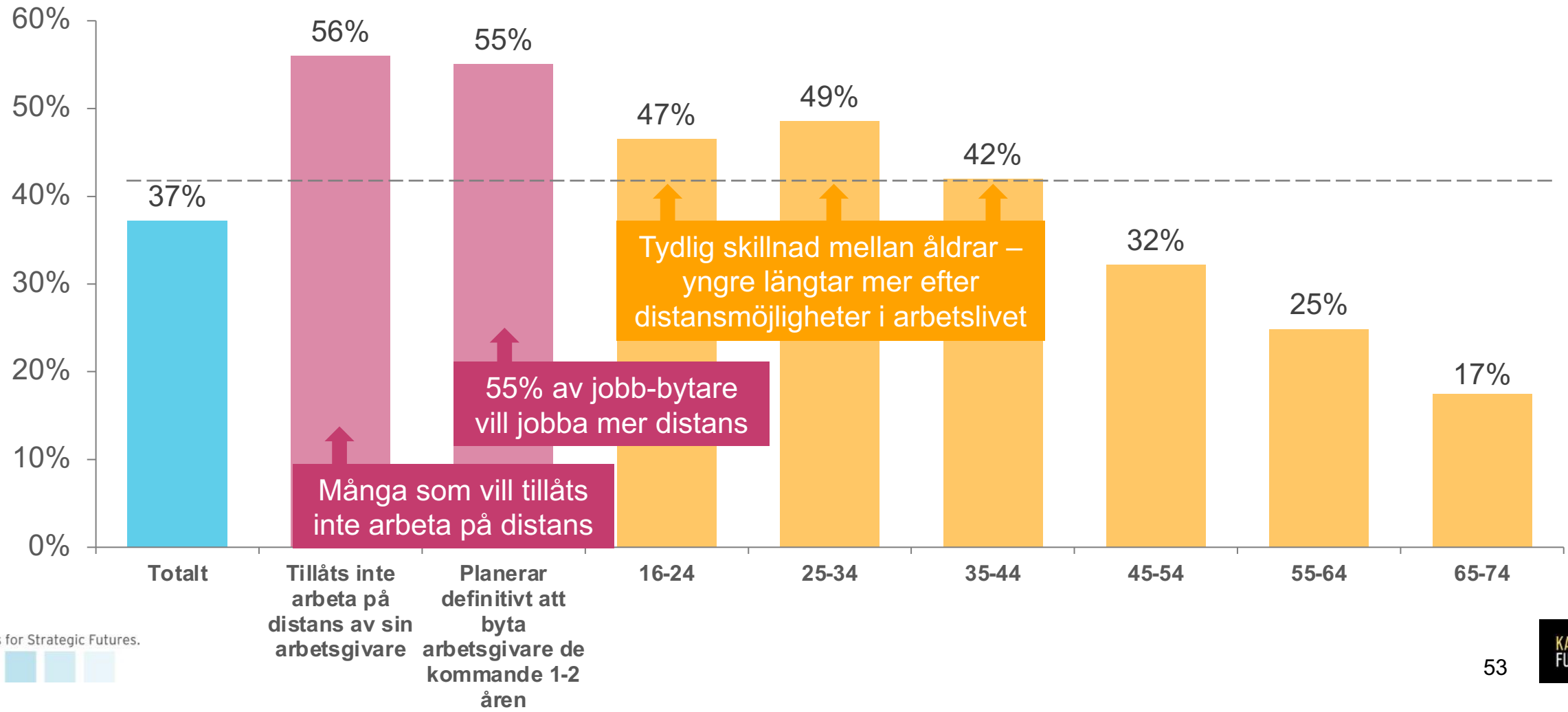
Markera i hur stor eller liten utsträckning du instämmer med följande påståenden.

% Instämmer (bland respondenter som har mer platsobundna jobb)

Distansarbete en allt viktigare faktor att räkna med

Många önskar att de kunde arbeta mer på distans. Särskilt yngre och de som idag inte tillåts sticker ut.

"Jag önskar jag hade ett jobb där jag kunde utföra mer av mitt arbete på distans" (% instämmer)

Boende/plats

Hur ser synen på boende och platser ut?

Boende, platser och flyttande

Sammanfattning av insikter

■ Nöjdheten med det egna boendet har ökat under pandemin

- 3 av 4 svenskar är nöjda med sitt boende. Var tredje svensk är t.o.m. *mer nöjd* med sitt boende och sin plats idag än de var före pandemin

■ Flyttandet är fortfarande främst livsfasrelaterat

- 2 av 3 svenskar under 35 års ålder planerar att flytta. Detta följer samma mönster som gällt under lång tid. Det som driver flyttandet är ofta något missnöje med den nuvarande boendesituationen.
- Det som lockar är olika faktorer i olika livsfaser: unga vuxna söker stadens puls, barnfamiljerna ett bra barnliv och medelålders längtar till landets lugn.

■ Platslows attraktionspyramid ligger fast

- Basen för platsattraktivitet utgörs av trygghet och funktionella faktorer följt av sociala faktorer. Är detta på plats kommer sedan myller och möten samt en känsla av att platsen är en plats "där det händer". Under pandemin tycks myller och möten ökat något men inte så att det ändrar den övergripande bilden

■ Tre motsatsgrupperingar centrala för val av plats

Det finns sex distinkta platsegenskaper som lockar olika livsstilsgrupperingar. De kan grupperas som tre motsatspar:

- Stadens puls vs landets lugn
- Barnliv vs frihetsliv
- Gemenskap vs funktionalitet

■ Tre huvudskäl till flyttande

- *Ändrad boendestorlek* är det vanligaste skälet att flytta. Nästan hälften anger större boende, mindre boende eller billigare boende som orsak till flyttande.
- *Lugn och vackert*: Var femte svensk lockas av ett grönt, vackert och/eller boende med påtaglig lugn och ro
- Familj och sociala skäl: Ändrade familjeförhållanden. Närhet till släkt (barnbarn) och vänner är det tredje stora skälet till flytt.

■ Villadrommen är fortsatt stark men på avtagande

- Villadrommen dominerar i alla livsfaser men den avtar jämfört med 2015.
- Gårdsliv på landet lockar över medelålders
- Flerfamiljshusboende tycks locka allt fler i yngre medelåldern

■ Distansarbetare utmärker sig inte – med ett undantag

- De som planerar att distansarbeta visar ingen egentlig skillnad i synen på flyttande eller flyttbenägenhet jämfört med svenskarna i allmänhet. Det finns dock en grupp som i viss mån avviker från mönstret. Högutbildade storstadsbor är de som främst kommer distansarbeta efter pandemin och de lockas i högre grad än övriga av lugn och ro samt en vacker plats.

Boende, platser och flyttande

Slutsatser och reflektioner

- **Pandemin har inte ändrat grundläggande fundamenta: Att bejaka livsfas och livsstil är grunden för de som vill skapa attraktiva platser och sammanhang.** Det har funnit en del förhoppningar om att pandemin kan komma att ändra människors uppfattning om av vad som är attraktivt. Och även om det har varit en del smärre korrigeringar är lockelserna till platser desamma som gällt under lång tid. I de mest flyttintensiva åren mellan 20 och 35 är det inledningsvis en myllrande plats med möjligheter till att upptäcka världen, sig själv och chansen att hitta en partner som drar. När barnen sedan föds söker sig människor till platser som erbjuder en riktigt bra uppväxtmiljö. Inte bara skolor och förskolor utan också att det är en lugn och trygg plats med överblickbarhet. Det som hänt sedan 2015 är att längtan till landet växt påtagligt hos medelålders med äldre/utflugna barn. Hästgårdssverige har haft en stadig tillväxt i 25 år och den utvecklingen ser ut att intensifieras.
- **Förställ er inte – identifiera de saker ni kan bygga vidare på utifrån den plats/lösning ni faktiskt är.** Livsfasfaktorerna är vad de är. Det som passar olika livsfaser kan ni som driver en plats sälja in. Men det är knappast unikt. Istället gäller det att identifiera och utveckla de kvaliteter som den egna platsen har, faktorer som lockar folk utifrån den livsstil de strävar efter. Detta kräver en fördjupning för att bättre identifiera de subgrupper inom de breda livsstilarna som har det är störst att locka till er plats. Helt enkelt en bättre förståelse för vad t ex barnliv egentligen betyder för olika subgrupper. Det kräver alltså en djupare analys än de generella slutsatser vi kan lyfta fram här i rapporten.
- **Distansarbetet vidgar på sikt arbetsmarknadsregionerna?** Den största ökningen av distansarbetare finns i storstäderna och dess kranskommuner. De utgörs i huvudsak av personer som inte planerar att flytta i närtid eftersom det stora flertalet av dem redan är etablerade på arbetsmarknaden. Däremot kan vi se att det finns vissa underliggande möjligheter att locka folk. Framför allt torde livet på landet bland folk över 45 var en ökande möjlighet till nya kommuninvånare för kommuner som ligger på längre pendlingsavstånd än daglig pendling. Mycket tyder därför att dagens arbetsmarknadsregioner på sikt kommer utökas, framför allt kring storstadsregionerna.
- **Villalivet står och väger: fortsatt viktigt men minskar samtidigt i betydelse.** Längre har en egen villa varit den dominerande drömmen för svenskarna och så är det fortfarande. Men inte minst för unga vuxna och barnfamiljer är den drömmen inte längre lika självklar. Istället lockar bekvämligheten med att bo i flerfamiljshus där "någon annan" får ta hand om husets skötsel. Frågan om det här är ett trendbrott som är här för att stanna. För ett femtontal år sedan pratades det om den "grå vågen", dvs barnfamiljer som valde att stanna kvar i storstädernas centrala delar även efter det att barnen föddes (tidigare flyttade de flesta ut till förorterna i samma situation). Nu känns det som att det står och väger: å ena sidan vill många bo kvar i centralt belägna lägenheter, å andra sidan lockar en flytt ut till eget hus fortfarande många och eftersom det är stora grupper i familjebildarålder kommer utfallet av den här frågan få stora konsekvenser för hur Sverige ser ut och och vad en lockande plats ska erbjuda.

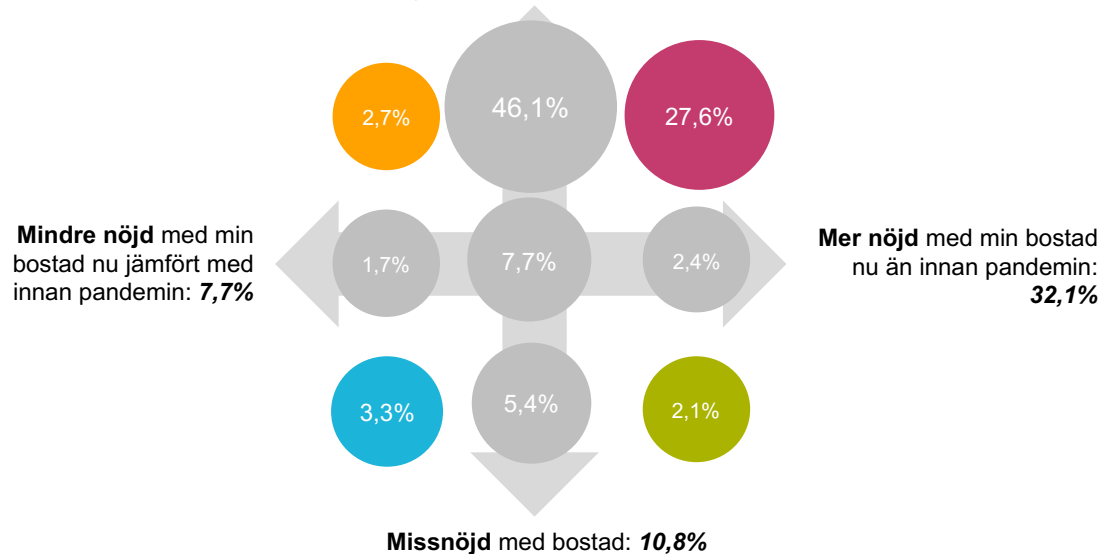

De allra flesta är nöjda med sin bostad och sin plats

En övervägande majoritet av svenskarna är nöjda eller till och med mycket nöjda med både med sitt boende och den plats de bor på. Nöjdheten har dessutom ökat under pandemin

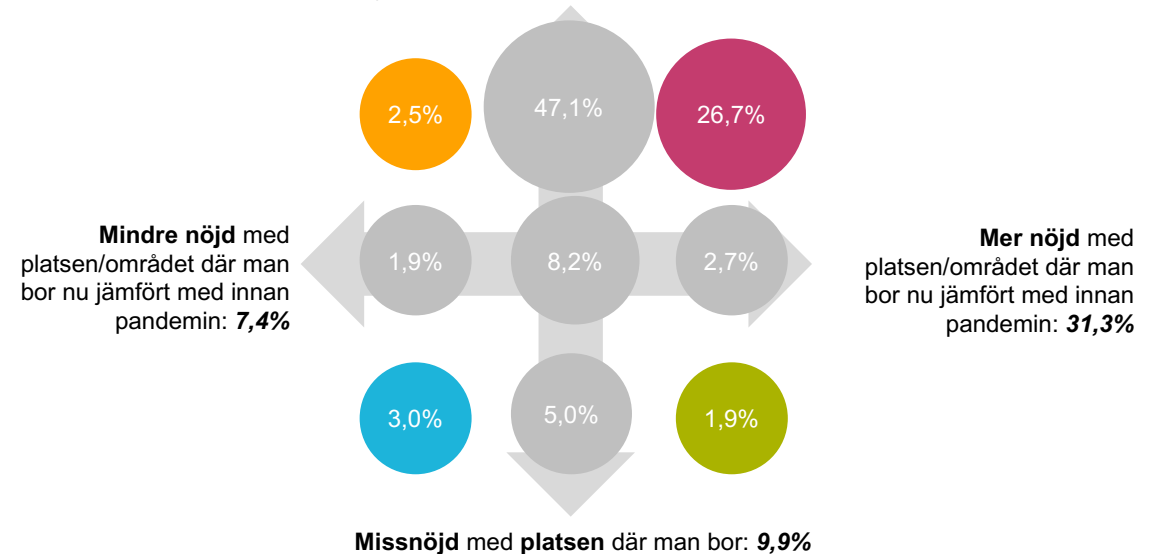
Bostaden

Nöjd med sin bostad: **76,4%**

Platsen

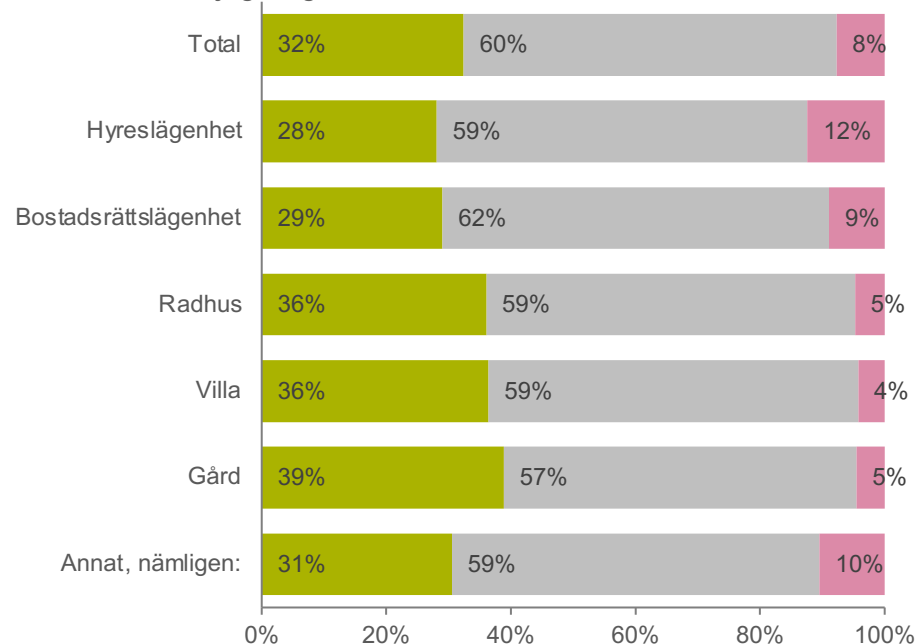
Nöjd med sin platsen där man bor: **76,3%**

Ingen signifikant skillnad i nöjdhet beroende på typ av bostad eller boendeplats.

Det är endast små skillnader i nöjdhet med det egna boendet mellan olika boendegrupper vad gäller bostadstyp eller platstyp. Det enda som signifikant skiljer sig åt är en större nöjdhet bland boende på landsbygd och i viss mån bland de som bor på en gård.

I jämförelse med hur jag innan pandemi-året 2020 såg på min BOSTAD är jag idag...

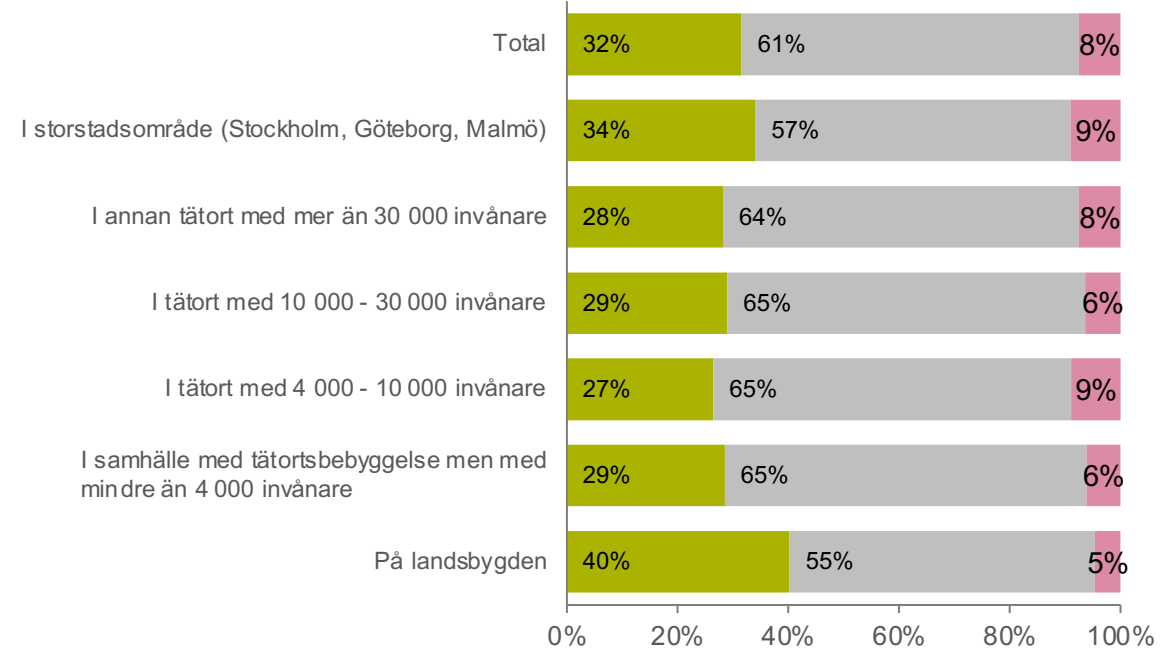

■ något/mycket mer nöjd med min bostad

■ ungefär lika nöjd eller missnöjd med min bostad som jag var innan

■ något/mycket mer missnöjd med min bostad

I jämförelse med hur jag innan pandemi-året 2020 såg på PLATSEN/OMRÅDET där jag bor är jag idag...

■ mycket/något mer nöjd med platsen/området där jag bor

■ ungefär lika nöjd eller missnöjd med platsen/området där jag bor som jag var innan

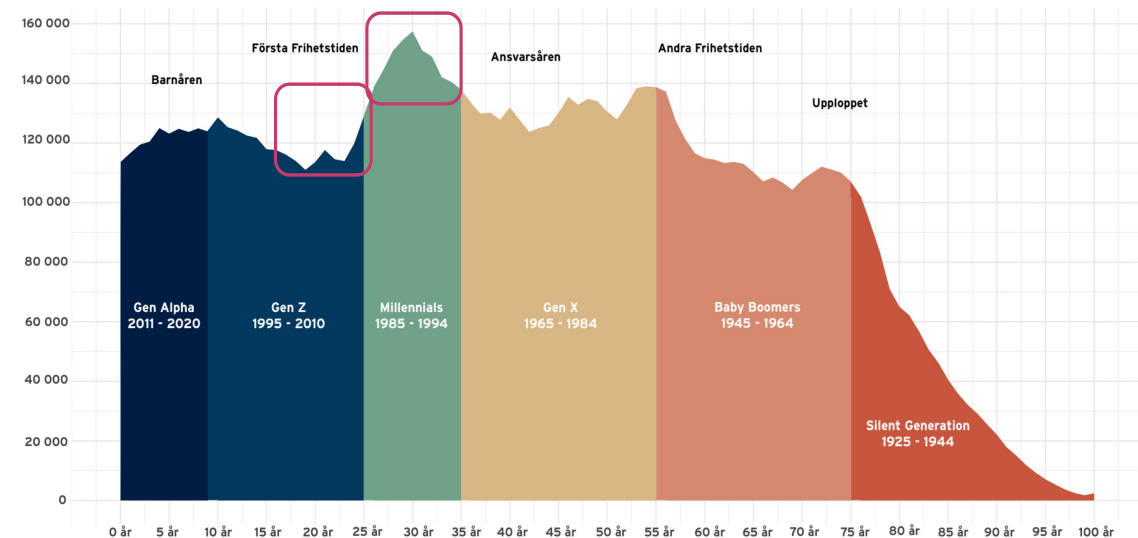
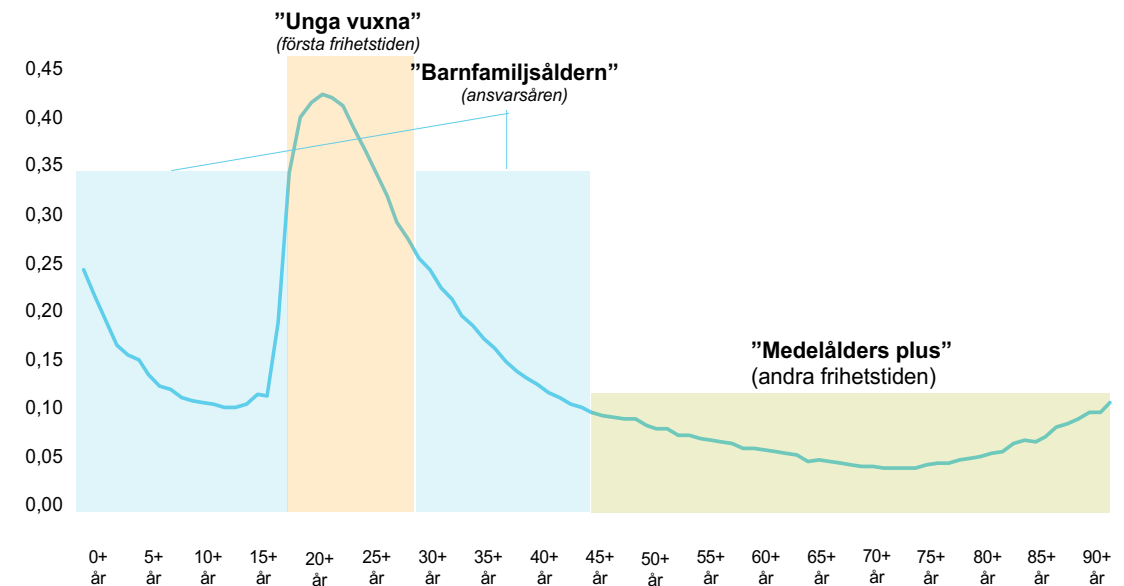
■ något/mycket mer missnöjd med platsen/området där jag bor

Flyttande: "It's demography, stupid"

Att byta bostad är ett av de mer energikrävande sakerna i en människas liv. Därför gör inte de flesta det lättvindigt om de inte är i en situation där de är tvingade till det eller för att lockelsen till det nya livet är så stark att en flytt övervinner alla praktiska utmaningar som själva flyttprocessen för med sig.

När flyttande diskuteras och slutsatser ska dras om framtiden gäller det därför att hålla ett par grundläggande fundamenta i bakhuvudet:

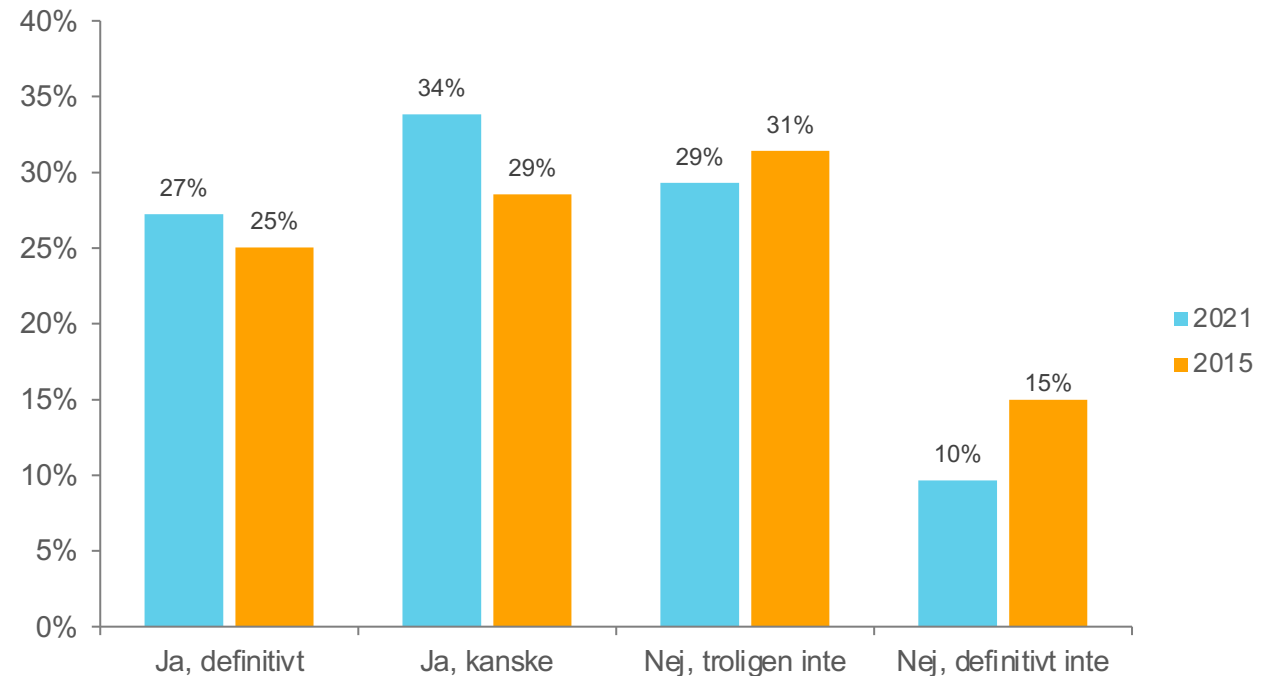
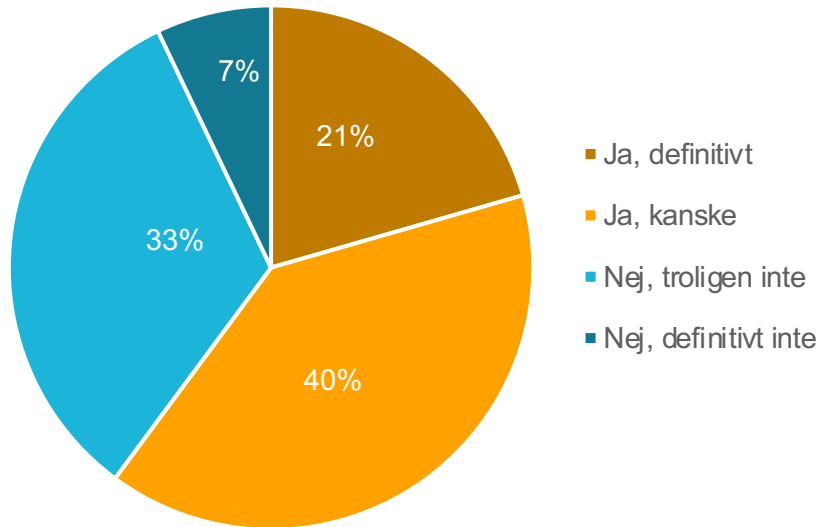
1. Människor flyttar som mest i åldrarna 18-35 år (se övre grafen till höger). I MidCoronastudien svara 2/3 av personer under 35 att de planerar att flytta inom en tioårsperiod
2. Antalet unga vuxna varierar kraftigt de kommande åren. Den mest talrika generation vi har i Sverige är just nu i trettioårsåldern, dvs de är i familjebildningsfas. De söker sig därför till större och mer "slutgiltigt" boende. Både avseende själva bostaden som den plats den befinner sig på. Barnlivaspekten på platsers lockelse kommer alltså att öka kommande år. Efter dem kommer den "unga vuxna"-generation som är minst till antalet på sjuttio år. Dvs efterfrågan på mindre bostäder och stadens puls kommer relativt sett att minska i omfattning under tjugotalet.

Var femte svensk planerar att bryta upp!

På en direkt fråga om respondenterna planerar att flytta de kommande åren (två frågor: inom 1-2 år, samt inom tio år) så säger de allra flesta att de inte planerar att flytta men över sextio procent håller för öppet att en flytt kommer att ske. Och var femte svensk i åldrarna 16-79 år) går i flyttankar. Det motsvarar nästan 1,5 miljoner svenskar! Detta är en måttlig men ändå tydlig ökning sedan 2015.

Planerar du att flytta från platsen där du bor de kommande 10 åren?

Missnöje driver flyttplaner

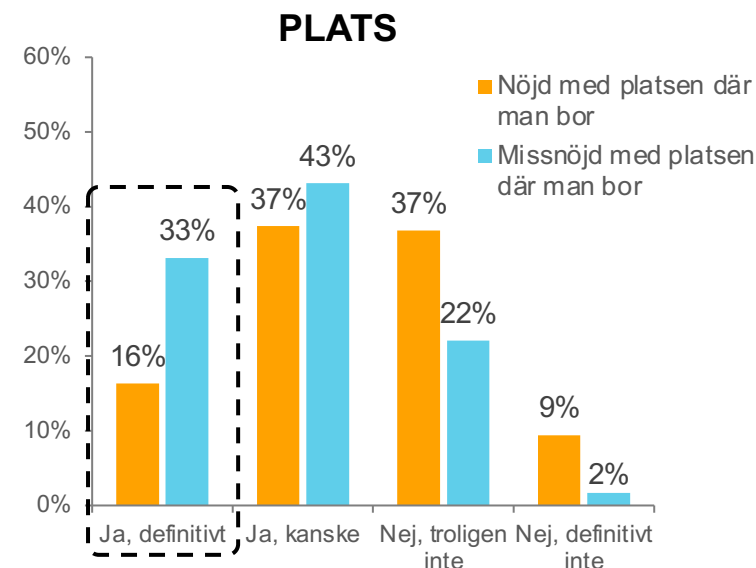
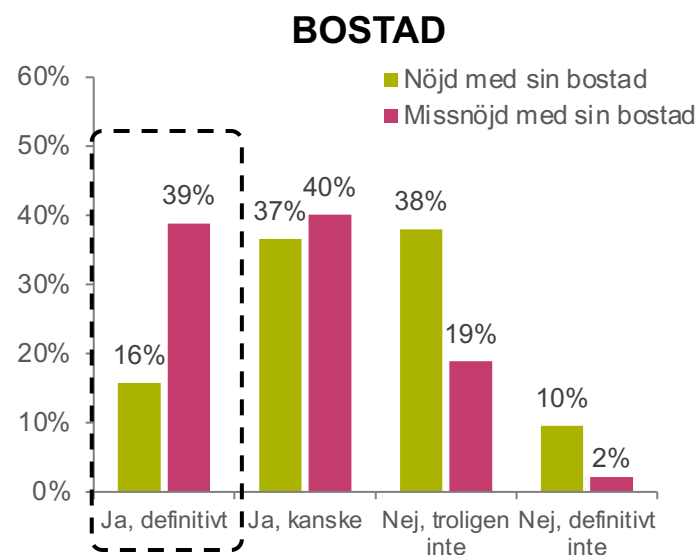
Det är väldigt tydligt att de som planerar att flytt i stor utsträckning är missnöjda med sitt nuvarande boende. Samma sak gäller den plats de bor på.

På frågan om de planerar att flytta från sin bostad/plats så svarar 39 % av de som är missnöjda med sitt boende att de definitivt planerar att flytta inom 1-2 år och 50% att de kommer flytta inom tio år.

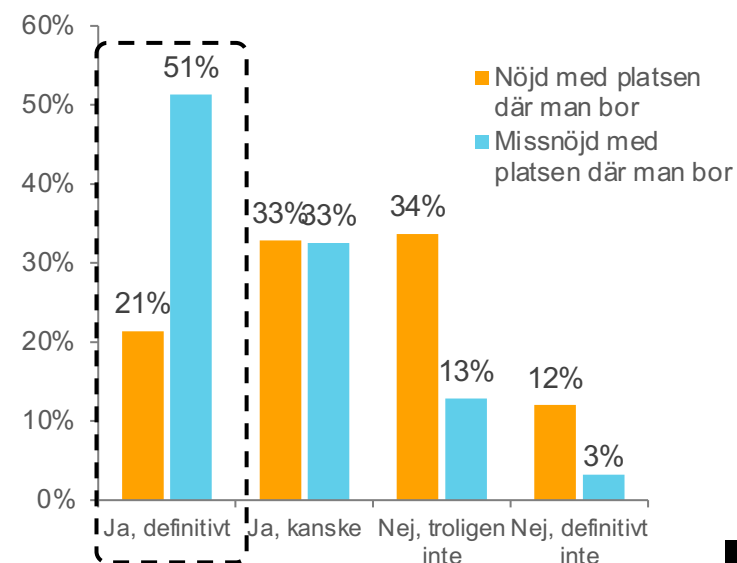
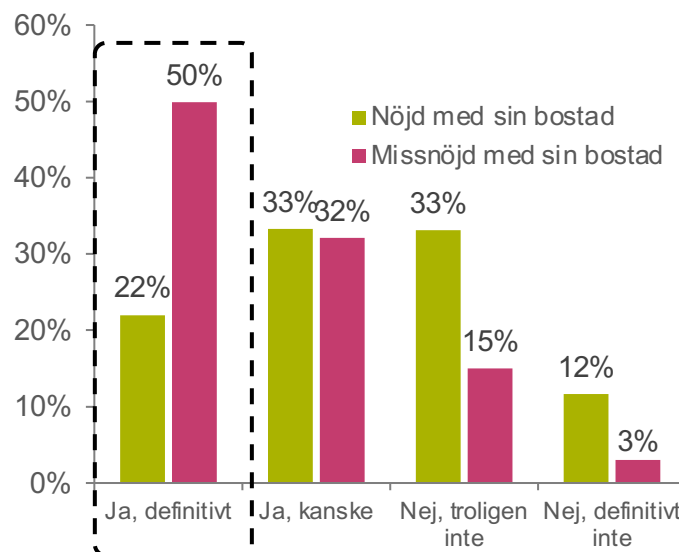
På samma sätt säger var tredje som är missnöjda med sin plats att de planerar att flytta in närtid medan hälften (51%) anger att de planerar att flytta inom en tioårsperiod.

Det här indikerar att de som vill attrahera människor till en ny plats/boende behöver fundera på vilka grupper som är lättast att nå, dvs grupper som av olika skäl är missnöjda med sin nuvarande situation och se vilka argument det finns för att övertyga dem om att det egna erbjudandet överväger det bök som en flytt faktiskt för med sig.

Flytta inom 1-2 år

Flytta inom 10 år

Tre huvudskäl till flyttande

I undersökningen har vi frågat om svenskarna om ett trettiotal skäl till att eventuellt flytta. En analys av svaren visar att det i huvudsak är tre skäl som anförts:

1. Behovet av ändrad bostadsstorlek

Det främsta motivet till en flytt är en önskan om större bostad. Var tredje svensk anger att det är skälet till att de överväger en flytt. Men även minskad bostad eller ett billigare boende är skäl som kommer på tio i topp

2. Längtan till en lugnare, vackrare plats närmare naturen

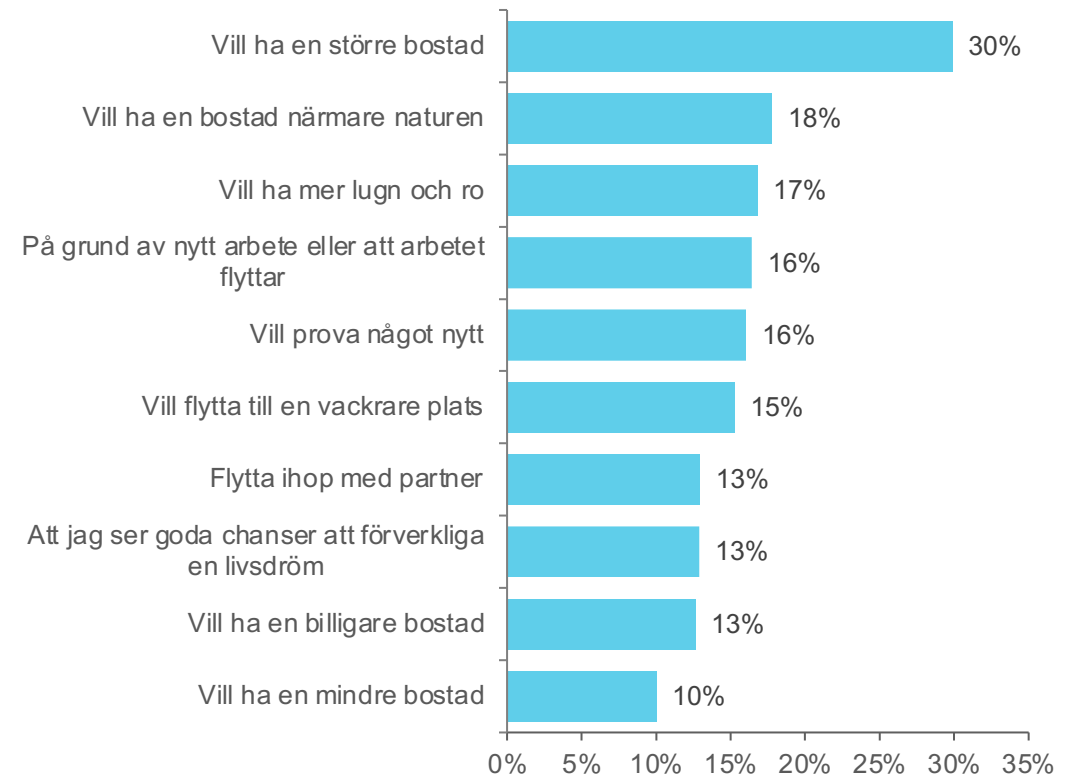
De andra typen av motiv till en flytt handlar om längtan till lugn och ro, trygghet och vackra omgivningar/platser.

3. Familjen och sociala skäl.

Livsfasförändringar är en välkänd faktor för flytt. Att flytta ihop med en partner, bilda familj, barn som lämnar hemmet etc. Men även längtan efter att bo nära släkt och vänner driver flyttplaner hos svenskarna

Utöver det finns faktorer som viljan att förverkliga en livsdröm, flytta "hem" till sina barndomstrakter. Rena praktiska skäl såsom större nöjesutbud eller bättre kommunikationer hamnar längre ner på listan

De främsta skälen till att jag planerar/funderar på att flytta är (topp tio)

Vilka platser lockar till flytt?

Fakta i målet:

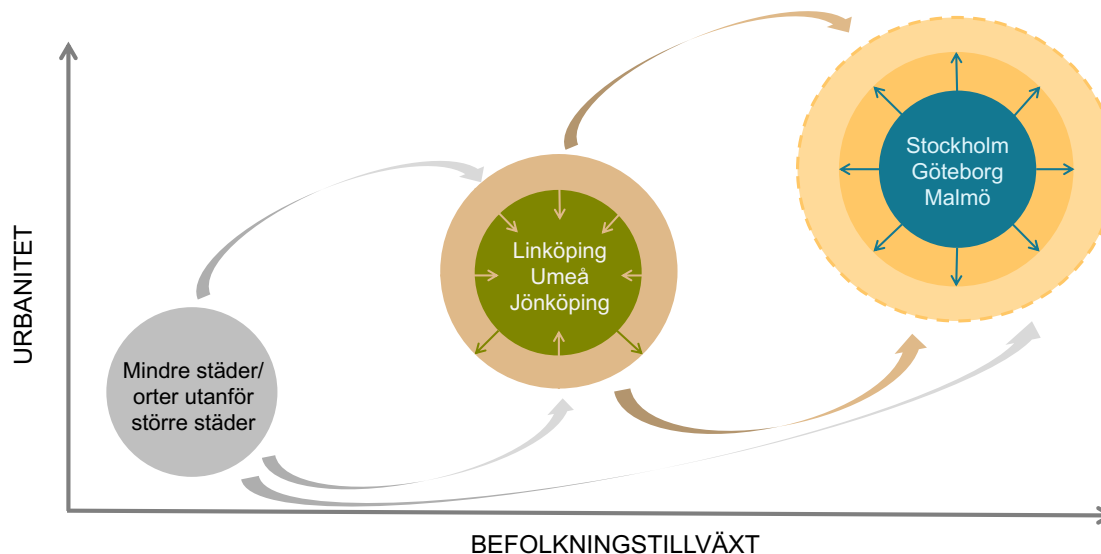
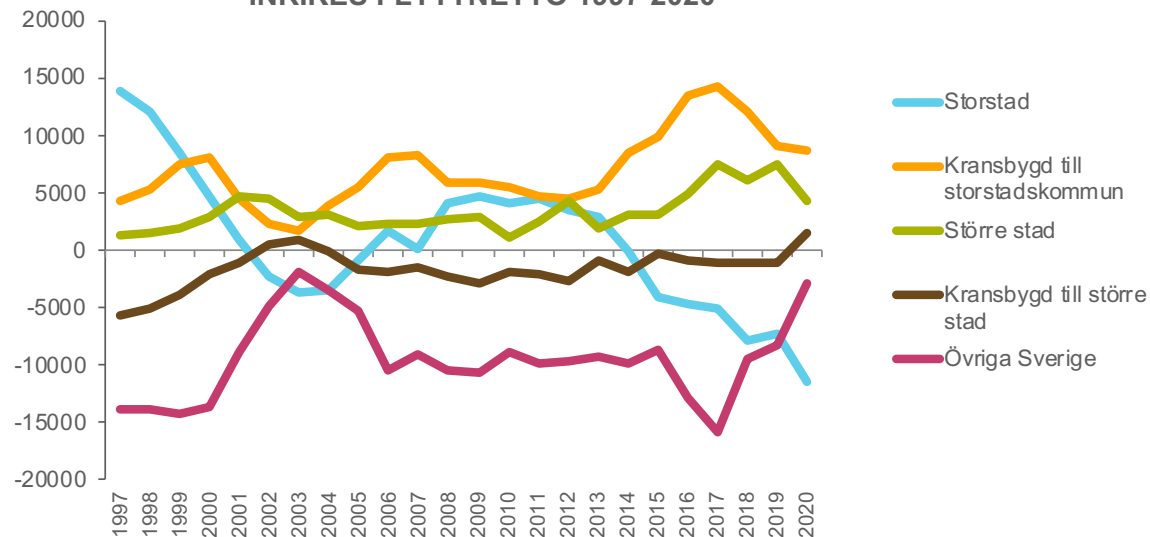
Storstädernas utförslöpa fortsätter

Det är en paradoxal utveckling i Sverige just nu. Å ena sidan slår bostadspriserna nya rekord där inte minst bostäder i centrala delar av/närförorter till storstäderna ökat rekordmycket det senaste året. Samtidigt visar flyttdata från SCB tydligt att storstadskommunernas flyttnetto varit negativt sedan 2014. I stället är det omgivande kranskommuner som drar. Både de som traditionellt räknas in i storstädernas LA-regioner (lokal arbetsmarknad) men också kommuner snäppet längre bort ökar sin nettoinflyttning.

Under hela nollnolltalet har också de stora kommunerna vid sidan av storstäderna (regioncentran med mer än 100000 invånare) haft en påtaglig nettotillväxt. Senaste året visar det sig även deras kranskommuner växer mer än de krymper samt att övriga Sverige närmar sig tillväxt igen efter 25 år av stadig nedgång. Det tycks alltså som att storstäderna inte är den magnet de en gång var. Att storstäderna fortfarande växer beror framför allt på höga födelsetal (de har en stor andel unga vuxna i sin demografi) samt utrikes migration.

Den här dubbla bilden gäller det att ha i bakhuvudet när tolkningen av svaren i undersökningen görs.

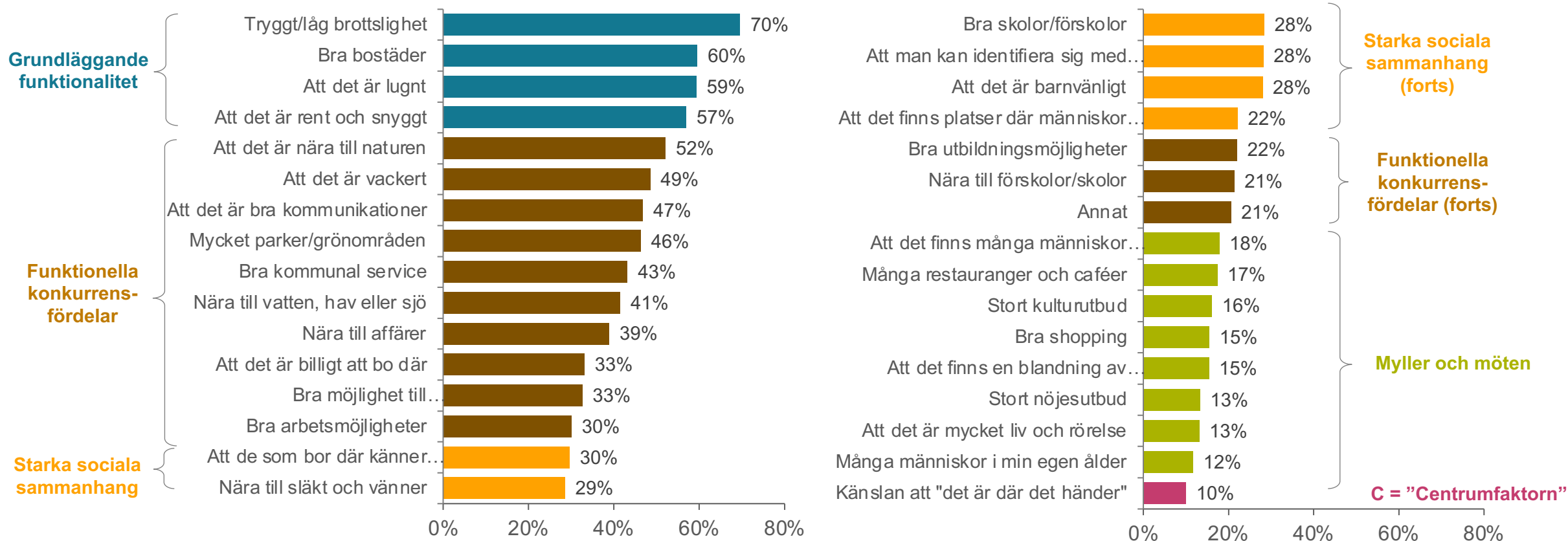
INRIKES FLYTTNETTO 1997-2020

Källa: Kairos Future baserade på data från SCB

Basen för attraktivitet: Tryggt, snyggt och lugnt

Sedan flera år har vi konstaterat (i tidigare undersökningar) att det visserligen är intressant om en plats erbjuder ett spännande liv med myller och möten men det räcker inte om basen inte är på plats. En bas som handlar om grundläggande trygghet och annan funktionalitet.

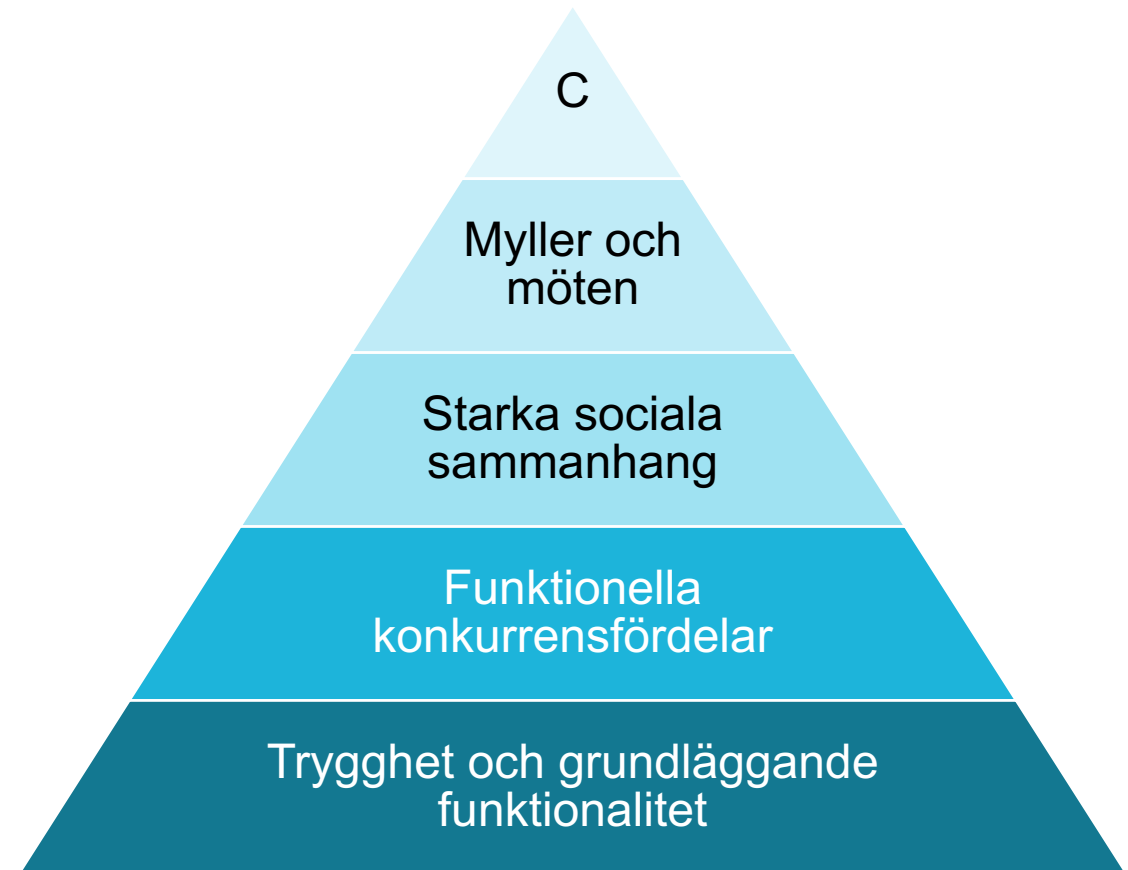
Uttryckt på ett annat sätt: "Platslows" pyramid ger svaren på platser lockelse

Ett annat sätt att uttrycka detta är en travestering av Maslows behovspyramid översatt till platser. Vi kallar den "**Platslow**".

Basen utgörs av grundläggande trygghet och funktionalitet följt av andra funktionella grundegenskaper såsom kommunikationer, kommunal service, grönt/skönt/vackert. Därefter kommer sådant som starka sociala sammanhang samt möjligheten till myller och möten. I topp kommer sådant som handlar om "känslan av att vara på en plats där det händer". Men det är alltså bara grädden på moset så om övriga kriterier inte är tillgodosedda har den aspekten ingen större verkan långsiktigt.

Platslows pyramid är stabil över tid. Inte ens under pandemin har det visat sig några markanta förändringar. Den inbördes ordningen mellan faktorerna är de samma och det är endast på marginalen vissa saker har ändrats, framför allt har betydelsen av starka sociala faktorer ökat något i betydelse vilket ligger väl i linje med den allmänna längtan under pandemin till att få träffas folk igen.

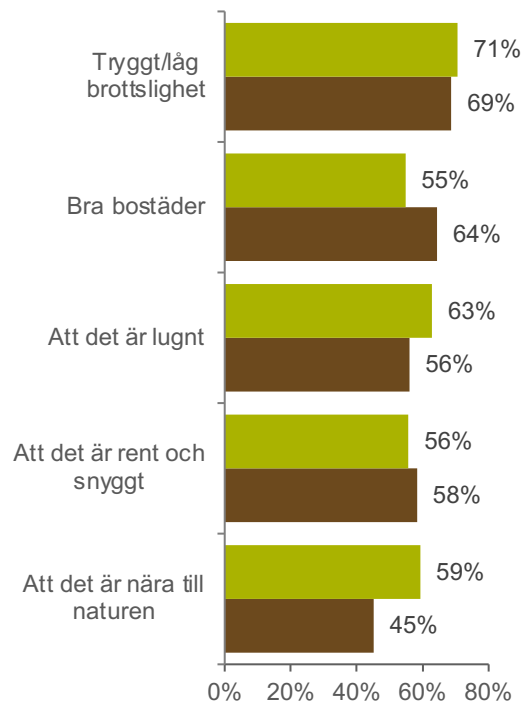
De faktorer som minskat i betydelse är lite förvånande bra skolor, förskolor samt närhet till naturen. De är fortfarande centrala men har relativt minskat i betydelse

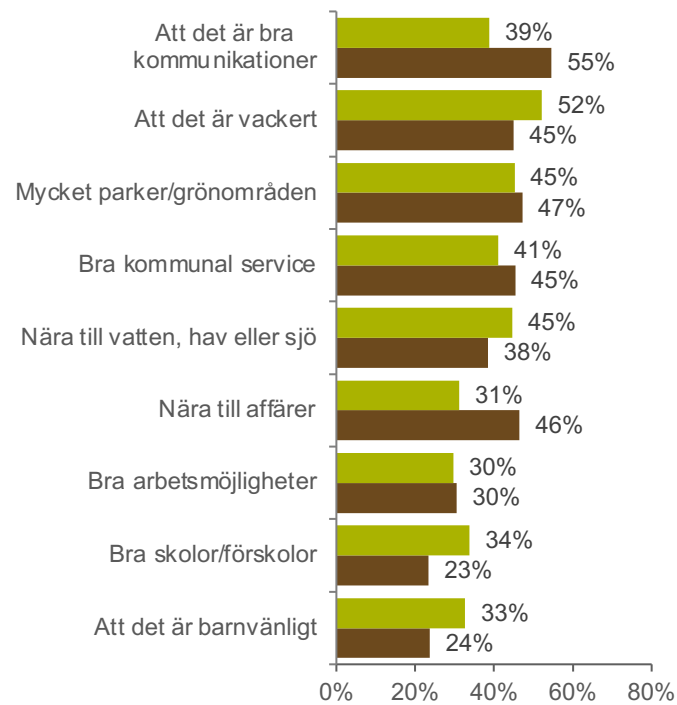
Boendeform spelar ingen roll för Platslow

Tvärtom vad många tror spelar inte boendeform någon avgörande roll för platspreferenserna. Det är endast små variationer som att boende i flerfamiljshus är mindre intresserade av närhet till natur och att de istället prioriterar kommunikationer, närhet till affärer och nöjen högre än de som i egna hem (eget hus). De första två faktorerna troligen beroende på att de inte har egen bil i samma utsträckning som boende i villa/radhus/gård.

Trygghet och grundläggande funktionalitet

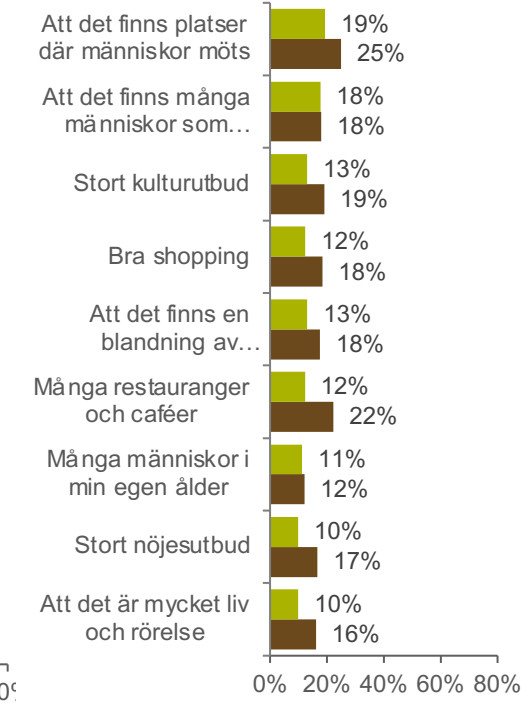
Funktionella konkurrensfördelar

Starka sociala sammanhang

Myller och möten

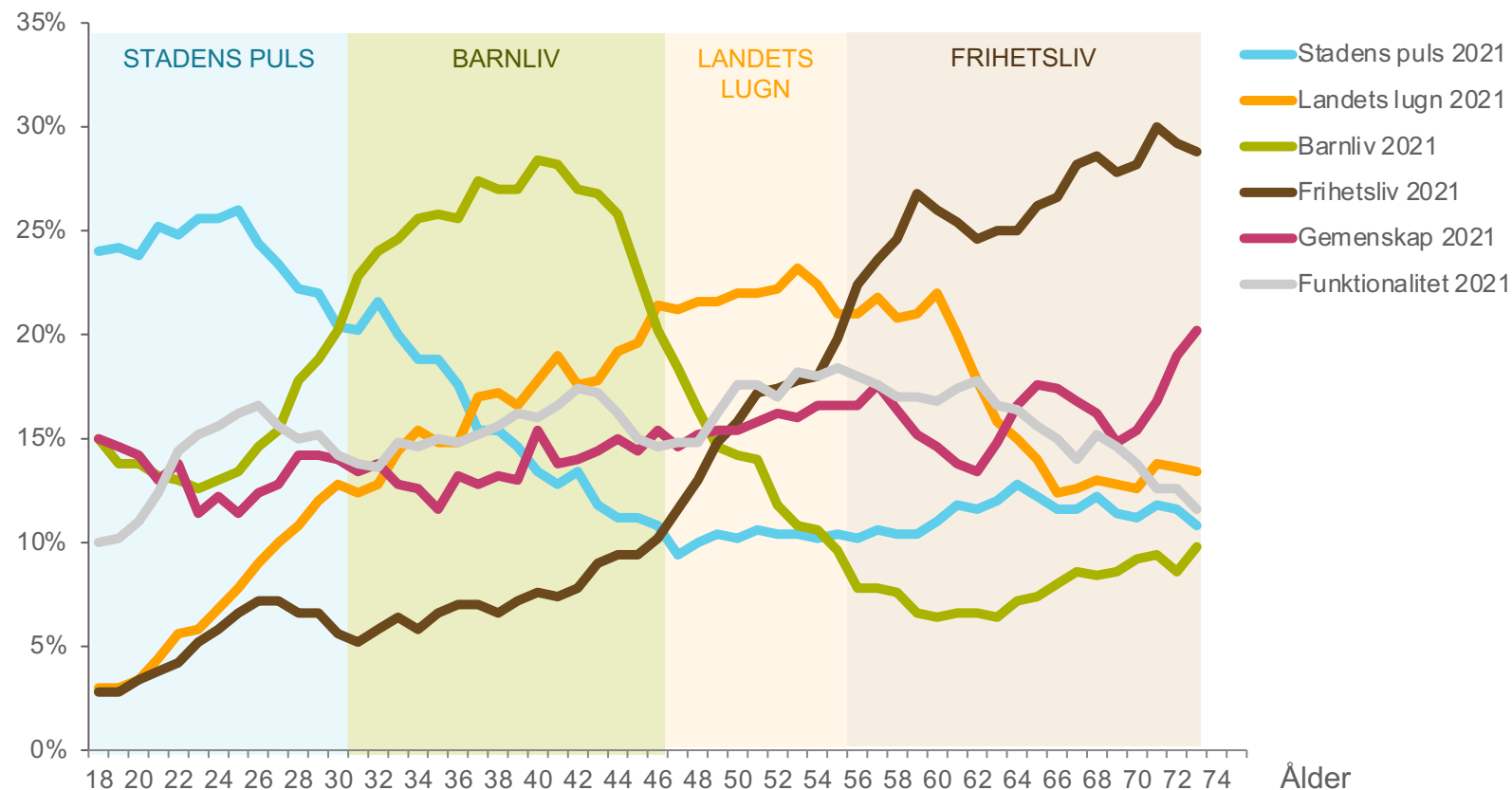
Livsfaserna avgör vilka platsvärden som lockar

De olika lockelserna som en plats har är direkt relaterad till i vilken livsfas människor befinner sig. Grafen visar hur fördelningen av vilka platsvärden som lockar fördelas i alla åldrar. Det här är kanske inte så spektakulärt men är helt fundamentalt att ta hänsyn till om man vil locka inflyttare till en viss plats.

Under åren när man klivit ut i vuxenvärlden men ännu inte bildat familj söker sig en majoritet till stadens puls medan småbarnsåren präglas av barnliv och strävan efter att skapa en god och trygg uppväxtmiljö. När barnen blivit äldre eller flytta hemifrån tar andra värden över.

I stora drag är mönstret det samma som det såg ut 2015. Det tycks alltså som att de här värdena är konstanta över tid. Men det finns några tydligt signifikanta förändringar sedan 2015, se följande sidor.

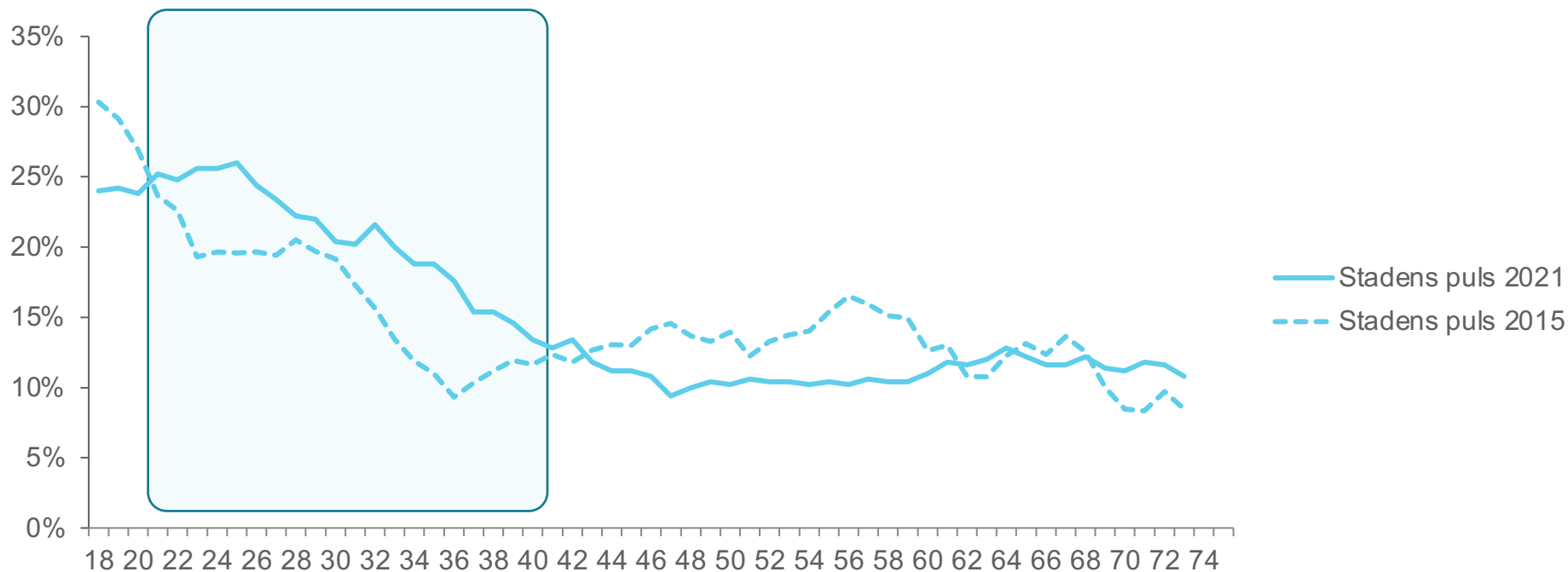
Andel i varje åldersgrupp med preferenser mot respektive platsvärde

Förändringar sedan 2015:

1. Stadens puls har ökat i betydelse för 20-40-åringar

Det är påtagligt att unga vuxna i högre utsträckning än 2015 söker sig till stadens puls. Detta är med stor sannolikhet en pandemieffekt där längtan till nöjesutbud och ett aktivt socialt liv varit kraftigt begränsat. Det märks extra tydligt i ung vuxen-ålder som ju oftast är en period där etableringen av nya sociala relationer spelar stor roll. Längre upp i åldrarna är ofta de sociala systemen "satta" även om även de i flera sociala kretsar blivit mer uppluckrade på senare år

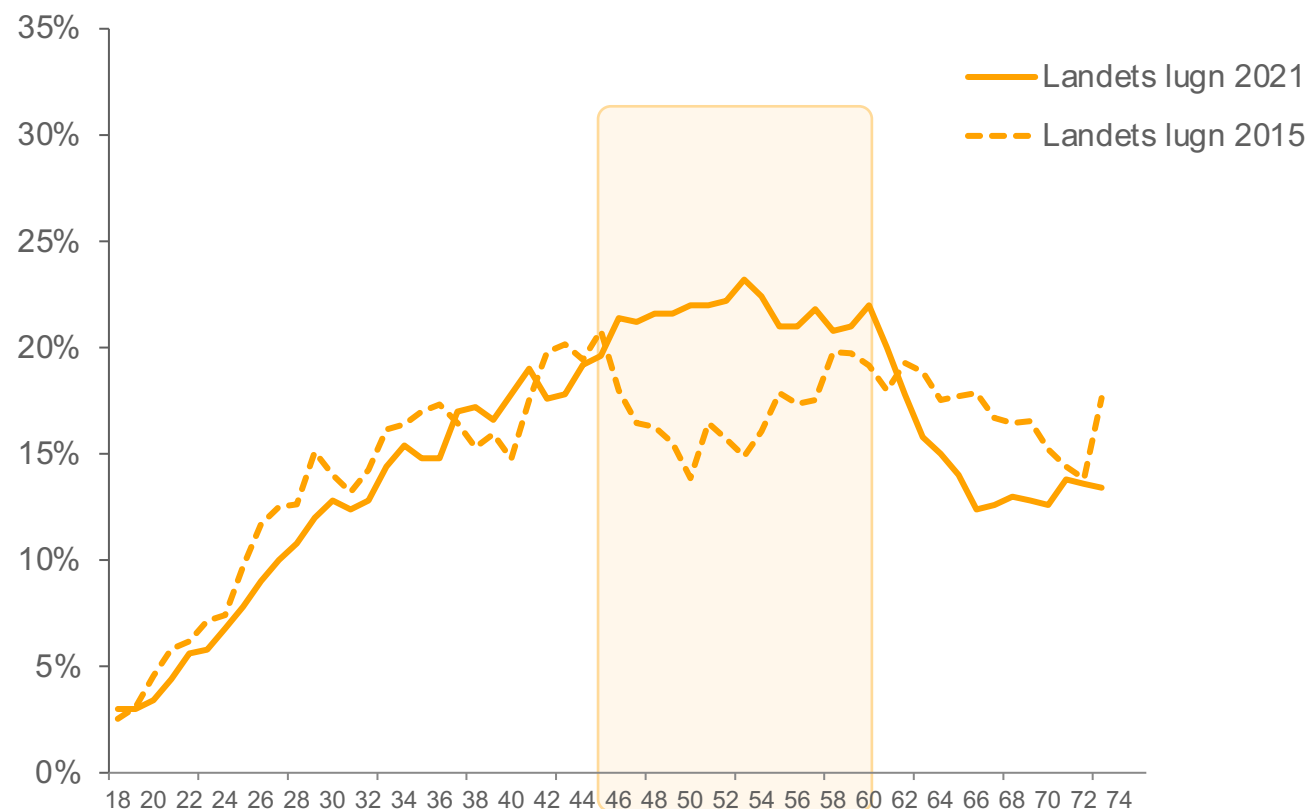

Förändringar sedan 2015:

2. Den ironiska generationen (45-60) längtar till landet

En markant skillnad mot 2015 är hur gruppen medelålders med äldre barn på väg mot frihetslivet längtar till landets lugn. 2015 var 'funktionalitet' det som lockande de som då var i samma åldrar mest.

Den här förändringen, tillsammans med andra tecken, pekar på att den ironiska generationen är på väg att tröttna på det ironiska och strävar efter mer äkthet vilket ofta landsbygden associeras med. Sakerligen spelar även den ökande floran av populära landsbygd-baserade livsstilsprogram i medierna in. Allt från 'Karl-Fredrik på Österlen', Ernst Kirschsteigers fortsatta dragningskraft till 'Hjälp, vi har köpt en bondgård' är exempel på detta.

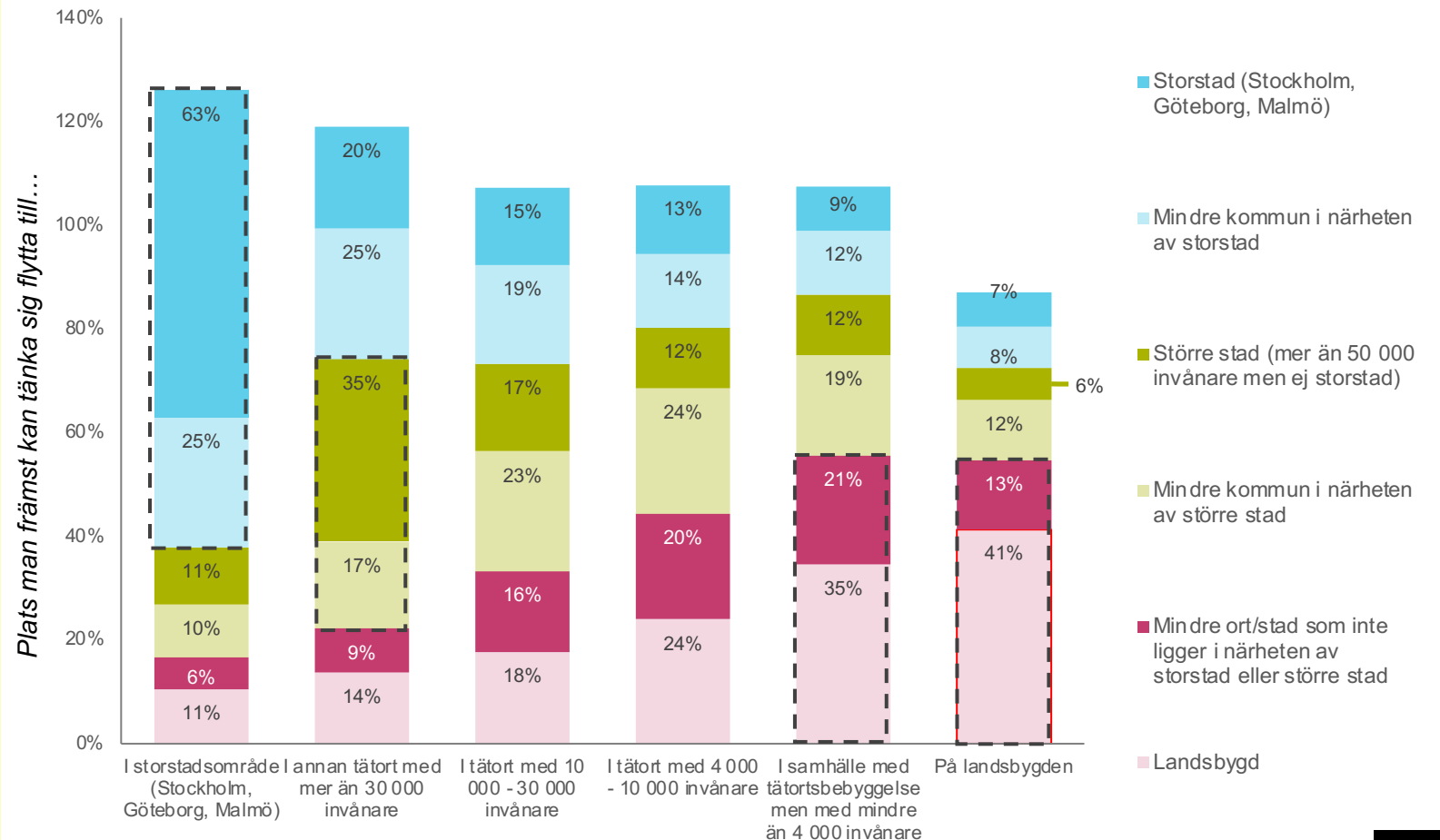

De flesta vill helst vill även i framtiden bo på den typ av plats de bor på idag. Men det finns en stor rörelsepotential

Det finns en relativt stor längtan till att byta typ av boendeplats men de flesta visar sig trots allt vilja bo kvar i samma "platstyp" som de bor på idag.

- **Storstadsbor** (inkl kranskommuner) vill även i framtiden bo i en storstad även om var sjätte svarande säger sig långt till landsbygden eller en mindre ort bortom storstäderna.
- Hälften av "**regionstadsborna**" vill bo kvar på en plats med sådan storlek men samtidigt kan noteras att ca 10 procent längtar till storstäderna och var femte svarande längtar till landsbygden/en mindre ort.
- Av **landsbygdsborna** så vill hälften bo kvar på landsbygden/i en mindre ort medan var fjärde vill bo i storstäderna eller de större regionstäderna. Det sistnämnda är framför allt yngre personer som svarar att de vill till den större stadens med dess lockande utbud

Sammantaget tycks det som att även om en majoritet vill bo kvar så finns det en längtan till en annan plats som är större än längtan till en annan form av boende (se mer senare i rapporten). Det tyder på att platsen trots allt har en större lockelse än boendeformen för de som vill bryta upp

Vilka kommuner "över/under"-lockar?

Listan över de kommuner som lockar de allra flesta flyttare är till stora delar en spegel av listan över Sveriges största kommuner. Storstäderna lockar flest, följt av studentstäderna och ett antal tydliga regioncentra. Intressant är dock att noterad vilka kommuner som "överpresterar", dvs lockar mer än deras storlek säger att de borde göra samt vilka som "underlockar", dvs inte lockar i paritet med storleken

Överpresterarna

är kommuner med erkänt vacker omgivning och många fritidshus (Gotland, Norrtälje, Varberg) samt mindre regioncentra (Kalmar, Östersund). Det tyder på att "vackertfaktorn" är av betydelse när svenskarna funderar på framtida platser.

Underpresterarna

är dels Norrköping, dels förortskommuner i södra Stockholm (Nacka, Huddinge, Södertälje) samt ett par gamla "Norrländshuvudstäder" (Gävle och Sundsvall)

MEST LOCKANDE KOMMUNER*

1. Stockholm
2. Göteborg
3. Malmö
4. Uppsala
5. Helsingborg
6. Umeå
7. Lund
8. Karlstad
9. Linköping
10. Jönköping
11. Västerås
12. **Gotland**
13. Halmstad
14. Örebro
15. Solna
16. Borås
17. **Kalmar**
18. **Norrtälje**
19. **Varberg**
20. **Östersund**

SVERIGES 20 STÖRSTA KOMMUNER

1. Stockholm
2. Göteborg
3. Malmö
4. Uppsala
5. Linköping
6. Örebro
7. Västerås
8. Helsingborg
9. Norrköping
10. Jönköping
11. Umeå
12. Lund
13. Borås
14. Huddinge
15. Eskilstuna
16. Nacka
17. Halmstad
18. Gävle
19. Södertälje
20. Sundsvall

* Jag planerar/vill flytta till en annan kommun i Sverige...
...Vilken kommun planerar/vill du flytta till?

Källa. SCB

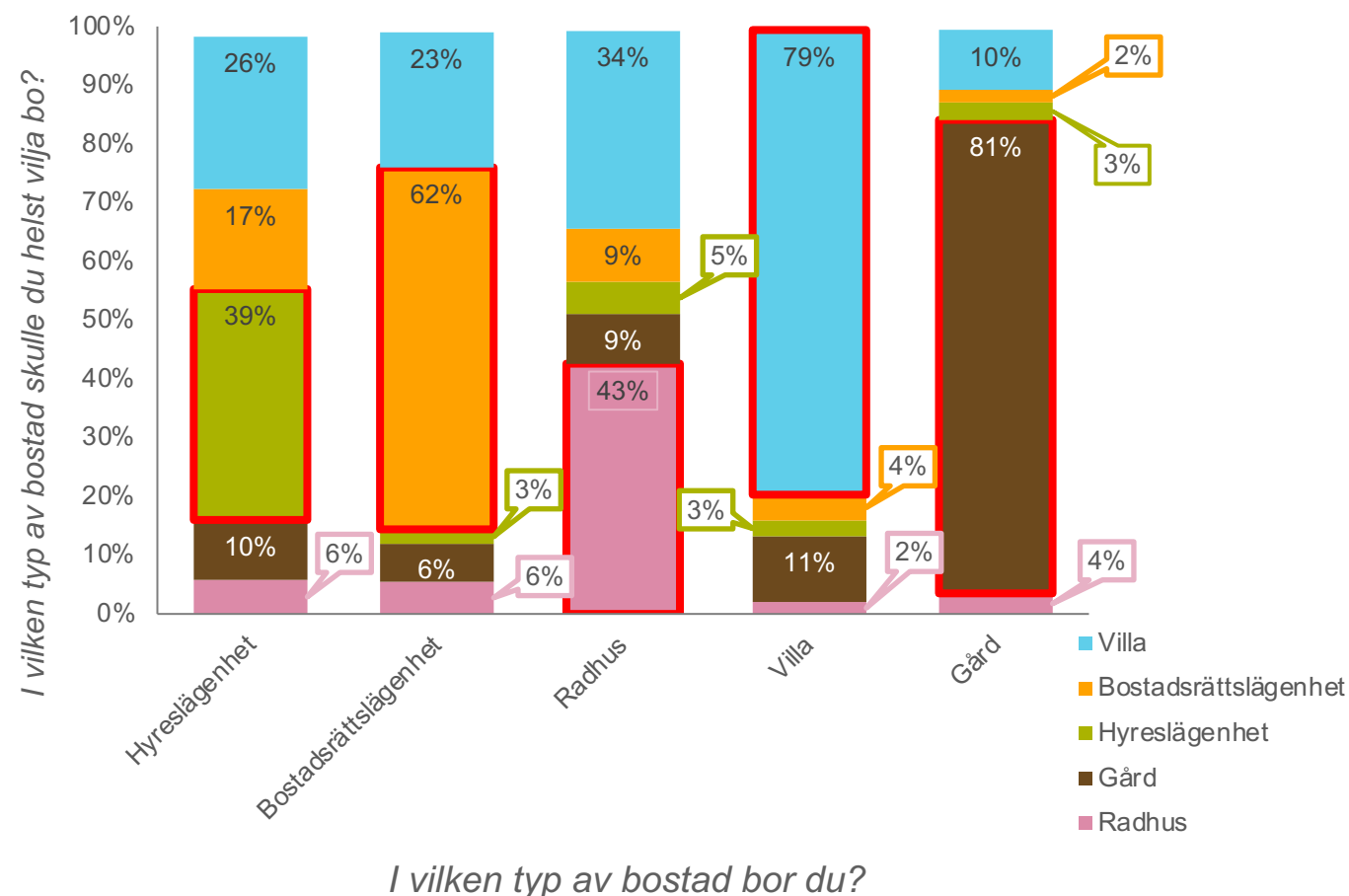
Flyttande – bostadslockelse

Är det fortfarande villadrömmen som gäller?

Ingen förändring tack: De flesta vill helst vill bo i den typ av bostad de redan bor i

Schablonbilden av svensken är att denne vill bo i en röd stuga vid Stureplan. Det är en sanning med viss modifikation. Att villadrömmen är stark är i och för sig riktigt men när frågan ställs om vilken slags bostad människor drömmer om jämfört med hur de bor idag så visar svaren att de flesta helst vill bo kvar i samma slags boendeform de har idag. Det är extra tydligt för villa och gårdsägare men även bland de som bor i bostadsrätt så uppger närmare två tredjedelar att de skulle söka sig till samma boende typ igen.

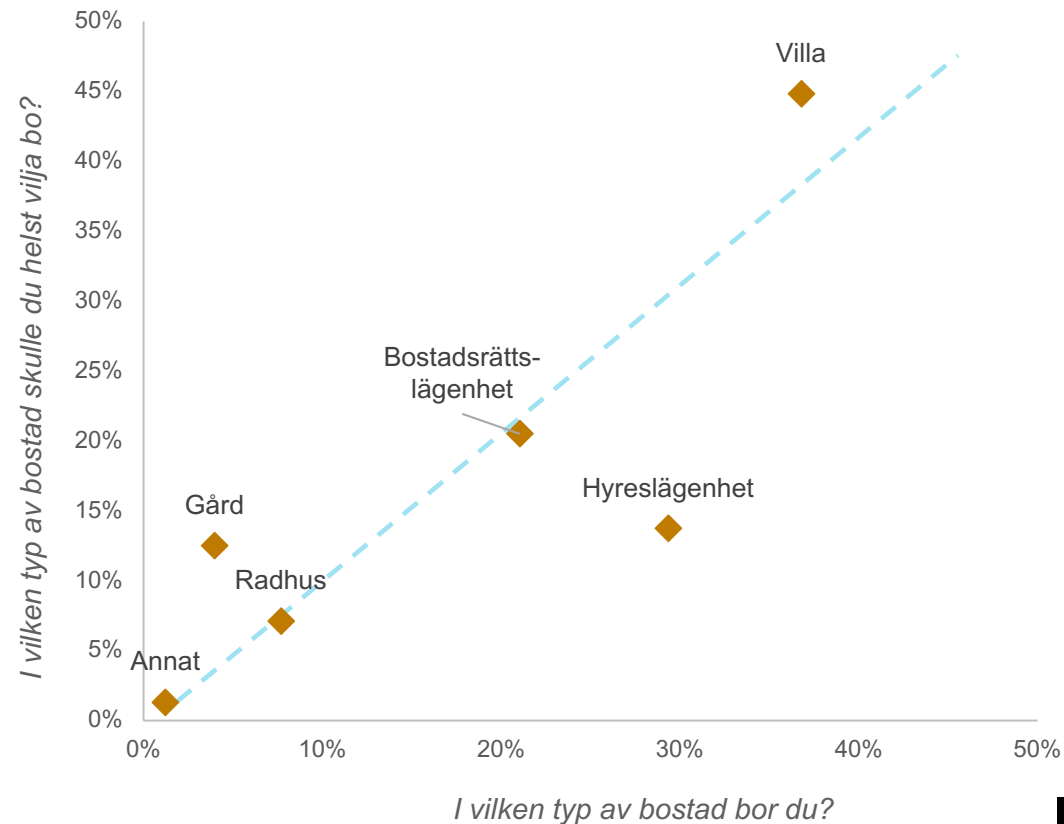
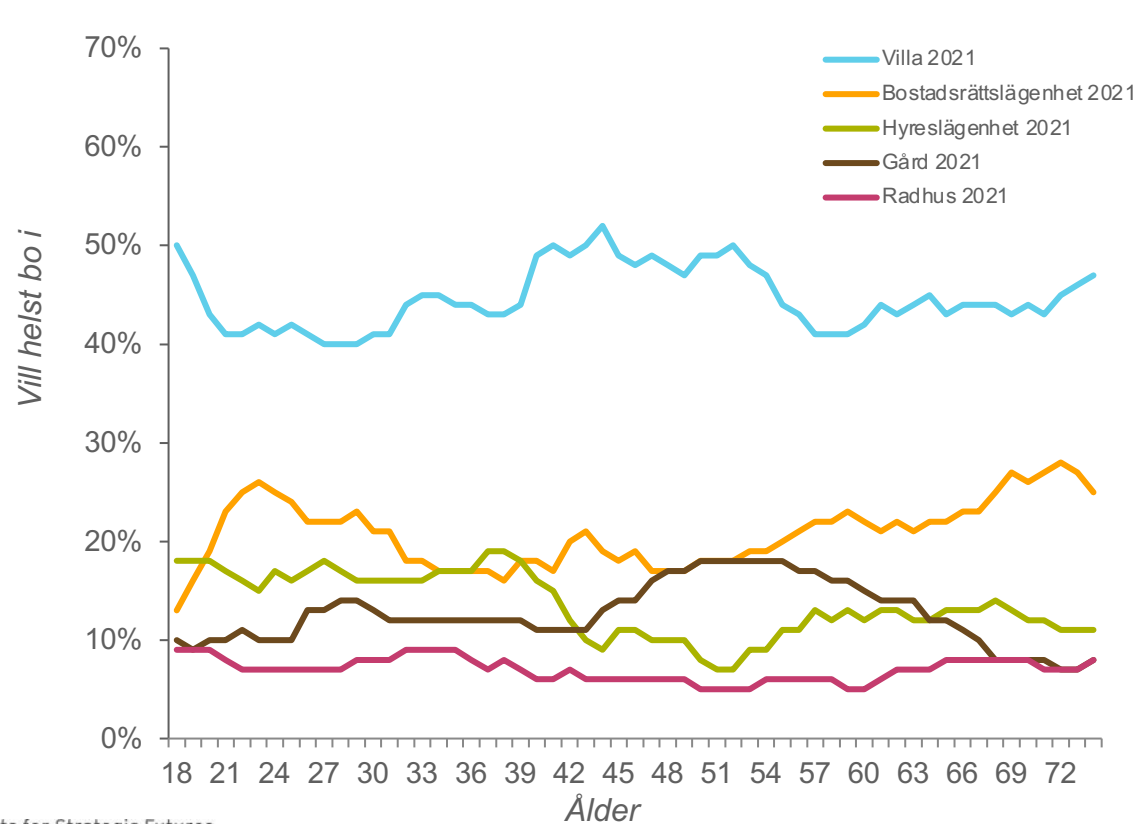
De som är mest benägna att byta bostadsform är radhusboende och de som bor i hyresrätt. En tredjedel av radhusborna skulle hellre bo i villa och 40 procent av de hyresrättsboende drömmer om ett eget hus (radhus, villa eller gård).

Villadrömmen dominerar fortfarande

Villadrömmen håller alltså i sig. Den är fortfarande dominerande i samtliga åldersgrupper vilket grafen till vänster visar. Och om alla svenskar skulle kunna förverkliga sina drömmar skulle det ge följande nettoeffekter på Sveriges boende (högra grafen):

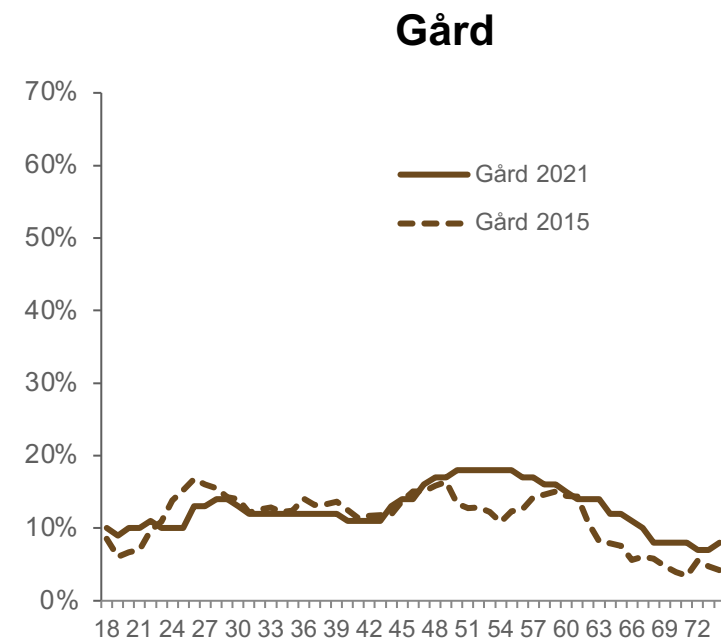
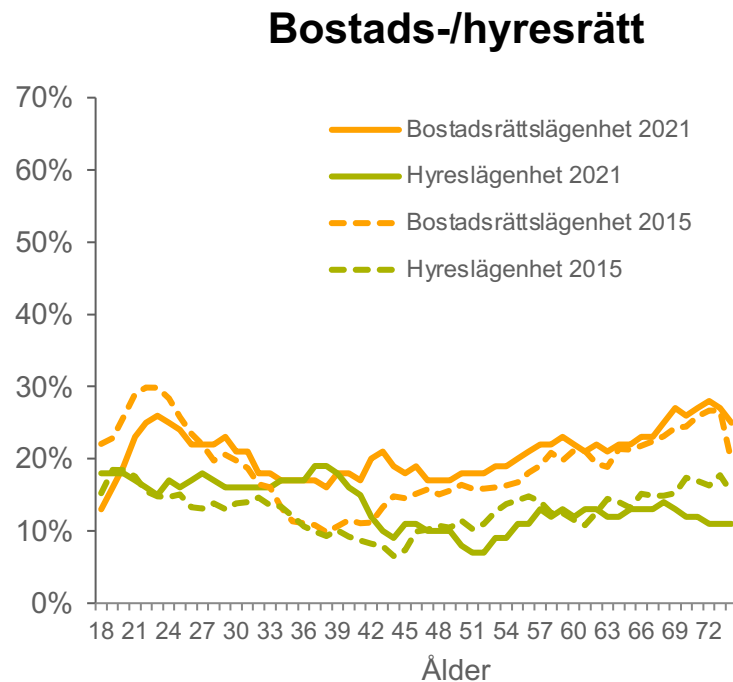
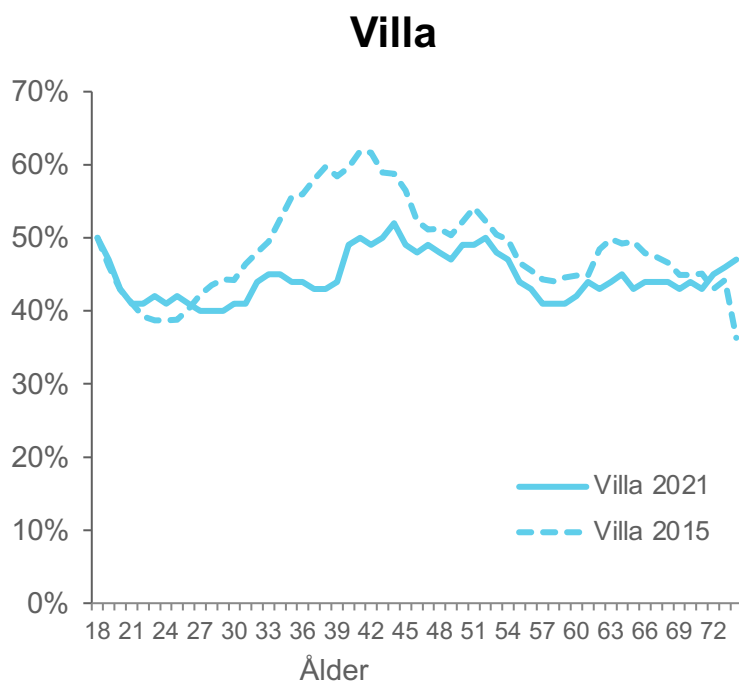
1. **Åtta procent fler svenskar skulle bo i villa**
2. **Tre gånger fler skulle bo på en gård** (12 % jämfört med 4 % idag)
3. **Hälften så många skulle bo i hyresrätt** (14 % jämfört med 29 % idag)

OBS! Villalivets lockelse har sjunkit sedan 2015!

Radhuslivet lockar lika mycket/lite idag som i tidigare underökningar men för övriga boendeformer går det att göra en del intressanta iakttagelser:

1. Villadrömmen har sjunkit markant i så gott som samtliga åldersgrupper. Allra mest i familjebildaråldrarna (30-45 år).
2. Såväl hyresrätt som bostadsrätt ökar i intresse. Framför allt i samma åldrar som minst intresset för villalivet.
3. Gårdslivet lockar alltmer. Framför allt de som är över 45 år. Det är analogt med svaren om längtan till landet

Förändrar distansarbetet flyttlockelsen?

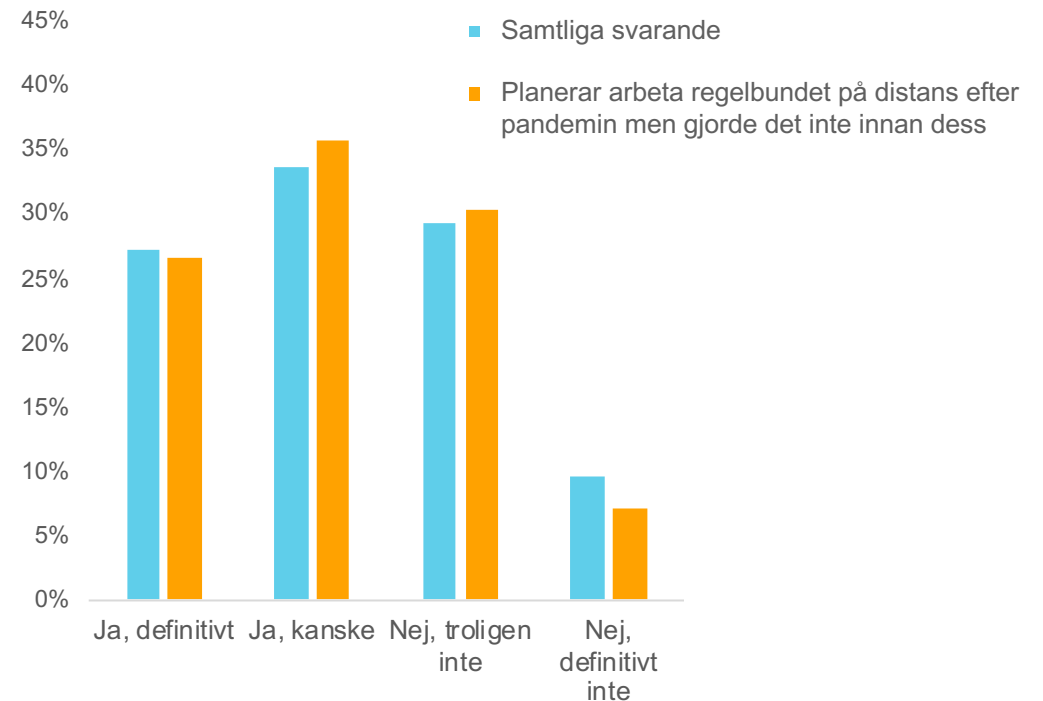
Egentligen inte. Men för högutbildade storstadsbor lockar en vacker plats med lugn och ro.

Att distansarbetet ökat påtagligt under pandemin är en självklarhet. Vi har i analysarbetet letat efter mönster kring om de som säger sig vilja arbeta regelbundet på distans efter pandemin utmärker sig i frågan om boende och platser. Det enkla svaret är att det inte är några stora avvikelser. Viljan att flytta hänger inte ihop med inställningen till distansarbete. Det är något som förvånat oss när vi genomfört analysarbetet. Men det finns en del tendenser i svaren som avviker från den bilden. Det är framför allt följande vi ser är intressant:

- **De som planerar att arbeta regelbundet på distans efter pandemin...**

- ... bor i första hand i storstäderna och dess kranskommuner. I övriga stora städer ser det ut som en återgång till ett mer platsbundet arbete
- ... arbetar i huvudsak inom teknikbranscher (IT samt andra civ ingyrken), bank/finans/försäkring/revision samt andra rådgivningsbranscher (management/HR/marknad/kommunikation)
- ... är mer än andra svarande lockade av en plats som är vacker och som erbjuder lugn och ro. *Det gäller framför allt de som bor i storstäderna samt dess kranskommuner*

Planerar du att flytta från platsen där du bor inom de kommande tio åren?

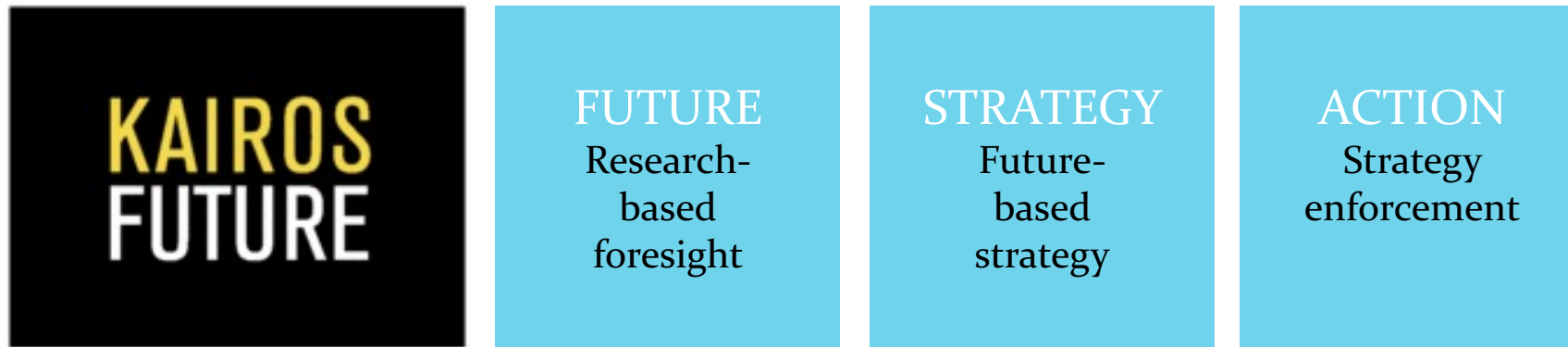

Om enkäten

- 10 000 svenskar i åldrarna 16-74 år besvarade enkäten under februari 2021.
- Resultaten är representativa med avseende på *ålder, kön och region*.
- Enkäten omfattade drygt 70 frågor rörande studiens huvudteman:
 - Pandemins övergripande påverkan
 - Arbete och arbetsliv
 - Boende och platsattraktivitet
- Enkäten tog ca 15 minuter att besvara.
- Svaren insamlades via en webbenkät. Datainsamlingen genomfördes tillsammans med Userneeds AB.

	Kön			Åldersgrupp							
Total	Kvinna	Man		16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74		
39%	4%	-4%		0%	1%	-2%	-4%	-2%	7%		
12%	-1%	1%		7%	6%	0%	-5%	-5%	-2%		
52%	7%	-6%		-19%	-8%	-1%	3%	8%	15%		
21%	1%	-1%		0%	6%	14%	-2%	-11%	-9%		
28%	1%	-1%		-1%	5%	14%	1%	-13%	-8%		
30%	1%	-1%		7%	5%	3%	2%	-3%	-12%		
33%	0%	0%		-1%	0%	-1%	1%	-2%	3%		
16%	0%	0%		1%	3%	-2%	-5%	-1%	4%		
13%	-1%	1%		10%	6%	-1%	-4%	-5%	-7%		
15%	0%	0%		8%	3%	-1%	-5%	-3%	-2%		
29%	6%	-6%		5%	6%	0%	-6%	-3%	-1%		
17%	0%	0%		8%	6%	-1%	-4%	-3%	-6%		
57%	5%	-4%		-13%	-7%	-3%	4%	7%	11%		
47%	7%	-7%		-8%	0%	-1%	-1%	2%	6%		
28%	2%	-2%		-2%	6%	12%	-3%	-10%	-5%		
28%	2%	-2%		-2%	-1%	-3%	0%	1%	5%		
70%	5%	-5%		-17%	-9%	-3%	9%	8%	9%		
13%	-1%	1%		9%	6%	0%	-5%	-5%	-4%		
22%	2%	-2%		3%	1%	-1%	-5%	-3%	6%		
15%	1%	-1%		8%	4%	-1%	-6%	-4%	0%		
18%	-3%	3%		-1%	1%	-1%	2%	-1%	0%		
10%	-2%	1%		7%	6%	0%	-5%	-4%	-3%		
41%	3%	-3%		-10%	-5%	-2%	4%	4%	8%		
60%	5%	-5%		-8%	-2%	-3%	3%	4%	5%		
43%	5%	-4%		-8%	-5%	-5%	-1%	4%	15%		
49%	4%	-4%		-10%	-4%	-5%	3%	7%	9%		
30%	1%	-1%		-5%	-3%	-4%	-1%	2%	11%		
46%	7%	-7%		-14%	-6%	0%	2%	5%	11%		
22%	1%	-1%		10%	6%	2%	-3%	-9%	-5%		
33%	1%	-1%		0%	0%	-2%	-4%	1%	5%		
21%	1%	-1%		2%	-1%	-2%	0%	0%	3%		

Vi hjälper företag och organisationer att förstå och forma framtiden

Kairos (καιρός)
är det antika grekiska begreppet för
rätt tid eller tid för förändring.